
Diari Oficial

---

del

Consell General

Núm. 2/2020 - 51 pàgines

Sessió ordinària del dia 23 de gener del 2020

El dia 23 de gener del 2020, dijous, es reuneix a la Casa de la Vall, (nou hemicicle), el M. I. Consell General, en sessió ordinària convocada d'acord amb allò que estableix el Reglament de l'Assemblea i amb l'ordre del dia que figura en el Butlletí del Consell General núm. 6/2020, que és el següent:

1- Informe sobre el grau de compliment dels objectius del Programa estadístic 2018.

2- Examen i votació de la Proposta d'acord sobre l'Estatut de l'artista.

3- Examen i votació de la presa en consideració de la Proposició de Llei qualificada de modificació de la Llei 9/2005, del 21 de febrer, qualificada del Codi Penal.

4- Examen i votació del Projecte de llei de crèdit extraordinari destinat a incrementar el capital fundacional per posar en funcionament la Fundació Cibera Iberoamericana.

5- Examen i votació de la presa en consideració de la Proposició de Llei qualificada de modificació de la Llei 30/2018, del 6 de desembre, qualificada de seguretat pública.

6- Examen i votació de la Proposta d'acord de reconeixement de la crisi climàtica i de declaració de l'estat d'emergència i ecològica.

Un cop oberta la sessió, sota la presidència de les M. I. Sres. Roser Suñé Pascuet i Meritxell Palmitjavila Naudí, Síndica General i Subsíndica General, respectivament, s'ha procedit a comprovar la presència dels membres, que ha quedat registrada d'acord amb la relació següent:

M. I. Sr. Oliver Alís Salguero

M. I. Sra. Mònica Bonell Tuset

M. I. Sr. Joan Carles Camp Areny

M. I. Sra. Alexandra Codina Tort

M. I. Sra. Bernadeta Coma González

M. I. Sr. Ferran Costa Marimon

M. I. Sr. Carles Enseñat Reig

M. I. Sr. Raul Ferré Bonet

M. I. Sra. Sílvia Ferrer Ghiringhelli

M. I. Sr. Jordi Font Mariné

M. I. Sr. Pere López Agràs

M. I. Sra. Eva López Herrero

M. I. Sr. Marc Magallon Font

M. I. Sra. Maria Martisella González

M. I. Sr. Joaquim Miró Castillo

M. I. Sra. Ester Molné Soldevila

M. I. Sr. David Montané Amador

M. I. Sra. Carine Montaner Raynaud

M. I. Sr. Carles Naudi d'Areny-Plandolit Balsells

M. I. Sr. Roger Padreny Carmona

M. I. Sra. Meritxell Palmitjavila Naudí

M. I. Sr. Joan Carles Ramos Reboredo

M. I. Sra. Núria Rossell Jordana

M. I. Sra. Judith Salazar Álvarez

M. I. Sr. Carles Sánchez Rodríguez

M. I. Sra. Roser Suñé Pascuet

M. I. Sra. Susanna Vela Palomares

S'ha excusat l'absència del M. I. Sr. Josep Pintat Forné.

També hi és present el M. I. Sr. Xavier Espot Zamora, Cap de Govern, acompanyat dels M. I. Srs. Jordi Gallardo Fernández, ministre de Presidència, Economia i Empresa; Èric Jover Comas, ministre de Finances i Portaveu; Maria Ubach Font, ministra d'Afers Exteriors; Josep Maria Rossell Pons, ministre de Justícia i Interior; Jordi Torres Falcó, ministre d'Ordenament Territorial; Víctor Filloy Franco,

ministre d'Afers Socials, Habitatge i Joventut; Sílvia Calvo Armengol, ministra de Medi Ambient, Agricultura i Sostenibilitat; Ester Vilarrubla Escales, ministra d'Educació i Ensenyament Superior; Sílvia Riva González, ministra de Cultura i Esports i Judith Pallarés Cortés, ministra de Funció Pública i Simplificació Administrativa.

Assisteix també a la sessió el Sr. Josep Hinojosa Besolí, secretari general del Consell General.

(La M. I. Sra. Susanna Vela Palomares, secretària de la Sindicatura, llegeix l'ordre del dia)

(Són les 16.04h)

La Sra. síndica general:

Bona tarda a tothom.

Punt número 1.

1- Informe sobre el grau de compliment dels objectius del Programa estadístic 2018.

L'informe fou publicat en el Butlletí número 88/2019 del 4 de desembre. Intervé per part del Govern, el Sr. Jordi Gallardo.

El Sr. Jordi Gallardo:

Gràcies Sra. síndica.

Tal com estableix la Llei 28/2017, del 30 de novembre, del Pla d'estadística 2018-2021, el Departament d'Estadística té assignada la responsabilitat de fer el seguiment de les activitats estadístiques incloses en els programes estadístics anuals.

L'esmentada Llei és el primer pla estadístic del Principat, i esdevé una eina fonamental per ordenar, regular i sistematitzar l'activitat del Sistema estadístic andorrà, integrat per totes les institucions i òrgans que duen a terme activitats estadístiques públiques.

Aquest, a més, ve precedit per l'acord de col·laboració amb l'Oficina d'Estadística Europea, -Eurostat-, signat el setembre del 2014, l'aprovació del Reglament regulador dels convenis entre organismes del Sistema estadístic l'octubre del 2014, i el Decret d'estructuració i funcionament del Departament d'Estadística del juliol del 2015.

El sistema estadístic andorrà s'emmarca dins del Reglament 99/2013, del Parlament Europeu relatiu als Programes estadístics europeus i el Codi de bones pràctiques europees.

Aquest, té per missió incentivar un model estadístic basat en l'aprofitament de la informació administrativa i la seva progressiva integració amb la informació estadística, en el marc de la legalitat al voltant de la protecció de dades personals.

El model es fonamenta en un sistema de registres basat en el Registre de Població, el Registre de Territori i el Registre d'empreses amb l'objectiu d'oferir una informació fidel i d'actualitat d'acord amb la informació administrativa disponible.

L'homologació del nostre sistema estadístic als principals organismes internacionals en matèria estadística ens permet elevar la realitat estadística andorrana a un marc comparatiu internacional i modern en el qual podem veure'ns reflectits, a banda de participar i, si escau, incorporar, aquelles orientacions i bones pràctiques que facin més eficient i efectiva la recollida de dades amb les quals nodrir l'estadística pública andorrana.

A un nivell més intern, la disponibilitat d'un Pla estadístic sistemàtic i periòdic és fonamental, no només per sintetitzar l'activitat estadística, -com ja s'ha apuntat a l'inici-, sinó també per al disseny de les polítiques públiques i per avaluar d'una manera transparent els efectes que aquestes hagin tingut.

D'acord amb els preceptes fixats per la Llei de la funció de l'estadística pública vigent, s'han establert els objectius generals i específics que s'han de desenvolupar en el període de vigència del Pla, i també les activitats estadístiques per a assolir-los, que es concreten en els programes estadístics anuals que aprova el Govern.

Concretament, en l'article 14.3 la Llei estableix que el Govern ha de donar compte, per al debat al Ple del Consell General, del finiment de cada programa estadístic anual, per mitjà d'un informe que especifiqui el grau de compliment dels objectius del programa i, si escau, les causes de l'incompliment.

L'informe que a continuació presentaré al Ple del Consell General avalua el grau de compliment de les 124 activitats estadístiques incloses en el Decret del 28 de febrer del 2018 d'aprovació del Programa estadístic anual 2018.

Tenint en compte els ítems descriptius de les activitats i els criteris per executar activitats estadístiques establertes en el Pla d'estadística i d'acord amb la Classificació d'activitats estadístiques aplicada per la Comissió d'Estadística de les Nacions Unides, que inclou cinc categories.

Aquestes fan referència a Estadístiques demogràfiques i socials; Estadístiques econòmiques; Estadístiques sobre medi ambient i multi àmbit, i les

activitats instrumentals que inclou els aspectes metodològics i les qüestions estratègiques.

De les 124 activitats estadístiques, 47 corresponen a Estadístiques demogràfiques i socials, 40 a Estadístiques econòmiques, 21 a Estadístiques sobre medi ambient i multi àmbit i 16 fan referència a activitats instrumentals, com són bases de dades o marcs legals.

En termes generals, el grau d'assoliment global del pla ha estat del 69%. Per categories, el grau d'assoliment de les Estadístiques demogràfiques i socials ha estat del 62%, el de les Estadístiques econòmiques del 72%, el de les Estadístiques sobre medi ambient i multi àmbit del 87%, i el de les activitats instrumentals del 59%.

En el cas de les estadístiques demogràfiques i socials, que presenten el segon nivell d'assoliment més baix de les quatre categories, aquest es deu principalment a les dificultats per dur a terme el registre estadístic de població, i per tant les estadístiques que se'n deriven, així com l'obtenció de la segregació de certes activitats per les variables socio-econòmiques.

Malgrat això, els indicadors demogràfics bàsics, que constitueixen el gruix de la realitat demogràfica i social, recollits a través de les enquestes de forces del treball, de pressupostos familiars o de despesa pública en salut entre d'altres, s'han assolit al 100%.

En relació a les estadístiques econòmiques, les dificultats per assolir un major nivell de realització es centren també en l'elaboració dels registres bàsics, en aquest cas del registre d'empreses, que està en fase de construcció, però també en la dificultat d'obtenir algunes de les seves estadístiques, com poden ser les taules input-output de la comptabilitat nacional o la balança de pagaments.

Tot i així, l'explotació dels registres administratius de societats i comerç, així com el marc simplificat de la comptabilitat nacional, l'estadística de l'endeutament públic o les enquestes d'activitats econòmiques i de vendes en grans superfícies s'han assolit al 100%.

Les estadístiques sobre medi ambient i multi àmbit són la categoria que presenta el grau d'assoliment més elevat.

Dins d'aquest apartat es troben activitats rellevants com són l'estadística d'emissions de gasos d'efecte hivernacle, els butlletins mensuals de conjuntura, l'econòmic "overview" o les demandes d'informació estadística oficial dels organismes internacionals.

Totes aquestes activitats s'han assolit al 100%. El no assoliment del 100% de la categoria, a l'igual que succeeix amb la categoria d'activitats instrumentals, es deu principalment al fet de què algunes activitats

contenen variables les quals estan en curs d'execució.

Aquest és el cas, per exemple, de l'estadística de l'ús de les TIC en les administracions públiques o de l'estadística sobre la societat de la informació i comunicació als centres educatius pel que fa a estadístiques multi àmbit, o l'adaptació de bases de dades del Departament d'Estadística a la classificació d'activitats estadístiques en el cas de les activitats instrumentals.

Per tipus d'activitat, d'acord amb la Llei del Pla d'estadística 2018-2021, les 124 activitats estadístiques poden classificar-se en consolidades: quan les actuacions han mostrat que són vàlides i útils per al coneixement de la realitat i subministren una informació o sèrie periòdica, en desenvolupament: quan les actuacions que, atès el seu estadi inicial o les seves característiques, encara no es poden considerar consolidades, o noves, quan les actuacions, el disseny, o el desenvolupament de les mateixes encara s'ha de començar i que, per l'interès que tenen, s'han d'iniciar durant el període de vigència del Pla d'estadística.

Pel que fa a l'assoliment de les 124 activitats, atenent a si aquestes són consolidades, en desenvolupament o noves, s'ha assolit el 82% de les consolidades, el 56% de les que estan en desenvolupament i el 57% de les noves.

En quant als organismes responsables, el Departament d'Estadística tenia programades 86 activitats, l'assoliment de les quals ha estat del 69%, el Govern, -entre ministeris i departaments-, comptava amb la responsabilitat de recollir 33 activitats, havent-ne assolit un 71%.

I pel que fa a altres integrants responsables, com poden ser empreses parapúbliques o altres organismes, comptant únicament amb 5 activitats, han tingut un grau d'acompliment del 52%.

En resum, i per tenir una foto més precisa del grau de compliment del pla, de les 124 activitats considerades, 56 activitats (el 45% del total) es van executar al 100%,

20 activitats (el 16% del total) es van executar entre el 75% i el 100%.

18 activitats (el 15% del total) es van executar entre el 50% i el 75%.

8 activitats (el 6% del total) es van executar entre l'1% i el 50%.

i 22 activitats (el 18% del total) no es van executar.

D'aquestes 22 activitats no executades, 6 fan referència a Estadístiques demogràfiques i socials, 8 a Estadístiques econòmiques, 2 a Estadístiques sobre

medi ambient i multi àmbit i la resta (6 activitats) corresponen a Activitats instrumentals.

El principal escull pel qual aquestes 22 activitats no es van executar durant el programa 2018 és la necessitat d'accés directe a les dades per una validació qualitativa de les mateixes, i la manca d'interconnexió de les diferents bases de dades que permeti una més àmplia i millor explotació.

Les activitats amb un assoliment del 100% corresponen a activitats ja consolidades com per exemple l'IPC, les estadístiques vitals o les estadístiques del pressupost públic les quals disposen d'una metodologia contrastada, però el seu fet diferencial és l'accés directe a tota la informació necessària per al seu desenvolupament, la qual és de qualitat.

Per les activitats estadístiques parcialment assolides, la principal incidència rau en la qualitat de les dades, com també, de vegades, en el detall disponible a les bases de dades per poder obtenir totes les variables programades.

En aquest sentit la voluntat és poder dur a terme un anàlisi dels formularis, procediments d'obtenció de dades, i en certs casos també l'accés directe a les bases de dades, per poder progressivament complementar les variables ja disponibles.

En relació a les activitats per les quals pel programa 2018 no s'ha obtingut cap variable, val a dir, que de les 22 activitats no finalitzades, 8 s'han començat a executar durant l'any 2019, i la resta s'han programat per desenvolupar aquest any 2020.

En aquest sentit, aquest any s'abordarà de manera prioritària la configuració dels registres de població, territori i empreses. Per fer-ho és imprescindible tenir un bon accés a les respectives bases de dades, amb l'objectiu de poder creuar-les i obtenir una dada única.

L'obtenció dels registres citats ha de permetre poder donar compliment als objectius informacionals de consolidació de les estadístiques existents i d'obtenció d'un marc simplificat de comptabilitat nacional així com assolir objectius instrumentals com poden ser potenciar la integració de la informació estadística, garantir l'eficiència i l'eficàcia tant en els processos de producció com de difusió, establir una plataforma d'intel·ligència de dades o augmentar els mecanismes de governança del sistema estadístic andorrà.

Moltes gràcies Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Iniciem el torn dels grups.

Pel Grup Parlamentari Ciutadans Compromesos, Sr. Raul Ferré.

El Sr. Raul Ferré:

Moltes gràcies Sra. síndica.

En primer lloc permeteu-me fer una mica d'històric de com s'arriba al Pla estadístic, del qual avui en valorem el grau d'acompliment.

Amb la població de la Llei l'estadística pública l'any 2013, es va solucionar un buit normatiu a fi que la informació oficial es pugui catalogar de manera fiable, creïble i que generi confiança tant a la població en general com als organismes nacionals o internacionals.

D'ençà del 2013, el Departament d'Estadística va estar treballant en l'articulació dels plans de treball anuals. Ha elaborat informes sobre la qualitat de l'activitat estadística. Ha establert calendaris de difusió de resultats estadístics, ha reglamentat sobre convenis del sistema estadístic, ha desenvolupat l'estructura i el funcionament del Departament d'Estadística, i ha formalitzat un conveni de col·laboració amb l'Euroestat, Oficina Estadística de la Unió Europea, que té com a missió donar dades d'alta qualitat per Europa.

Amb aquest conveni de col·laboració, les dades d'estadística d'Andorra poden ser contrastades i comparades amb altres països o regions d'Europa, el que dona més transparència, fiabilitat i confiança.

La Llei de la funció d'estadística pública del 2013 va trobar l'equilibri entre la necessitat de disposar de dades que permetin analitzar amb rigor la realitat del país, la confidencialitat i la protecció de dades, reforçant el deure del secret estadístic i incorporant el Pla d'estadística d'Andorra que ha de ser periòdicament aprovat per llei, perquè instaura drets i deures de tots els participants en el sistema estadístic del Principat.

En la sessió del Consell General del 30 de novembre del 2017 es va votar el primer pla d'estadística per un període de quatre anys. Concretament els anys 2018 al 2021, que emana de la Llei de la funció d'estadística aprovada l'any 2013.

L'elaboració del primer pla estadístic requeria que el departament d'estadística completés un recorregut que el preparés i li donés les eines per designar-lo i portar-lo a la pràctica. Aquests passos es van dur a terme durant els anys 2013, 2014 i 2015.

El Pla d'estadística per un període de quatre anys és una eina fonamental per ordenar, regular i sistematitzar l'activat del sistema estadístic del Principat.

El Pla estadístic és el principal instrument ordenador de l'activitat estadística de l'Estat i té la vigència de quatre anys, conté les estadístiques que s'han d'elaborar en el quadrienni pels serveis de l'Administració o qualsevol altres entitats que en depenen.

El Pla respon a la necessitat d'incorporar i gestionar una tendència creixent de la demanda i de les necessitats d'informació estadística, tant en l'àmbit internacional com en el nacional.

El Pla va representar un salt qualitatiu en la generació i en l'anàlisi d'informació d'Andorra, els seus ciutadans, la seva economia i la seva societat.

Aquest Pla s'ha consolidat com una eina necessària que havia estat reclamada per institucions públiques i privades, i que es troba al servei dels agents socials i econòmics.

L'aplicació del Pla estadístic permet millorar el coneixement d'Andorra en els organismes internacionals, d'àmbit institucional, econòmic, universitari i científic, posant a disposició de tots els objectius clars, homogenis i suficients.

Amb l'aprovació d'aquest projecte de llei, el nostre país fa un pas més per implementar les mesures necessàries per a dotar-nos dels mitjans i procediments que a data d'avui es requereixen per a disposar d'un bon sistema estadístic en acord i sintonia amb els estàndards internacionals.

Les agències de ràting i les agències de la Comissió Europea en la negociació de l'acostament a Europa ens reclamaven que disposessin d'un sistema de dades homologat per tal de complir amb els paràmetres comunament utilitzats per aquests organismes en cada disciplina requerida.

El Pla d'estadística del qual disposem planifica i ordena l'activitat estadística del Principat. Es tracta d'un pla que s'alinea amb els estàndards europeus, ja bé sigui amb les recomanacions del reglament de la Unió Europea número 99/2013 del Parlament Europeu i del Consell del 15 de gener del 2013, com el Codi de les bones pràctiques de les estadístiques europees, revisat pel Comitè del sistema estadístic europeu del 28 de setembre del 2011.

Aquest Pla d'estadística de quatre anys satisfà les propostes efectuades per les institucions públiques, les entitats, les empreses, les corporacions i les associacions que representen interessos sectorials i els agents econòmics socials del país.

Des de les 124 activitats previstes, el primer programa estadístic anual el correspon l'exercici 2018. Se'n va executar 102, és a dir el 82%, i en van quedar per fer 22, el 18%.

Amb aquestes xifres es va assolir el 69% de variables d'acord amb la classificació d'activitats estadística, aplicada per la comissió d'estadística de Nacions Unides, que preveu diferents àmbits com són: les estadístiques demogràfiques i socials, les econòmiques, les referents al medi ambient i multi àmbit i les activitats instrumentals que inclouen aspectes metodològics i qüestions estratègiques.

Del total d'activitats previstes, 86 corresponien al propi Departament d'Estadística, que en van tirar endavant 69, és a dir el 80,2%, mentre que es van deixar pendents 17, el 19,8%.

El Govern a través de diferents ministeris era responsable de 33 activitats estadístiques, de les quals en va executar 28, un 84,9%, i en va deixar de fer 5, el 15,1%.

A les parapúbliques o altres organismes com la CASS o la UIFAND corresponien cinc treballs, i es van executar tots.

Pel que fa als diferents àmbits que preveu la comissió d'estadística de les Nacions Unides, de les 47 estadístiques demogràfiques i socials previstes, se'n van executar 41, el 87,2%. De les econòmiques se'n va tirar endavant 32 dels 40 programes, el 80% i de les relatives al medi ambient i multi àmbit se'n van fer 19 de les 21 previstes, el 90,5%.

Finalment, quan el grup de les activitats instrumentals es van portar a terme 10 de les 16 activitats incloses al programa anual, el 62,5%.

Entre les estadístiques que es van quedar pendents a l'exercici 2018, algunes de les quals s'han acabat portant a terme aquest any. Destaquen en l'àmbit demogràfic i social, el registre estadístic de població, les estadístiques de beques i ajudes a l'estudi, i de despesa pública en educació, l'estadística del càncer, la distribució personal de la renda i la d'activitats, produccions culturals.

En l'àmbit econòmic de les estadístiques previstes es van quedar sense executar la relativa a les taules input output bàsiques al registre estadístic d'empreses i a la construcció i rehabilitació d'edificis.

Tampoc es va portar a terme l'estadística d'ocupació d'allotjaments turístics, la del perfil turista, la de la despesa turística, així com la relativa al personal del sector públic i l'estadística tributària bàsica.

En el grup del medi ambient i multi àmbit es va deixar de fer l'estadística sobre equipament i ús de l'estic en les administracions públiques així com l'enquesta de condicions de vida.

En l'àmbit de les activitats instrumentals el que té el percentatge més elevat de treballs no executats, 37,5%, no es va avançar en l'actualització i manteniment de sistemes d'informació estadística en

la plataforma d'intel·ligència de dades del Govern en el quadre de comandament sobre el personal de l'Administració pública, ni en la realimentació referent al deure i el secret estadístic. Tampoc es van executar les activitats previstes quant a l'estandardització de la classificació de la despesa i a l'adaptació de la base de dades del Departament d'estadística a la classificació d'activitats estadístiques.

Si volem saber l'evolució i la salut de la nostra economia hem de disposar de dades detallades en tots els nivells d'activitats. Si volem captar inversió estrangera, doncs surt el nivell i el pes econòmic es fa indispensable disposar de dades reals i detallades de l'activitat del país en relació al seu PIB.

Saber l'estat de salut de la nostra societat per a poder millorar la qualitat de vida dels nostres ciutadans, passa per un seguiment estadístic en sintonia amb els estàndards de l'Organització Mundial del Comerç. Les dades estadístiques són una eina essencial per poder analitzar la situació d'un país per plantejar reformes o decisions importants per avaluar-ne els seus efectes.

Per tot l'anterior, des del Grup Parlamentari Ciutadans Compromesos es valora molt positivament la tasca duta a terme fins avui en dia en relació al grau d'acompliment del Pla estadístic.

Encoratgem al Govern i al ministeri que encapçala el Sr. Jordi Gallardo i a tot el seu equip, a continuar treballant com fins ara ho estan fent per assolir el ple compliment del Pla. No dubtem que des del Govern es destinaran tots els esforços i mitjans necessaris per assolir aquest objectiu.

Moltes gràcies Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Moltes gràcies.

Pel Grup Parlamentari Terceravia + Unió Laurediana + Independents, Sr. Joan Carles Camp.

El Sr. Joan Carles Camp:

Moltes gràcies Sra. síndica.

Avui es sotmet en aquesta Cambra l'informe sobre el grau de compliment del programa estadístic 2018, tal i com va quedar regulat en la Llei 28/2017, del 30 de novembre del 2017, que es va aprovar en aquesta Cambra per assentiment l'esmentada Llei.

Per tots és sabut que la informació que ens donen les dades del Pla d'estadística són cabdals per la presa de decisions político-econòmiques i per dissenyar la sustentació del teixit socioeconòmic d'Andorra a futur. Així ho creiem des de Terceravia com així

també es desprèn de la pròpia llei tal i com s'especifica en el seu article 4.2, i cito textualment: "El Pla d'estadística ha de proporcionar progressivament informació estadística en el temps oportú per donar suport al desenvolupament, el seguiment i l'avaluació de les polítiques del país, i mantenir un equilibri entre els àmbits econòmic, social i mediambiental, atenent especialment les necessitats dels usuaris nacionals de les estadístiques públiques i els compromisos informatius en estadística oficial derivats dels acords internacionals que subscriu el Principat d'Andorra."

Per tant, queda clar que el Pla d'estadística és bàsic i ens ha d'ajudar a orientar i a donar resposta a les necessitats que al país li convé i que actualment ens convé.

Però en l'anàlisi de l'informe del 2018 es desprèn, en primer lloc, que el que cal és més col·laboració entre els organismes i en especial entre el Departament d'estadística i el Govern d'Andorra ja que són els únics organismes, segons l'informe, que executen amb retard activitats programades i que van entre el 31% i el 27% respectivament, i altres estadístiques que no s'han executat, també solament dos organismes: el Departament d'estadística i el Govern d'Andorra, i aquestes van del 19 al 15% també respectivament.

I si com us he exposat, si les dades són necessàries i valuoses, no entenem com certes activitats estadístiques o variables executades no s'han portat a terme i és que al nostre entendre hi ha algunes que són cabdals. Per citar-ne alguna, amb la pressió que hi ha en l'oferta d'habitatge de lloguer, no s'ha realitzat cap estadística de construcció i rehabilitació d'edificis. Altre exemple és que no es disposa de cap data d'ocupació d'allotjaments turístics ni de les dades de la despesa turística, i evidentment encara menys del perfil del turista.

De dades sobre el personal del sector públic doncs en aquest informe tampoc hi són... Absents!

De dades sobre l'equipament i ús de les noves tecnologies en les administracions públiques, cap en aquest informe.

De dades sobre l'estadística tributària... tampoc! Però bé, les estadístiques i les dades descrites en l'informe són les que són, i aquestes ens han de servir per millorar en el futur aquells aspectes o aquelles polítiques que es consideren oportunes amb les dades aportades, motiu pel qual Terceravia donarà suport a aquest informe de l'any 2018.

I no voldria acabar sense agrair la feina feta i duta a terme pel Departament d'estadística, així com altres organismes públics també d'empresaris i altres persones que han treballat, han col·laborat i han

aportat dades per tenir abans la informació de què avui en disposem.

Moltes gràcies Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Moltes gràcies.

Pel Grup Parlamentari Liberal, Sr. Marc Magallon.

El Sr. Marc Magallon:

Gràcies Sra. síndica.

Avui entrarem per primer cop al Consell a debatre sobre el grau de compliment dels objectius del programa estadístic obtingut arrel de la Llei de la funció de l'estadística pública de l'any 2013.

Efectivament amb l'aprovació de la Llei de la funció de l'estadística pública de l'any 2013 ja preveia establir uns plans de treball anyals així com tota la reglamentació lligada a l'activitat estadística i sobretot dotar de la metodologia a emprar per a què sigui totalment homologable, reconeguda i utilitzable per ser comparada amb altres països europeus vist que s'ha conveniat amb Euroestat (Oficina d'Estadística de la Unió Europea).

Aquest conveni certament ens permet comparar les nostres dades i informacions amb les d'altres estats i aquest fet dona més fiabilitat i transparència a la informació, però també ens sotmet a maneres de fer i dades a analitzar convingudes i cosa que de vegades pot fer incomprensible al ciutadà el perquè d'obtenir informació i dades d'aspectes que a priori podrien semblar de poc interès per al nostre país.

Aquesta homologació i forma de fer fan, però, de les nostres estadístiques unes dades que poden ser totalment contrastades amb dades de molts altres països europeus i doncs, totalment comparables les unes amb les altres. Aquesta forma d'actuar ens permet davant els organismes europeus a ser més creïbles i més pròxims a les seves normes cosa que, al nostre entendre, ens pot facilitar futurs acords d'associació amb els nostres, espero, *partners* europeus.

El Pla estadístic respon a la necessitat que els estats tenim avui en dia d'obtenir informació per a posar-la al servei dels nostres diferents agents socials i econòmics, així com l'Administració pública per al creixement del país, així com els països que ens envolten i que puguin tenir interès amb qualsevol tipus de vincle amb nosaltres, puguin conèixer-nos millor amb dades objectives i transparents, vist que estan en acord i sintonia amb els estàndards europeus i internacionals, i responen a les propostes i preocupacions mostrades per institucions públiques,

associacions i agents econòmics i socials del nostre país.

Una vegada introduïda l'arribada al Consell d'aquest primer Pla estadístic en aquest format, cal dir que aquest Pla s'inicia el gener del 2018 i està programat per a períodes de quatre anys. Avui ens toca, doncs, valorar el grau de compliment dels objectius del programa estadístic de l'any 2018 que, com ja he avançat, ha estat el primer any d'obtenció de dades en aquest format descrit.

Qualsevol nova forma de treball sempre implica canvis i els canvis no sempre són evidents de posar-los en solfa d'un dia per l'altre. Certament que el Pla s'elabora tal com preveu la llei entre els anys 2013 i 2017 que és quan es presenta, però al gener del 2018 és quan es posa per primera vegada en pràctica.

Si ara analitzem els resultats obtinguts veiem com a resultat final més significatiu, trobem un nivell d'assoliment global dels objectius 2018 en un 69%, tenint els resultats segons àmbit temàtic. Aquest 69% resulta d'un total de 124 activitats programades de les quals 47 són estadístiques demogràfiques i socials; 40, estadístiques econòmiques; 21, estadístiques sobre el nivell mediambiental i multi àmbit i; 16, activitats instrumentals. El global de tots aquests quatre àmbits temàtics dona aquest 64%.

També podem veure que les activitats estadístiques programades, segons el tipus d'activitats, poden ser consolidades en desenvolupament o noves. El grau d'assoliment d'aquestes operacions consolidades és del 82%, en desenvolupament, del 56% i de les noves del 57%.

El grau d'assoliment per organismes ve a ser: Departament d'estadística de les 86 activitats programades, un 69%; les del Govern d'Andorra, de les 33 programades, 71%; i altres integrants, de les 5 programades, un 52%. Del conjunt de les 124 activitats, 56 activitats s'han executat al 100%: 20 s'han executat entre el 75 i el 100%; 18 activitats s'han executat entre el 50 i el 75%; 8 activitats entre l'1 i el 50% i; 22 activitats no s'han executat. D'aquestes 2 activitats que no s'han executat estem ben segurs que moltes d'elles, si no totes, ja han estat executades a hores d'ara, ja sigui en l'exercici 2019 o en aquests breus dies del 2020, i farà falta així la necessitat d'accés directe a dades per una validació qualitativa d'aquestes dades, així com interconnexió de les diferents bases de dades que ens permeti una més àmplia i millor explotació.

Una vegada analitzades aquestes dades que de molts de nosaltres vénen a ser repetitives vist que tots hem tret aquestes dades del mateix document. Després d'analitzar aquests resultats és evident que si volem ser coneixedors de l'estat de salut de la nostra

societat i economia ens cal de forma imperativa disposar de dades i d'un nivell elevat d'informació. Certament, al ser un país jove en aquest aspecte del fet de donar dades a l'Administració, encara existeixen neguits i reticències a l'hora de donar aquestes dades que a priori pensàvem no haver de divulgar. Cal seguir avançant en aquest aspecte ja que sense donar dades no gaudirem d'informació, aquesta tan important informació que ens permetrà avançar.

Les dades estadístiques són un instrument bàsic per conèixer la realitat del país i són les que ens permetran prendre decisions i plantejar reformes, si escau. Denoten també un important grau de transparència digne de les democràcies i cap on ens hem d'encaminar.

Per poder atraure inversió estrangera és primordial disposar d'aquestes dades i de forma homologables tal com estem fent. Díficilment el capital estranger podrà venir saltant a la piscina sense una base sòlida d'informació al respecte del mercat que pretén ocupar.

Per tot l'exposat, des de Liberals d'Andorra valorem de forma positiva la tasca feta fins el moment des del Departament d'estadística pel que fa al grau d'acompliment dels objectius del programa estadístic 2018, i encoratgem al Ministeri d'Economia a seguir treballant en la mateixa línia que ens han demostrat en els darrers mesos a fi de seguir assolint els resultats desitjats i poder recuperar les dades que han quedat pendents en els inicis del Pla. Recuperar el retràs del període en referència serà important. Serem els primers en donar suport a aquest ministeri i departament per dotar-lo de més recursos, si fos el cas, per a què puguin assolir els objectius fixats. No tenim cap mena de dubte que des del Govern es destinaran temps i esforços perquè així sigui.

Gràcies Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Moltes gràcies.

Pel Grup Parlamentari Socialdemòcrata, Sr. Carles Sánchez.

El Sr. Carles Sánchez:

Gràcies Sra. síndica.

A la mateixa introducció del present informe s'invoca l'article 14.3 de la Llei 28/2017, del 30 de novembre, del Pla d'estadística 2018-2021, on s'indica que el Govern ha de donar compte al Ple del Consell General del "finiment de cada programa estadístic anual, abans dels sis mesos posteriors al final de la seva vigència, per mitjà d'un informe que

especifiqui el grau de compliment dels objectius del programa i, si escau, les causes d'incompliment".

Així, doncs, en aquesta sessió de Consell del 23 de gener de 2020 fem la valoració i el comentari del que és el primer programa d'estadística del que és alhora el primer Pla d'estadística, el del 2018-2021. Ho remarco per tal de comprendre ben bé el lloc on ens trobem respecte als terminis i períodes que defineix i exigeix el mateix Pla.

Al seu apartat tercer, l'informe ens presenta l'avaluació del programa en tres aspectes -els hem sentit: el nivell d'execució de les activitats estadístiques segons els àmbits temàtics; el nivell d'execució segons la tipologia de les activitats estadístiques; i el nivell d'execució segons els organismes responsables.

En el primer dels aspectes, es registra el més gran percentatge d'assoliment en les estadístiques sobre medi ambient i multi àmbit (com bé s'ha dit, el 87%), un àmbit que a partir de l'octubre del 2018 compta amb el reforçament de la recollida i la publicació de dades que estableix l'articulat de la Litecc i que rebrà, previsiblement, un impuls amb la declaració d'emergència climàtica que mercès a la col·laboració entre els grups parlamentaris s'aprovarà -també previsiblement- aquesta tarda.

En aquest àmbit, però, també s'inclou l'Enquesta de condicions de vida, estudi que ha patit un retard considerable si l'assimilem a l'Estudi del cost de la vida. Un retard en el treball estadístic sol ser un retard en l'elaboració de les polítiques públiques que corregeixen la situació de la qual es requereix informació -ho veiem amb l'habitatge-, de la mateixa manera que una manca de qualitat de les dades o indicadors obtinguts sol restar eficàcia a les mateixes. Ho dic perquè des del nostre grup entenem que cal complir en el nombre de les activitats estadístiques, és cert, però també en les variables que les componen, doncs són aquestes les que defineixen les problemàtiques.

El segon àmbit és el de les estadístiques econòmiques (amb un 72% d'acompliment). En aquest hi trobem una de les activitats estadístiques principals: la mesura del PIB; continguda al codi A092 "Comptabilitat nacional bàsica". Crec que aquí tothom és conscient d'aquesta necessitat i espero que la previsió de gaudir d'un càlcul homologat amb l'Eurostat el darrer semestre d'aquest any s'acompleixi. Aquest càlcul és central per a la política econòmica, social, mediambiental, sanitària i educativa.

Amb aquest propòsit i d'una manera complementària i en peu d'igualtat amb el PIB, des del grup trobem que potser haurien de figurar com a

àmbit propi el càlcul de l'Índex de GINI i el de l'Índex de Desenvolupament Humà, doncs com s'ha dit complementen i matisen el primer i sintetitzen una realitat més completa que l'exposada només amb el PIB.

Però potser aquests dos índex han de figurar en l'àmbit de les estadístiques demogràfiques i socials, àmbit que gaudeix -pel 2018- d'un 62% d'acompliment. En aquest s'acumulen una bona quantitat d'activitats estadístiques. N'hi trobem moltes de consolidades que de manera sorprenent -doncs són activitats consolidades- no s'han desenvolupat al 100%. És el cas de l'estadística de matrimonis, unions civils, parelles de fet, separacions i nul·litats, per posar un exemple. Succeeix de manera similar a les estadístiques d'afiliació a la CASS, que experimenten mancances. També dependents de la CASS són les estadístiques de sinistralitat laboral i incapacitat temporal, i aquí, pel 2018, falten variables. És el cas també del Servei d'Ocupació, que amb activitats consolidades no desenvolupa la majoria de variables.

De l'estadística de beques i ajudes a l'estudi patim una absència significativa -hem conegut avui les estadístiques i la despesa educativa, aquest migdia- i pel que fa a la despesa, com dic, l'hem coneguda avui. S'assenyala a l'informe que el Ministeri d'Educació hi treballa, esperem que a l'informe del programa del 2019 les puguem trobar plenament desenvolupades. A l'estadística relativa als equipaments i recursos culturals i la d'activitats i produccions culturals ens hi trobem també un grau molt baix o nul de desenvolupament -també esperem de la mateixa manera que a l'informe del 2019 s'hi reflecteixi un canvi del ministeri envers aquesta informació, més que res per a l'encert de les polítiques públiques que es puguin dur a terme, perquè insisteixo, unes polítiques sense dades -i ja s'ha dit aquí pels meus companys i companyes- sense dades són ineficaces i ineficients.

Una altra absència notable sobre el paper és la de l'estadística de la distribució personal de la renda, amb un 0% de desenvolupament el 2018. A les observacions llegim que s'ha compilat la informació i que està pendent de tractament i revisió. La mateixa estadística es vincula a l'Enquesta de condicions de vida -que aquí he assimilat a l'Estudi sobre el cost de la vida a Andorra-, publicada el darrer trimestre del proppassat 2019. En aquest sentit observar que si una es vincula a l'altra hauria d'haver-se vinculat també a l'informe, i que si tot i vinculades constitueixen activitats diferents mereixerien publicacions segregades. És qüestió d'ordenació, estructura i aclariment, ho sé, però és l'ordenació, l'estructura i l'aclariment el que cerca la ciutadania,

els gestors públics i els privats, els inversors i les associacions ciutadanes. Més i millors dades públiques signifiquen més i millor activitat econòmica, més i millor recerca, més i millors polítiques i més i millor democràcia.

Em refereixo, per anar acabant, els nivells d'execució segons la tipologia i segons els organismes responsables. A la taula primera s'aprecia un alt acompliment de les activitats consolidades (83%), la qual cosa no hauria de sorprendre, ja que són activitats amb inèrcia. Caldrà parar atenció, en els propers informes, als incompliments parcials o complets que ja he enunciat en l'àmbit demogràfic i social. Les activitats noves (57%) i les activitats en desenvolupament (56%) potser mereixien un impuls més fort, la qual cosa, es comprèn, requeriria de més mitjans. Però si fixem uns objectius no hem de perdre de vista els mitjans necessaris per assolir-los. Esperarem a llegir els propers informes.

En el nivell dels organismes responsables es detecta una situació indicativa de la novetat del pla. Si bé és cert que el nivell d'acompliment més alt és el de les activitats estadístiques de les quals l'òrgan responsable és un ministeri del Govern (amb el 71%), també hem vist com hi ha estadístiques que no es van complir per manca de traspàs d'informació -he citat l'educació i la cultura, però també hi trobaríem les estadístiques relatives al turisme, la informació de les quals depèn del ministeri i d'Andorra Turisme.

En el mateix sentit he esmentat amb anterioritat algunes activitats no desenvolupades o parcialment desenvolupades que depenen de la informació subministrada o elaborada per la CASS i altres organismes i que la taula recull com "Altres integrants" (amb un 52% d'acompliment). Crec que de cara als propers informes hem de parar atenció a aquest indicador, que és el que ens mostra la integració del sistema estadístic; un fracàs en aquest aspecte posaria en dubte els objectius del conjunt.

I finalment, el departament d'Estadística registra un 69% d'acompliment. Això es pot explicar perquè es tracta de l'informe del primer programa del primer pla d'estadística, pla que tancarem l'any vinent. I precisament per ser el primer ens ha de servir a tots plegats d'indicador del desenvolupament estadístic del que vam acordar dotar-nos. I el que ens indica és que probablement es requereixin més recursos tècnics i humans per assolir els objectius. Nosaltres, conselleres i consellers socialdemòcrates, ho entenem així i hem procurat, a través de les esmenes al pressupost, actuar en conseqüència.

Gràcies Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Moltes gràcies.

Pel Grup Parlamentari Demòcrata, Sra. Berna Coma.

La Sra. Bernadeta Coma:

Gràcies Sra. síndica.

Tal com han recordat els meus companys consellers fa una estona, s'ha fet un llarg camí en el nostre país per establir les bases legislatives en l'àmbit de l'estadística pública.

L'informe que avui sotmetem al Ple s'emmarca en la llei de l'estadística pública del 2018-2021. L'article 14.3 estableix que el Govern ha de donar compte de l'acabament de cada programa estadístic anual per mitjà d'un informe i, aquest informe, ha d'especificar el grau de compliment i les causes de l'incompliment, si n'hi ha.

Els informes que deriven del Pla d'estadística obeeixen als criteris Eurostat i, per tant, les estadístiques que hi consten estan homologades en l'àmbit europeu. Fet que ens aporta un plus en grau de fiabilitat i de metodologia.

L'informe avalua 124 activitats estadístiques del programa anual 2018. És important remarcar que és la primera vegada que es presenta un informe d'aquestes característiques al Ple del Consell General.

Aquestes 124 activitats realitzades es classifiquen per àmbit temàtic, tipus d'activitat, organisme responsable, nombre total de variables, nombre de variables realitzades i el percentatge d'assoliment en cada activitat.

També s'hi fa constar, en el cas de no compliment, la descripció de les variables no assolides i el motiu pel qual no s'han dut a terme.

En aquest sentit, una gran part de les activitats no s'han pogut realitzar al 100% perquè no s'ha pogut obtenir alguna de les variables necessàries.

Per exemple, en el cas de les estimacions de població, l'activitat estadística s'ha realitzat al 83%, atès que no s'ha pogut trobar la variable d'estoc de població per lloc de naixement.

Globalment, el percentatge de variables aconseguides en les activitats estadístiques se situa a l'entorn del 69%.

No obstant, si desglossem aquestes activitats, el nivell d'execució varia. Hi ha activitats estadístiques que s'assoleixen amb un percentatge més elevat que d'altres.

Per exemple, les estadístiques econòmiques obtenen un percentatge d'acompliment del 72%, i les mediambientals del 87%. Mentre que el percentatge per les estadístiques demogràfiques i socials és del 62%, i el de les instrumentals del 59%.

També trobem una diferència en el percentatge de variables realitzades segons els organismes responsables. El Govern té un grau d'acompliment del 71%, i el Departament d'Estadística del 69%. Finalment, els altres organismes el tenen del 52%.

A més, pel que fa referència a les activitats executades amb retard o sense, de les 124 més de la meitat s'han fet sense retard, mentre que un 29% amb retard. Pel que fa al 18% restant, no s'han pogut complir.

Vistes aquestes dades, s'encoratja al Govern, més concretament al Ministeri d'Economia i al Departament d'Estadística, a continuar treballant per tal de millorar l'activitat estadística i poder complir el seu nivell d'execució amb un percentatge més elevat.

S'ha començat bé, però cal seguir millorant.

Seria important acabar de consolidar les activitats estadístiques que són vàlides i útils per al coneixement de la realitat del nostre país. Així mateix, continuar potenciant les que estan en desenvolupament i les noves.

Voldria agrair també, en nom del Grup Parlamentari Demòcrata, l'esforç del Departament d'Estadística i de tots els seus treballadors per poder dur a terme totes aquestes activitats estadístiques, en un petit país com el nostre, on no és fàcil que la gent o les empreses facilitin dades, potser per recel o per manca de costum, o per por de com s'utilitzaran.

Tot i que no és fàcil poder disposar de dades fiables i d'alta qualitat, hem de continuar coneixent millor el nostre país en tots els àmbits: social, demogràfic, econòmic, científic, sanitari...

Disposar de dades estadístiques ens permetrà fer polítiques més realistes, més adequades i més eficients.

Penso, sobretot, en la problemàtica de l'habitatge, que pateix una part dels nostres ciutadans. Tenir una radiografia detallada sobre els preus dels pisos de lloguer i sobre l'evolució del mercat, acció que el Govern ja està duent a terme, és essencial.

Ho és, perquè les mesures implementades incideixin de manera solvent i millorin la situació ja a curt termini.

A banda, les dades Estadístiques ens permeten millorar el coneixement que tenen d'Andorra els organismes internacionals. I així ens ho reclamen. La

futura entrada al Fons Monetari Internacional, que ja està en marxa, és un exemple de la necessitat de seguir progressant en el contingut estadístic del nostre país.

Gràcies Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Moltes gràcies.

Alguna altra intervenció...

Sr. Gallardo, per Govern.

El Sr. Jordi Gallardo:

Gràcies Sra. síndica.

En primer lloc, doncs agrair la intervenció a tots els consellers, també agrair en nom de l'equip del Departament d'estadística i dels seus treballadors, doncs, l'encoratjament i el suport que tots els grups han manifestat. També destacar i ho faig amb persona, doncs, el fet que han posat en valor la importància de poder dur a terme el programa i el pla d'estadística, pel que suposa pel país, per la projecció de les polítiques públiques i per millorar la presa de decisions i, sobretot en millorar en termes d'informació i transparència.

Pel que fa, doncs, a les intervencions dels grups de la majoria agrair també aquest encoratjament i a la posada en disposició per si el departament, doncs, necessitaria més recursos a tots els nivells. També ho han fet els altres parlamentaris.

Aquí a tall de reflexió jo crec que no estariem parlant a hores d'ara, crec que ho he intentat explicar durant la intervenció els motius del perquè no s'han assolit en alguns casos, i si fos el cas ho diria. A hores d'ara no podem apuntar aquests motius per manca de recursos humans. És més, per alguns dels factors que he apuntat i que ara intentaré donar més en detall amb algunes de les qüestions que vostès han apuntat més concretament.

En termes generals, podria dir, doncs, que hem parlat d'un 69% d'acompliment. Algunes de les activitats que estaven previstes al programa 2018, s'han acabat durant el 2019. Si apliquéssim aquest grau d'acompliment que s'ha fet en les activitats previstes al 2018 però que s'ha fet i s'ha publicat al 2019, estariem parlant d'un 74%. S'ha acabat al 2019 i, per tant, no s'ha acabat en el moment que tocava, i el grau d'acompliment és del 69%.

Ho dic perquè alguna de les explicacions del perquè, doncs, els índexs són els que són i no són superiors, doncs, també van relacionades amb el fet que algunes activitats s'han acabat i publicat durant el 2019, però penso que tocava dir el grau

d'acompliment fins al 2018 que era el que estàvem avaluant.

Tot i que com a reflexió general hem de dir que és el programa 2018 el que avui estem avaluant, però que el pla estadístic és fins al 2021. És com si féssim un símil a nivell educatiu podríem dir que estem fent els exàmens parcials i al final serà al 2021 quan podrem veure amb tot l'acumulat i amb tot, diguéssim, el registre d'anys el grau d'acompliment final.

Evidentment, el que estava previst pel 2018 ens hagués agradat que hagués estat previst, treballat i publicat al 2018, i en algun cas no ha estat així, ho ha estat durant el 2019. I en d'altres casos no ha estat tampoc al 2019 i s'ha remuntat o s'ha allargat fins al 2020.

Després entrant molt ràpidament en algunes de les qüestions que vostès apuntaven, el Sr. Joan Carles incidia en la necessitat d'establir una major col·laboració entre el Govern i el Departament d'estadística, potser pensant que part del retard en alguns casos podia venir per la no col·laboració.

No és tant la no col·laboració que hi és, perquè el Departament d'estadística és un departament, doncs, que penja d'un ministeri del Govern, sinó en la majoria de casos també és per la tipologia de bases de dades que hem hagut de tractar, per la qualitat de les dades com estaven recollides i pel tractament o l'esforç que ha requerit en alguns casos poder tractar aquesta informació.

En molts casos, la informació ja hi és, les bases de dades estan creades. El que passa és que algunes, doncs, estan creades de tal manera que el tractament que se'ls hi ha de donar és poc i permet ràpidament el grau d'acompliment que està previst. En alguns casos s'ha de fer un treball suplementari, s'ha d'estar molt al detall, com apuntava el Sr. Sánchez, de vegades no és tant l'activitat en si, sinó les variables. I per tant, doncs, en alguns casos hem hagut d'entrar i s'està entrant des del Departament d'estadística per poder fer un tractament rigorós i com cal de la informació que ja se'n disposa.

També és cert que en relació a d'altres organismes amb els que, doncs, també han de publicar perquè disposen d'informació i amb els que ens hem de coordinar. Ho apuntava ara la Sra. Coma, doncs, cal canviar una mica la cultura i el fet i l'hàbit de poder compartir les dades i la informació, i poder tenir la tranquil·litat que es poden tractar amb la confidencialitat i el rigor que la mateixa llei exigeix al Departament d'estadística i que després s'han de poder publicar.

Estem fent esforços en aquest sentit per altres organismes com la CASS, com els propis comuns també i d'altres institucions que disposen

d'informació i que és important que fins ara no s'havien de publicar i que ara, doncs, producte d'aquest pla estadístic i dels programes anuals s'han d'anar facilitant per poder tractar i per poder publicar.

Vostè Sr. Camp, doncs, apuntava o li preocupava el perquè, per exemple, l'activitat 116, la de construcció i rehabilitació d'edificis no s'ha fet res. De fet, potser hem estat massa estrictes amb el que hem publicat, perquè s'ha de ser rigorós, però no és que no s'hagi fet res, no s'ha publicat perquè no hem disposat de les dades de tots els comuns. De fet aquesta informació es dona i és publica des de l'any 81. Però al 2018 2 comuns no van facilitar les dades i, per tant, en la seva totalitat no s'ha aconseguit. I si no s'aconsegueix en la seva totalitat una dada que ha de ser comú a tots els comuns, doncs, no l'hem publicada.

I el motiu és aquest. És a dir, per publicar una dada que de 7 bases de dades només n'hauria de tenir 5, doncs, hem preferit dir que no s'ha pogut donar en la seva totalitat. Però és una informació que vostè i pel sector que representa, doncs, no s'ha hagut de crear de nou. De fet, des de l'any 81 ja es genera aquesta informació, és té. Però en aquest cas, el 2018, perquè parlem del programa 2018, 2 comuns no la van facilitar.

Després, vostè feia esment també sobre la despesa turística o sobre la tipologia d'hotels. Bé aquesta és una, per exemple, de les variables que no es va publicar al 2018 però s'ha publicat al 2019. És a dir, si no s'hagués fet al 2019, doncs, entendria i acceptaria part del que vostè apunta, com un problema, doncs, important a resoldre. No es va publicar al 2018 però sí que s'ha fet al desembre del 2019.

I pel que fa a la despesa turística que vostè també apuntava com una necessitat, hi estic d'acord que sent un país turístic i que tenim bona part d'aquesta informació, s'hauria de publicar, doncs, es publicarà durant aquest mes de gener del 2020, algunes coses que vostè apuntava de manera més concreta.

Després he insistit amb la coordinació dels organismes, que jo comparteixo amb vostè, és necessari perquè alguna informació, doncs, no està en mans del Departament d'estadística ni del propi Govern ni dels ministeris, sinó en mans de comuns o d'organismes com la CASS o d'altres institucions, i estem treballant amb convenis, també de col·laboració, doncs, perquè aquesta informació puguin facilitar de manera tranquil·la i, sobretot per donar compliment a la Llei de protecció de dades, també, i l'obligació de confidencialitat que té el Departament d'estadística.

I pel que fa al Sr. Sánchez, amb alguna de les qüestions que apuntava més en concret, respecte a les condicions de vida, doncs, vostè després a la seva intervenció també ja ho ha apuntat, és una enquesta, una activitat que no vam publicar al 2018, però sí que l'últim trimestre del 2019 ja vam donar els resultats, per tant, es va complir al 2019, un any més tard, però sí que es va assolir. Quan es faci la valoració al 2019, doncs, podrem donar-la per feta. I aquí, per exemple, ja s'inclouia en aquesta enquesta, doncs, l'índex de GINI, que comparteixo amb vostè com un índex important i que dona criteri per poder analitzar en coses de manera, en aquest cas, variables o activitat de manera més aprofundida.

Després, pel que fa a la distribució de la renda del personal, està també inclosa en aquesta de l'últim trimestre de condicions de vida, també 2019 o 2018, però sí 2019, com li deia abans, doncs, hem volgut ser estrictament, no hem volgut fer trampes al solitari. És a dir, el que no s'ha publicat al 2018, hem dit que no s'ha publicat. Podem i tenim el dret de poder dir, doncs, que no s'ha fet al 2018, però poden tenir la tranquil·litat que durant el 2019 sí s'ha aconseguit.

Pel que fa a l'activitat turística, l'activitat 127 relacionada, doncs, a la despesa mitjana, és una informació que disposa Andorra Turisme, per tant, no s'ha d'elaborar, la té Andorra Turisme i estem intentant d'acabar de coordinar perquè es pugui publicar el més ràpidament possible. Entretants, el que sí que fa i vostès ho saben des de fa molt temps, és l'activitat 123 que la fa el departament que és nombre de visitants amb nacionalitats i el nombre de pernотacions.

No em voldria allargar. Jo crec que en termes generals, doncs, sempre tot és millorable. A nosaltres ens agradaria no parlar d'un 69, sinó poder parlar fins i tot d'un 100%, però també sent realistes i de manera, doncs, transparent, perquè sinó seria llançar-me pedres al meu teulat, no tot és una qüestió de més recursos humans o tecnològics; crec que tenim el que a hores d'ara necessitem i el que hem previst al pressupost, que són millores tecnològiques, també penso que els programes ens facilitaran poder dur a terme, doncs, aquesta tasca i aquest compromís, a part dels que té el Departament d'estadística. Evidentment, doncs, quan no sigui així, doncs, he vist una predisposició perquè tots els grups puguin donar recolzament en el futur, si és que es necessiten de més recursos, cosa que agraeixo. En molts casos és més, com li deia, doncs, la qualitat algunes de les dades que ja es té amb algunes bases de dades que dificulta el tractament i com s'ha de publicar i requereix d'un sobreesforç en l'anàlisi per poder donar compliment tant al programa com a les

mateixes variables, perquè puguem ser diguéssim estàndards i poder comparar el què ens hem compromès a comparar i no elaborar variables que poden ser pròpies, però que llavors no són les reconegudes a nivell internacional i llavors serà difícil que ens puguem comparar.

Agraeixo una vegada més el to i les aportacions i si hi ha alguna pregunta, doncs amb molt de gust intentaré contestar.

Gràcies Sra. síndica.

La Sra. síndic general:

Gràcies Sr. Gallardo.

Alguna altra intervenció per part dels grups...

Doncs no havent-hi més intervencions, es dona per acabat el debat.

Punt número 2.

2- Examen i votació de la Proposta d'acord sobre l'Estatut de l'artista.

La Proposta d'acord fou publicada en el Butlletí número 72/2019 del 4 de novembre i s'hi ha presentat una esmena per part del Grup Parlamentari Liberal, la qual ha estat publicada en el Butlletí número 95/2019 del 18 de desembre.

Per defensar la Proposta d'acord formulada pels M. I. Srs. Pere López, Jordi Font, Joaquim Miró, Roger Padreny, Judith Salazar i Susanna Vela, Consellers Generals del Grup Parlamentari Socialdemòcrata, intervé la Sra. Susanna Vela.

La Sra. Susanna Vela:

Gràcies Sra. síndica.

Avui us proposem recolzar la Proposta d'acord sobre l'estatut de l'artista que vam presentar el passat mes d'octubre.

Aquesta proposta és fruit del nostre compromís amb la cultura i els creadors. Defensem que la cultura, a més de coneixement, entreteniment o espectacle, té el valor de generar una actitud crítica i alhora creativa, així com d'afavorir la comprensió de la complexitat de la societat actual i de crear una dinàmica social més dialogant.

La cultura és un element clau de la integració i de la cohesió social, que fa efectiva les polítiques de proximitat i d'identitat com a garantia de la universalització dels drets culturals.

La cultura no només té una dimensió individual i social que incideix en el desenvolupament de la persona i de les societats, sinó que també aporta una

dimensió econòmica que contribueix a incrementar la riquesa d'un país.

Convindran amb mi que és difícil definir la «cultura». Es pot fer referència a les belles arts, incloses diverses obres d'art, així com els béns i els serveis culturals. La «cultura» té, així mateix, un significat antropològic.

És la base d'un món simbòlic de significats, creences, valors i tradicions que s'expressen a través de la llengua, l'art, la religió i els mites. En aquesta construcció de la cultura, el treball dels creadors i creadores n'és un dels fonaments.

Els i les artistes són els actors fonamentals del sector de les indústries culturals i creatives. Ens referim a artistes i professionals que es dediquen a innovar, inspirar, entretenir, fer pensar i també a qüestionar l'ordre establert. Les seves obres infonen noves maneres de relacionar-se amb els entorns humans i naturals i transformen la societat i l'economia.

Si bé la importància a les nostres vides de la música, dels llibres, dels espectacles vius com la dansa, el teatre, l'òpera i les pel·lícules (per només citar algunes disciplines artístiques) sembla clar i evident, l'esforç que implica la fabricació d'aquests productes culturals segueix sent poc reconegut i mal remunerat.

Andorra ja ha reconegut el valor i el treball dels artistes en adherir-se, el 30 de novembre del 2006, al Conveni sobre la protecció i la promoció de la diversitat de les expressions culturals de la UNESCO, de 20 d'octubre del 2005, un document que continua advocant per un món, on les expressions contemporànies, artístiques i diverses, són el símbol de la democràcia funcional.

La voluntat d'aquesta proposta d'acord és recollir les reivindicacions del sector cultural i els seus anhels. En ple segle XXI, les i els professionals de la cultura segueixen sense tenir unes condicions laborals dignes i no tenen lleis que contemplin la seva especificitat.

És un compromís amb els nostres creadors i creadores, un compromís del programa de les passades eleccions generals: que era impulsar l'Estatut de l'artista en la seva accepció més àmplia i completa, amb l'objectiu de buscar solucions als problemes laborals i jurídics en cadascuna de les professions artístiques i culturals i dissenyar una estratègia d'actuació que permeti millorar la legislació vigent que regula el sector.

Un estatut que s'inspira en la "Recomanació relativa a la condició de l'artista", aprovada a la Conferència General de l'Organització de les Nacions Unides per a l'Educació, la Ciència i la Cultura, l'any 1980.

La UNESCO acaba de publicar un estudi sobre els desafiaments persistents i emergents als que es confronten els artistes i professionals de la cultura. Al reconèixer el rol essencial de l'art en la vida i en el desenvolupament de les persones i de la societat, la UNESCO exhorta a què els seus estats membres es comprometin a "protegir, defensar, ajudar els artistes i reconèixer la seva llibertat de creació".

Des del Partit Socialdemòcrata defensem la necessitat i la conveniència de què els governs contribueixin a generar i mantenir el clima propici perquè es pugui desenvolupar, amb totes les garanties, la llibertat d'expressió artística alhora que es contribueix a fer que l'artista i el creador gaudeixin de les condicions materials necessàries per manifestar el seu talent. És a dir que els artistes i creadors tinguin accés als mitjans necessaris per tenir els drets en matèria d'ocupació i de condicions de vida i de treball.

S'han de donar també les condicions perquè creadors, organitzacions professionals i sindicals participin en l'elaboració de les polítiques culturals i laborals. A les escoles, cal fomentar les mesures necessàries perquè els infants i els joves sàpiguen valorar la creació artística, el seu descobriment i la seva vocació artística.

L'Estatut de l'artista de la UNESCO defineix el concepte d'artista com "tota persona que crea o que participa per la seva interpretació en la creació o la recreació d'obres d'art, que considera la seva creació artística com un element essencial de la seva vida, que contribueix així a desenvolupar l'art i la cultura, i que és reconeguda o demana que se la reconegui com a artista, hagi entrat o no en una relació de treball o una altra forma d'associació".

Aquest estatut és un acord internacional jurídicament vinculant que garanteix que els artistes, els professionals i altres actors de la cultura i els ciutadans de tot el món que puguin crear, produir, difondre i gaudir d'una àmplia gamma de béns, serveis i activitats culturals, inclosos els seus propis.

Des del Partit Socialdemòcrata entenem l'estatut de l'artista és un conjunt d'accions polítiques i legislatives amb un doble objectiu:

D'un banda, crear un debat sobre la cultura i la producció de riquesa, econòmica i social.

I crear un marc legislatiu perquè la creació artística es desenvolupi de forma eficaç.

Per a aconseguir-ho, es poden explorar diverses opcions: d'entrada, el reconeixement com a categoria professional (l'artista és un treballador); la millora de la seva situació professional, social (règim de seguretat social, sistema fiscal, pensions) i

econòmica (la remuneració del treball de l'artista i la protecció de l'artista i de la seva obra - drets d'autor).

Altrament les condicions de treball de l'artista (espais creatius, formacions, etc.); l'obligació de contractes escrits entre l'artista i la persona i/o institució que el contracta (crear models de contracte per a cada categoria d'artista); la creació d'organitzacions professionals o sindicats i una política de foment a la creació artística.

Amb l'Estatut es vol posar la base per generar les estructures necessàries per construir un model cultural viable, rendible i que enriqueixi la societat.

Tothom té dret a l'accés a la Cultura i els poders públics han de promoure-ho i, que es dugui a la pràctica, és un assumpte que transcendeix el sector cultural i que afecta als drets i oportunitats de tota la ciutadania.

De la Cultura és important també entendre la complexitat de la seva cadena de valors, des de la formació inicial, la creació, la producció, la distribució, la comercialització, etc., on entra també la interpretació, la gestió del patrimoni cultural, la difusió i la seva relació amb sectors claus com el turisme, com també la intermitència i temporalitat del sector.

Aquesta intermitència no entesa únicament com temporalitat sinó com a un conjunt d'elements que fan de l'ocupació artística una activitat intermitent.

Som coneixedors de la complexitat i la transversalitat de la Cultura per això sabem que l'Estatut s'ha de confegir de forma progressiva i tenint en compte la capacitat de les administracions implicades.

La proposta d'acord que avui formulem demana al Govern:

- Elaborar la diagnosi de la situació de l'artista.
- Establir el marc legal que asseguri les condicions necessàries per al desenvolupament de la seva activitat (protecció social i laboral, formació, tributació, propietat intel·lectual...), i
- Establir l'agenda legislativa per emprendre les modificacions legislatives que afecten directament a l'artista, en especial, la laboral i la fiscal.

Aquesta proposta d'acord, és, en definitiva, la defensa d'una política cultural estratègica.

No es tracta de donar més drets a les persones que facin possible l'avanç cultural del país. Es tracta d'entendre que el sector cultural té elements excepcionals i objectius que afecten als seus treballadors. Es tracta de la necessitat d'analitzar i objectivar quins són aquests elements

d'excel·lència que articulin un model concret. Es tracta finalment, de garantir als artistes els mateixos drets que té la resta de la població, és busca la igualtat de drets, no drets especials.

Amb aquesta proposta d'acord demanem a tots els partits polítics i als seus grups parlamentaris que assumeixin el repte de generar una política cultural atrevida que protegeixi a tots els treballadors i treballadores de la cultura.

Plantegem doncs aquesta Proposta com una base per al debat i la construcció d'un teixit cultural viu, que des de la base generi les estructures necessàries per constituir un model viable, econòmicament rendible i socialment indispensable.

Per tot l'exposat, demanem l'aprovació d'aquest Acord al Ple de la Cambra.

Gràcies Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Moltes gràcies.

A continuació intervé per exposar l'esmena presentada pel Grup Parlamentari Liberal, el Sr. Ferran Costa.

El Sr. Ferran Costa:

Gràcies Sra. síndica.

En primer lloc, manifestar que els tres grups parlamentaris que donem suport a la majoria del Govern celebrem aquesta Proposta d'acord presentada pels companys del Partit Socialdemòcrata, i també agrair l'exposició que ha fet en aquests moments anteriors la consellera general, la Sra. Vela.

Com bé recordava la consellera Vela, aquesta recomanació relativa a la condició de l'artista que es va promulgar per la UNESCO fa molts anys enrere, l'any 1980, per la qual en línies generals el Govern ha de contribuir i mantenir un clima propici i també les condicions materials perquè l'obra cultural es pugui desenvolupar de la millor manera possible, ha estat un encàrrec que cap dels governs que ens han precedit fins a dia d'avui, havien de manera decidida, tirat endavant.

Per tant, aquesta inquietud compartida, aquest compromís que mencionava la Sra. Vela, és una inquietud i un compromís compartit per la gran majoria dels consellers generals d'aquesta Cambra, i en aquest sentit per això li deia que celebrem aquesta Proposta d'acord per aconseguir un estatut per a l'artista.

Ha arribat el moment, penso que s'aconseguirà aquest clima propici per tirar endavant aquesta

Proposta tan rellevant que era una assignatura pendent i que mai fins ara de manera decidida s'havia tirat endavant.

Però, per altra banda sí que ens consta -perquè era tal com ho palesaven els programes polítics de les tres formacions que donen suport al Govern tripartit-, en els seus epígrafs de l'àmbit cultural que calia treballar en aquesta línia, amb la qual cosa penso que aquest consens de base ja ben fonamentat servirà per poder treballar de manera clara sense precipitacions en aquest estatut de l'artista.

Nosaltres vàrem coincidir que aquesta bona base podia encara millorar-se sempre amb aquest precepte de què qualsevol proposta que es faci sempre és millorable i vàrem voler incidir i fer esment específic en què calia potser inclús anar més enllà i no només centrar-nos en l'artista, ha quedat claríssim que així ha de ser, sinó també fer partícips a les indústries culturals en aquesta Proposta d'acord, no només són els artistes qui a títol individual desenvolupen la seva tasca cultural sinó que també hi ha aquestes indústries culturals que fan molts bones i excel·lents aportacions al respecte amb la qual cosa pensàvem que era una molt bona oportunitat per eixamplar aquesta amplitud de mires i també incloure en aquesta Proposta d'acord a les indústries culturals, i és per aquest motiu que vàrem consensuar els tres grups parlamentaris i introduir també aquest aspecte a la Proposta d'acord.

Ho recordava la Sra. Vela, treballarem perquè les condicions sobretot en uns àmbits concrets com el de la protecció social, la contractació, la formació, la tributació i la propietat intel·lectuals quedin assegurades des del punt de vista legislatiu. De fet, els que seguim la premsa habitualment, ahir mateix un artista del país feia unes reclamacions concretes, penso que són ben legítimes aquestes reclamacions per les quals massa vegades no hi ha tots els mecanismes del tot adients perquè es pugui promocionar i divulgar la seva tasca, penso que és una obligació de tots i cadascun dels vint-i-vuit consellers d'aquesta sala de promulgar aquells canvis legislatius que són prou i prou importants per treballar en aquest sentit i ajudar-los al respecte.

La proposta, per tant, aquesta Proposta d'acord presentada pel Grup Socialdemòcrata s'escau del tot perquè reforça la voluntat anticipada de l'Executiu amb aquests treballs que ja la ministra de Cultura i Esports, la Sra. Riva, ha anunciat repetidament que s'està treballant en aquest Llibre Blanc de la cultura i que justament el que fa és posar negre sobre blanc quines han de ser les línies estratègiques que ha de seguir el seu ministeri i, per tant, com es pot ajudar, i fomentar, i divulgar per esperar aquesta producció

culturals tant dels artistes com de les indústries culturals.

Ens consten, per tant, aquests esforços explícits del ministeri i, per tant, aquest recordatori que la Proposta d'acord que esperem que avui des d'aquesta Cambra puguem tirar endavant, estimularan encara una mica més si és que això és possible -perquè ens consta la sensibilitat especial de la ministra respecte a aquest tema- a què puguem treballar tots plegats per aquesta causa.

De fet, penso que val la pena avui posar de relleu, i així ho vull manifestar i agrair, el que moltes vegades i de vegades potser ens oblidem, ens reclamen els nostres conciutadans i és que treballem justament per aquelles problemàtiques reals, palpables i directes que trobem al carrer i que potser no es perceben prou, no treballem prou decididament amb poder-les resoldre. Jo penso que hi ha el clima propici, per tant, tots els consellers generals farem aquesta assumpció de responsabilitats, farem allò que ens toca, tindrem una capacitat de resposta a aquestes inquietuds que ens arriben des del món cultural i serem capaços de forjar perquè ja s'ha manifestat aquesta voluntat de consens perquè entre tots plegats puguem millorar encara més el que es proposa en aquesta Proposta d'acord.

Per tant, també Sra. Vela, també li dic en nom particular, que gràcies per aquesta voluntat de trobar consens i entesa i també per fer extensiu a tots els companys del Partit Socialdemòcrata, però també a tots els consellers generals dels grups de la majoria i també a la Sra. Codina per la seva paciència al llarg de la feina feta en aquesta Proposta d'acord.

Moltes gràcies Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Moltes gràcies.

Alguna intervenció per part de la resta dels grups...

Pel Grup Parlamentari Ciutadans Compromesos, Sr. Carles Naudi d'Areny-Plandolit Balsells.

El Sr. Carles Naudi:

Gràcies Sra. síndica.

Ara quan m'acostava cap a la tribuna el conseller i també amic que seu darrere meu, em diu: "Artista", i és veritat, no li dic en conya! I apel·laré al que deia ara el Sr. Costa. Jo també vaig llegir ahir l'article que feia un conegudíssim músic d'aquí del país, i com que li tinc molt d'afecte diré el seu nom, l'Oriol Vilella. I quan dic que sí, que també era artista, jo vaig començar en el món de la música gràcies, entre altres, a l'Oriol Vilella i al Lluís Cartes que més o menys tots els coneixem.

El Sr. Vilella, i quasi podria dir que com a vell roquer... -que sóc jo, no dic ell-, feia esment d'una situació que crec que gràcies a això Sra. Vela, i Sr. Costa, i Sra. Codina, li podem donar solució i sortida. Què passa i què ens passava? Doncs, que els músics d'Andorra, i dic que els músics però hem d'entendre la creació cultural i artística amb una concepció molt més àmplia -la música, el cine, la pintura, el teatre, la literatura- però, en aquest cas em centro en la música perquè, ho deia que en aquell moment era un amic meu guitarrista, i encara és amic meu evidentment, explicava per exemple que si a Andorra passa alguna cosa a moltes de les persones que es dediquen a la creació i a l'explotació del seu talent, és que han de tenir una feina paral·lela, anem a dir... i permeti'm les cometes, eh?: "una feina més normal", insisteixo, permeti'm les cometes, perquè fent d'artista no es poden guanyar la vida, i fent d'artista -com ha dit el Sr. Costa i com ha dit la Sra. Vela, no poden tenir contracte, no tenen protecció a la CASS, no poden per tant, fer un dia un concert i aquell dia estar assegurats només per aquell concert perquè ells es dediquen a una altra cosa que els assegura, que té cobertura de seguretat social i el fet de ser artista, i permeti'm la llicència, ve a ser un hobby. I el Sr. Vilella ja en aquell article explicava, cal la cobertura de la seguretat social, cal poder firmar contractes i cal tenir també una sèrie de especificitats des d'un tema tributari, des d'un punt de vista de contractació, des d'un punt de vista també de propietat intel·lectual i la seva protecció.

I per això, com han dit els consellers que m'han precedit, la nostra obligació és crear i mantenir aquell clima perquè es pugui donar aquesta creació artística i aquesta explotació al talent.

Fent això, per exemple, com ara s'ha dit a les escoles, no vol dir que estem treballant per fer artistes, la concepció artística entesa com les arts, la pintura, l'escultura, la literatura, etc. No vol dir això! També potenciar la creativitat de la canalla que està al col·legi també serveix perquè en el futur, en el seu dia a dia, trobin solucions creatives, ja que estem parlant de creativitat, els seus problemes de la seva rutina de la seva vida normal: negocis creatius, empenedoria... Tot això també penso i es desprèn de la creativitat, del desenvolupament artístic que no té perquè cenyir-se en el camp de les arts, quan als nens i les nenes se'ls inculca una mica més aquesta explotació d'aquest talent.

I per tant, fent això a les escoles, dona molt més fruits que tenir -tan de bo sigui així- molts més creadors, molts més artistes del nostre país. Perquè no oblidem que la cultura forma part del nostre dia a dia, de la nostra realitat. Qualsevol exposició, qualsevol inauguració, qualsevol aspecte relacionat

amb l'art, amb les lletres, amb el cinema, amb la pintura, etc., està ple de persones que ho volen veure. I molt sovint són persones de fora que ens vénen a exposar aquí a Andorra el seu talent i la seva creativitat i la seva obra. I perquè no hem de promocionar que siguin els nostres joves o no tan joves, qui explotin la seva música, la seva literatura, la seva pintura, d'Andorra a l'exterior, perquè també és una indústria turística i també és una indústria que atreu persones a visitar aquestes creacions.

En definitiva, el que cal Sra. Vela, és que es valori, com vostè ha dit, el que és l'artista en si i d'acord amb aquesta resolució que aparentment passarà amb una àmplia majoria avui, el que fem és trobar solucions a problemes legals, a problemes jurídics, com deia, problemes a la formació, a la contractació, a la cobertura social, a la protecció a la seva propietat intel·lectual, a totes aquestes persones que volen dedicar-se a això.

I per això aquesta resolució, en principi, d'aquí sis mesos, ja tindriem el punt per començar amb aquest diagnòstic per poder dir que és l'artista, que és la indústria cultural per poder acotar una mica l'àmbit que això afectarà. Perquè no val a dir, jo toco la guitarra, jo sóc artista i que em cobreixi la CASS. No estem parlant d'això. Estem parlant d'una cosa molt més seriosa amb la qual tots estem d'acord.

I per tant, fruit d'aquesta resolució hi haurà un diagnòstic que ens permetrà dos coses. Per part del Ministeri de Cultura i Esports, fer tota una sèrie d'actuacions per potenciar tot això que conté la resolució, però també per part de nosaltres, 28, començar a treballar amb tots aquells canvis legislatius que ens permetran que això que vostès manifestaven sigui una realitat.

No vull acabar també sense comentar que celebrem que hi hagi consens en aquesta matèria, que celebrem que no hi hagi crispació, que no hi hagi confrontació en una matèria tan important com aquesta. I aprofito per recordar que en aquesta matèria, -com el meu company Raul i jo hem reclamat en altres ocasions, no som els únics, però sí que ho hem fet- no només demanar que es treballi amb mesures fiscals per potenciar, no només la creativitat cultural i artística, sinó també l'esport. Però també recordar la importància que tindria per Andorra potenciar els nostres paratges, les nostres muntanyes, els nostres entorns com a escenari de pel·lícules. Recordar la potencialitat que té per Andorra facilitar i donar molta més cobertura al registre d'obres intel·lectuals i culturals al nostre país, perquè el que faria és atraure talent cap a Andorra i també atraure amb aquest talent tota una sèrie de diners, de Royalties, en definitiva, tot el que

es desprèn de la propietat intel·lectual que vindrien cap al país i que no marxarien.

I d'això, evidentment, esperem que es pugui transaccionar amb la seva proposta l'esmena presentada pels companys del Grup Liberal i que nosaltres en principi hi donarem suport.

Gràcies Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Moltes gràcies.

Pel Grup Parlamentari Terceravia + Unió Laurediana + Independents, Sra. Carine Montaner.

La Sra. Carine Montaner:

Gràcies Sra. síndica.

Avui prenem en consideració la Proposta d'acord del Grup Socialdemòcrata, sobre l'Estatut de l'artista.

Des del Grup Parlamentari Terceravia + Unió Laurediana + Independents, pensem que era més encertada la proposta inicial, que doncs les esmenes proposades pel Grup Liberal. I ara m'explicaré.

La proposta inicial era molt àmplia al nostre entendre, era del tot encertada, tenint en compte la complexitat de la temàtica. Tenia com a objectiu encomanar a Govern, fer una diagnosi de la situació de l'Estatut de l'artista per tal que el mateix Govern, doncs, n'estableixi un marc legal. És a dir, fer les modificacions oportunes en diferents àmbits, fiscal, cultural i laboral.

Ara bé, tenim a sobre de la taula les esmenes liberals que canvien el sentit de l'impuls de l'acció del Govern, al nostre entendre. Esmenes liberals que diuen... Diuen que s'encona al Govern una diagnosi, i a partir d'aquesta diagnosi, els grups parlamentaris faran una proposició de llei conjunta. Què implica això? Implica evidentment, pagar assessors externs des del Consell General, cosa que, evidentment, és a dir, gastar diners públics provinents del Consell General quan justament la proposta del PS, al nostre entendre, era evidentment, estalviar, doncs, aquest tema d'assessors a nivell del Consell i fer treballar, doncs, els diferents departaments de Govern, els diferents tècnics en plantilla de Govern ben preparats per adaptar el marc legislatiu adient a l'Estatut de l'artista.

Dit això, nosaltres evidentment estem disposats a treballar en aquesta temàtica, però volem racionalitzar els diners públics. Doncs, proposem que si es pacta fer una proposició de llei conjunta amb tots els grups parlamentaris, proposem que Govern posi a disposició, doncs, del Consell General, els seus tècnics que ja té en plantilla i els experts en diferents

àmbits, a nivell fiscal, a nivell cultural i a nivell laboral.

Nosaltres pensem i n'estem convençuts que per una temàtica com aquesta, Govern, els seus ministres, hagués fet un projecte de llei com Déu mana, i nosaltres en comissió, evidentment, ens haguéssim posat d'acord. N'estic convençudíssima.

Doncs, dit tot això, evidentment donarem suport a aquest proposta d'acord, i nosaltres volíem sotmetre una reflexió a nivell d'aquesta Cambra, i estàvem convençuts que la Sra. Sílvia Riva, doncs, hagués fet una molt bona feina en aquest sentit.

Gràcies Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Moltes gràcies.

Pel Grup Parlamentari Demòcrata, Sra. Sandra Codina.

La Sra. Alexandra Codina:

Gràcies Sra. síndica.

Senyores i senyors consellers, la proposta d'acord que avui votem té com a objectiu millorar les condicions socials i laborals que facilitin el talent creador i la llibertat d'expressió dels nostres artistes.

En d'altres paraules, una proposta per acompanyar els artistes en el seu procés creatiu així com donar impuls a les indústries culturals vinculades. Parlo per exemple d'editorials, de productores audiovisuals, de galeries d'art o discogràfiques entre d'altres.

Aquest treball ha de tenir en compte aspectes com la protecció social, la contractació, la formació, la tributació i la propietat intel·lectual d'aquests artistes. Pensem sobretot en artistes que treballen de manera independent i intermitent sovint amb ingressos incerts. Motiu pel qual en molts d'aquests casos no es poden dedicar al 100% a crear. Cal revisar aspectes com les seves contribucions fiscals, l'accés a la seguretat social, les pensions i prestacions socials que reben.

En definitiva, han de poder adaptar els períodes de treball i no treball.

Ajudar a l'artista en les seves condicions laborals i socials, perquè pugui centrar-se en el seu procés de creació és, de fet, una promesa electoral de Demòcrates. Al programa electoral de les passades eleccions nacionals ja vam incloure la necessitat d'elaborar un Llibre blanc de la Cultura que analitzi les necessitats dels sectors implicats, i que proposi nous plans d'acció per satisfer-les. En aquest sentit, creiem que l'estatut de l'artista s'ha de canalitzar a través d'aquest Llibre blanc. Vull recordar que el

llibre va començar a caminar a mitjans del mes de desembre passat, i que es treballarà durant tot aquest any. L'esmena que hem introduït els grups de la coalició va en aquesta direcció.

Recullo les paraules de la ministra de Cultura, Silvia Riva, el dia de la seva presentació. Aquell dia recordo, la ministra va dir que: "El Llibre Blanc de la Cultura esdevindrà una eina de diagnòstic que ajudarà a identificar dades, obtenir-les i processar-les per a la presa de decisions de les futures accions per al sector i per als seus implicats".

Per altra banda, també vull destacar que aquesta proposta d'acord, i també el Llibre Blanc, s'emmarca en les recomanacions que dicta la UNESCO. El 1980 va aprovar, la recomanació relativa a la condició de l'artista, on es recull com a principi inspirador el fet que les arts, en tota la seva dimensió, són part integrant de la vida. I que és necessari que els governs contribueixin a crear un clima propici a la llibertat d'expressió artística i al talent creador.

Ens alienem per tant amb la UNESCO, n'és un exemple la Candidatura transnacional a Patrimoni de la Humanitat, que aplega 11 monuments andorrans, i que s'ha impulsat des de Govern. Una candidatura que constitueix un element essencial per explicar, tant dins com fora de les nostres fronteres, l'estructura institucional d'Andorra i els fonaments de la nostra identitat i sobirania.

El Grup Parlamentari Demòcrata defensem que la cultura té una dimensió individual i social que incideix en el desenvolupament de les societats. Una dimensió que s'ha de fomentar el màxim possible.

També estem d'acord que la cultura pot aportar valor a la nostra economia, per exemple, generant oportunitats entre els més joves i donant valor a petites empreses vinculades a les arts. Fomentar la cultura és invertir en economia creativa i constitueix un element bàsic pel nostre país, les nostres tradicions, la nostra llengua, el nostre Patrimoni cultural, són també una font de transmissió de valors i constitueixen un element bàsic per a la cohesió social.

Quan una societat falla en l'àmbit cultural, aquesta societat va coixa.

Reitero, necessitem protegir la creativitat i el talent del nostre país. Els grups parlamentaris i el Govern hem de treballar per seguir millorant els mecanismes legals que promocionin la indústria cultural i creativa. I, sobretot, defensin a l'artista.

Protegir, en definitiva, als artistes i creadors que innoven, qüestionen i ens inspiren amb les seves obres regenerant la nostra energia vital i social.

Per tot l'exposat, el Grup Parlamentari Demòcrata donarà suport a la Proposta d'acord, amb l'esmena introduïda pels grups de la coalició.

Perquè conselleres i consellers, quan tots nosaltres no hi siguem, el que quedarà d'aquest país és la nostra cultura.

Gràcies Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Moltes gràcies.

Iniciem el segon torn d'intervencions.

Pel Grup Parlamentari Socialdemòcrata, vol intervenir Sra. Vela...

Sí, pot intervenir des del lloc.

La Sra. Susanna Vela:

Gràcies Sra. síndica.

Amb la proposta resultant de la transacció feta a partir de l'esmena presentada pel conseller Ferran Costa entenem que comparteixen el fons de la proposta d'acord que plantejava el Partit Socialdemòcrata, i no només es comparteix sinó que la reforça.

Ara el que es fa és concretar el treball que cal dur a terme. S'encomana al Govern que, en el termini màxim de 6 mesos, disposi d'un informe que defineixi la "condició de l'artista". És una paraula "La condició de l'artista" que designa, d'una banda, la posició que, en el pla moral, es reconeix als artistes, sobre la base de la importància atribuïda a la funció que han d'exercir i, d'altra, el reconeixement de les llibertats i els drets, inclosos els drets morals, econòmics i socials, especialment en matèria d'ingressos i de seguretat social, que els artistes han de gaudir.

S'encomana a Govern que a finals del present any, elabori una diagnosi de la situació de l'artista a la qual s'ha afegit també la de les indústries culturals.

Aquest treball es desenvolupa en el marc del Llibre Blanc de la Cultura que el ministeri impulsa amb la col·laboració de la Fundació Privada Julià Reig. Amb aquest treball i l'informe sobre la condició de l'artista al nostre país, es desenvoluparà el compromís subscrit amb el Conveni sobre la protecció i la promoció de la diversitat de les expressions culturals de la UNESCO.

Aquesta diagnosi servirà de base d'una banda, a Govern per implementar les accions que consideri adients que no precisin canvis legislatius i, d'altra, als grups parlamentaris ens servirà per impulsar, conjuntament, una proposició de llei que concreti les

modificacions legislatives que afectin directament a les professions culturals.

Amb aquesta nova proposta, la nostra motivació i objectius es comparteixen i parteix del principi que la Cultura és un espai de cohesió i d'intercanvi i que els poders públics han de generar i mantenir no només el clima propici a la llibertat d'expressió artística sinó també les condicions materials perquè es pugui desenvolupar el talent creador, amb totes les garanties.

Avui, fem un avanç significatiu en la cura de les arts, de les lletres i del nostre patrimoni, que és el més gran favor que ens podem fer com a país.

Crec que és un dia important, passem de les paraules als fets i ens obliguem a treballar i a donar respostes a algunes de les demandes més urgents dels nostres artífexs de la cultura.

La voluntat és doncs conferir un marc legal que asseguri les condicions necessàries per al desenvolupament de l'activitat de l'artista i que reculli aspectes com el seu currículum formatiu, la contractació, la protecció social, la tributació i la propietat intel·lectual, la representació sindical, i altres temes vinculats a l'àmbit professional de la cultura i de les arts.

El compromís del Partit Socialdemòcrata amb els creadors i amb la ciutadania podrà fer-se realitat ja que amb aquesta proposta es reconeix a la cultura la seva triple condició de bé comú, motor econòmic i dret fonamental de la ciutadania.

Finalment, els consellers assumim fer el treball necessari per adoptar un Estatut de l'artista i del treball cultural abans de finalitzar aquesta legislatura i, per fer-ho, els grups parlamentaris ens comprometem a participar, econòmicament i de forma proporcional a la nostra representació parlamentària, en la contractació de tècnics necessaris.

Per aquests motius la nova proposta sorgida de la transacció feta amb el Grup Demòcrata per Andorra i Liberals, compta doncs amb el consens suficient de la Cambra i amb el suport del Grup Parlamentari Socialdemòcrata i confio que el de tots els grups parlamentaris de la Cambra que puguin donar suport a aquesta proposta i que puguem treballar tots plegats.

Gràcies Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies Sra. Vela.

Pel Grup Parlamentari Liberal, Sr. Costa.

El Sr. Ferran Costa:

Moltes gràcies Sra. síndica.

Sra. Vela, una vegada més agrair-li el tarannà i el to de consens que penso que és el que ens reclama la ciutadania i també en els altres companys que han expressat la seva opinió, agrair-los aquesta inquietud compartida, aquest compromís compartit, aquestes ganes de treballar en aquest sentit.

També pensem que aquest text que hem pogut transaccionar en aquest treball on tothom en aquest esperit a fi de millorar encara més el text d'aquesta proposta d'acord que presentàvem. Doncs delimita molt clarament quins són els deures que s'encomanen i que s'encomanen a totes les persones que avui estan en aquesta Cambra. I en això Sra. Montaner, jo penso que justament el que ens hem de felicitar és que hi ha un compromís unànim. Penso que ha quedat més que clar, tant del Legislatiu en la seva integritat com també de l'Executiu, encapçalat en aquest cas, no pas l'Executiu sinó la cartera ministerial de Cultura i Esports de la Sra. Riva, a tirar endavant i a treballar decididament en aquest sentit. Perquè justament aquest text transaccionat posa doble deures, i ens posa deures tant a l'Executiu com al Legislatiu. A l'Executiu també a partir d'aquest informe i d'aquesta diagnosi el que podrà fer és tirar endavant i implementar aquelles consideracions que considerin oportunes. Tot això òbviament serà fruit d'un estudi d'assessoraments i d'uns tècnics que hi esmerçaran recursos tant humans com econòmics, com financers. Amb la qual cosa aquesta participació per part de l'Executiu en aquests treballs ja ve garantida, però penso que és un compromís encara més remarcable si també el fem participar a tots, i per tant en aquesta transacció esmentàvem això, de què els treballs en qüestió per la banda que ens afecta a nosaltres, que és aquesta capacitat legislativa, que també recordem és la que tenim, és per la qual estem aquí, doncs podem tirar endavant i de manera proporcional tots nosaltres poder compartir aquests esforços amb la qual cosa pensem que s'asseguren aquests diners públics, diners públics que per altra banda òbviament tots són diners públics tant els de l'Executiu com els del Legislatiu, els del Legislatiu òbviament arriben justament aquí per una dotació pressupostària òbviament amb el pressupost del Govern.

Per tant, jo penso que d'aquesta manera tots plegats el discurs penso que el kit de la qüestió no és pas tots els esforços financers que hi ha a darrera sinó el compromís de tots plegats, del cap de Govern, dels dotze ministres i dels vint-i-vuit consellers, de manera decidida i d'una vegada per totes de tirar endavant i poder determinar a finals d'aquesta

legislatura un Estatut de l'artista que doni resposta a les inquietuds del panorama cultural del nostre país.

Gràcies Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies Sr. Costa.

Pel Grup Parlamentari Ciutadans Compromesos, volen intervenir...

Pel Grup Parlamentari Terceravia + UL, Sra. Montaner.

La Sra. Carine Montaner:

Gràcies Sra. síndica.

Nosaltres evidentment ja ho hem manifestat fa poc, és a dir, estem disposats a treballar evidentment, l'únic que no hem d'oblidar que s'han de gestionar bé els diners públics i s'ha de racionalitzar la despesa i, per tant, nosaltres el que demanàvem justament és que els tècnics ja en plantilla de Govern, doncs, donin suport al Consell General. Perquè jo entenc que pagar a assessors externs doncs representa, evidentment, un sobre cost pel Consell General.

Recordo a la Cambra que tothom, doncs, cada grup parlamentari té una dotació financera i que quan no gastem els diners retornem aquests diners al Consell General. Per tant, hem de tenir present optimitzar recursos i de racionalitzar la despesa, i ho deia en aquest sentit i evidentment treballarem i ens posarem a disposició i treballarem tot el que podem.

Gràcies Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies Sra. Montaner.

Pel Grup Parlamentari Demòcrata, cap altra intervenció...

Si no hi ha més intervencions, entenc que s'accepta l'esmena proposada i podem procedir a aprovar la Proposta, la transacció, sí...

Perdó. Podem procedir a aprovar-la per assentiment o sol·licita votació...

D'acord.

Doncs, s'aprova el text transaccionat amb l'assentiment de la Cambra.

Punt número 3.

3- Examen i votació de la presa en consideració de la Proposició de llei qualificada de modificació de la Llei 9/2005, del 21 de febrer, qualificada del Codi Penal.

La Proposició de llei fou publicada en el Butlletí número 88/2019, del 4 de desembre. El criteri del Govern ha estat publicat en el Butlletí número 96/2019, del 23 de desembre.

Intervé pel Govern per llegir el criteri, el Sr. Josep Maria Rossell.

El Sr. Josep Maria Rossell:

Gràcies Sra. síndica.

El Govern ha examinat la Proposició de llei qualificada de modificació de la Llei 9/2005, del 21 de febrer, qualificada del Codi penal presentada per la Sra. Mònica Bonell Tuset, presidenta suplent del Grup Parlamentari Demòcrata, per la Sra. Sílvia Ferrer Ghiringhelli, consellera general del Grup Parlamentari Liberal, i pel Sr. Raul Ferré Bonet, president suplent del Grup Parlamentari Ciutadans Compromesos i, d'acord amb el que disposa l'article 103.2 del Reglament del Consell General, manifesta el seu criteri sobre la Proposició de llei basant-se en les següents consideracions.

La iniciativa legislativa proposada té per finalitat, segons consta en l'exposició de motius, ampliar el concepte d'afavoriment de la prostitució també a les persones i les empreses que, tenint en compte la seva capacitat de comunicar i de fer arribar els missatges a la població andorrana, fomentin la prostitució i n'incitin la pràctica. I encara més si aquesta comunicació, feta a través de la publicitat, els serveix per rebre un guany econòmic a canvi. Per tant, i per coherència, es proposa considerar delictes la publicitat relacionada amb la prostitució, si el Codi penal ja especifica la il·legalitat de fomentar-la.

L'apartat 1 de l'article 151 de la Llei 9/2005, del 21 de febrer, qualificada del Codi penal preveu que *"El que recluti per a la prostitució, promogui, faciliti o afavoreixi la prostitució d'altri ha de ser castigat amb pena de presó de tres mesos a tres anys."* Amb aquesta iniciativa legislativa s'introdueix un nou paràgraf en aquest apartat 1, que introdueix la previsió següent: *"La persona o l'empresa que per qualsevol mitjà faci publicitat explícita o implícita de la prostitució d'altri ha de ser castigada amb pena de multa de fins a 30.000 euros o fins al triple del benefici obtingut, si és superior. Només respon del delictes de publicitat de la prostitució d'altri l'administrador de la publicació o el programa en el qual aparegui la publicitat."*

El Govern considera que l'ampliació del concepte d'afavoriment de la prostitució a les persones i les empreses que, tenint en compte la seva capacitat de comunicar i de fer arribar els missatges a la població andorrana, fomentin la prostitució i n'incitin la pràctica és totalment pertinent i comparteix la necessitat de considerar delictes la publicitat

relacionada amb la prostitució. En aquest sentit, és evident que avui en dia els mitjans de comunicació arriben a la majoria de la població, de manera que les persones que administren una publicació o un programa estan en disposició de fer passar missatges a la ciutadania en relació amb una qüestió com la prostitució, en què en la majoria de les ocasions la persona no actua lliurement, sinó que es tracta d'una víctima, motiu pel qual el legislador ja havia considerat penalment reprovable promoure-la, facilitar-la o afavorir-la, a més del fet de reclutar una persona per exercir-la.

A més a més, aquest tipus de publicitat fomenta la cosificació del cos de la dona, atempta contra la seva dignitat i promou el sexisme i la discriminació.

Així mateix, el Govern entén que aquesta modificació legislativa es troba totalment alineada amb les disposicions del Conveni del Consell d'Europa amb la prevenció i la lluita contra la violència envers les dones i la violència domèstica, també conegut com a Conveni d'Istanbul, aprovat pel Consell General en la sessió del 23 de gener del 2014, fet que suposa un motiu més per considerar-la pertinent i encertada.

En conclusió, la Proposició de llei que ens ocupa respon molt satisfactòriament a la necessitat de tipificar com a delictes fer publicitat explícita o implícita de la prostitució d'altri, motiu pel qual el criteri del Govern en relació amb la Proposició de llei qualificada de modificació de la Llei 9/2005, del 21 de febrer, qualificada del Codi penal és favorable.

Moltes gràcies Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Moltes gràcies.

Intervé ara per presentar la Proposició de llei en representació dels grups parlamentaris Liberal, Ciutadans Compromesos i Demòcrata, la Sra. Ester Molné.

La Sra. Ester Molné:

Gràcies Sra. síndica.

Doncs bé, com ha explicat el ministre de Justícia i Interior el Codi penal tipifica com a delictes una sèrie de conductes vinculades amb la prostitució, com ara fer funcionar un establiment de prostitució o bé el proxenetisme. Dins d'aquestes conductes s'ha de destacar l'article 151 del Codi penal que penalitza l'afavoriment de la prostitució.

Aquesta Proposició de llei, com també ha explicat el ministre de Justícia i Interior, té per finalitat ampliar el concepte d'afavoriment de la prostitució tipificant com a delictes la realització de publicitat sobre la

prostitució a través dels mitjans de comunicació. Una publicitat que malauradament tot i que en casos reduïts encara surt publicada diàriament als mitjans del nostre país.

La nova tipificació està introduint un nou apartat a l'article 151 del Codi penal. Els grups parlamentaris de la coalició pensem que és un exercici de coherència considerar delictes la publicitat de la prostitució si al nostre Codi penal ja especifica clarament la il·legalitat de fomentar-la. A més, la prohibició de realitzar aquest tipus de publicitat amb els mitjans de comunicació del país és un neguit que ens ha arribat en diverses ocasions des de la ciutadania, neguit al qual hem volgut donar resposta.

La persona penalment responsable d'aquest delictes serà l'administrador del programa o del mitjà en el que aparegui la publicitat, perquè la voluntat no és de criminalitzar la persona que exerceix la prostitució la qual es considera que és una víctima. La prostitució és una forma d'exploació de les persones i no consideren just que se'n pugui treure profit mitjançant la publicitat.

A banda, aquesta modificació legal també constitueix una eina per donar compliment a totes les disposicions del Conveni d'Istanbul sobre la prevenció i la lluita contra la violència envers les dones, ja que l'afavoriment de la prostitució mitjançant la publicitat pot ser una forma de violència envers les dones.

És a dir, es tracta d'un pas més en la tasca que tant el Grup Parlamentari Demòcrata com la resta de grups de la coalició estem realitzant per millorar i garantir els drets de les dones, com també ho és el servei de salut sexual i reproductiu que entrarà en funcionament molt properament.

Seguirem treballant en aquesta direcció atès que la protecció dels drets de les dones és una temàtica que ens preocupa especialment.

Així doncs, aquesta Proposició de Llei ha de permetre que els ciutadans ja no puguin llegir als mitjans de comunicació publicitat que tendeixi a afavorir o fomentar la prostitució de terceres persones, i també contribuirà a eliminar la violència envers les dones.

Per tot l'esmenat, demano a tots els grups parlamentaris que votin a favor de la presa en consideració d'aquesta Proposició de Llei.

Gràcies Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Moltes gràcies.

Pel Grup Parlamentari Terceravia + Unió Laurediana + Independents, Sr. Joan Carles Camp.

El Sr. Joan Carles Camp:

Sí, gràcies Sra. síndica.

En aquest punt de l'ordre del dia s'analitza la presa en consideració del criteri de Govern relatiu a la Proposició de la Llei qualificada de modificació de la Llei 9/2005, qualificada del Codi penal presentada pel grup de la majoria.

Des de Terceravia el primer que volem deixar ben clar, és que compartim el criteri d'ampliació o reforç del concepte d'afavoriment de la prostitució a les persones i a empreses, que tenint en compte la seva capacitat de comunicar fomentin la prostitució i n'incitin la pràctica.

Però bé, dit això, volia fer referència a l'article 151.1 que s'ha referit tant el Sr. ministre com la presidenta de la comissió, en el que diu " el que recluti per la prostitució promogui, faciliti o afavoreixi la prostitució d'altri ha de ser castigat amb una pena de presó de 3 mesos a 3 anys". A part d'aquest article, jo no tinc formació jurista, però sí que també m'he llegit un altre article i que penso que també procedeix, i en aquest cas seria l'article 8.1 també del Codi penal.

L'article 8.1 hi fica "aplicació de la llei penal en l'espai, la llei penal andorrana s'aplica a les infraccions intentades o consumades en territori del Principat i també a les infraccions connexes o indivisibles que han estat intentades o comeses fora del territori d'Andorra".

Penso que aquest article, doncs, també procedeix i també va en contra de la publicitat de la prostitució.

Ens quedarà malgrat aquest reforç que ja hi estem d'acord i que compartim totalment, doncs, que hi ha mitjans electrònics que també arriben al país i que queden fora de la nostra jurisdicció.

Només són uns comentaris, però estem a favor del sentiment general del grup de la majoria en aquest cas.

Moltes gràcies Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Moltes gràcies.

Pel Grup Parlamentari Socialdemòcrata, Sra. Judith Salazar.

La Sra. Judith Salazar:

Gràcies Sra. síndica.

Pel que fa a la Proposició de Llei qualificada de modificació de la Llei 9/2005 del Codi penal, en la que es pretén prohibir la publicitat de la prostitució, començarem per dir que compartim el criteri de

Govern: quan ens diu que aquesta publicitat cosifica el cos de la dona, atempta contra la seva dignitat i promou el sexisme i la discriminació.

Deixi'ns afegir que fomenta cànons de bellesa femenins absolutament estereotipats des d'un punt de vista profundament masculinitzat.

Si parlem de la prostitució aportar alguna dada.

L'oficina de Nacions Unides contra la Droga i el Delicte estima que hi ha, com a mínim, 2,5 milions de persones que són víctimes de tràfic de persones. Segons aquesta mateixa font, aproximadament el 79% del total del tràfic de persones té el propòsit d'exploració sexual, i l'OIT estima que el 98% de les persones objecte de tràfic amb la finalitat d'exploració sexual són dones i nenes (estima que el tràfic per a l'exploració sexual de persones mou anualment aproximadament una xifra de 27 billons de dòlars).

Davant d'aquestes dades i amb un estat profundament abolicionista, compartim el projecte de la majoria en el que proposa que s'activi la tasca del legislador, quan, -i aquesta apreciació és absolutament personal-, assistim a una manca potser m'atreveria a dir de moral o d'ètica d'alguns mitjans de comunicació que es financen fruit d'un problema tan global, tan endèmic i que castiga excessivament els països pobres com és la tracta de persones.

Compartim també el criteri del Govern respecte que la modificació legislativa que presenten els grups de la majoria està alineada amb les disposicions del Conveni d'Istanbul.

La prostitució forçada, que representa aproximadament el 80% de la prostitució que s'exerceix avui en dia a Espanya segons l'ONG Anesvad, no pot cabre perfectament en la definició d'acte de violència contra les dones recollida en l'article 3 del Conveni d'Istanbul, i concretament en la definició que es fa de violència sexual recollida en el seu article 26.

Altrament, l'article 18 estableix la recomanació que les parts prenguin les mesures legislatives necessàries per protegir les víctimes de qualsevol acte de violència i, nosaltres entenem, que la promoció de la violència és un acte violent en si mateix.

Finalment, l'article 17 del Conveni d'Istanbul estableix l'obligació de les parts signatàries de fer participar el sector privat i especialment els mitjans de comunicació, per tal d'establir línies directrius i normes d'autoregulació per prevenir la violència contra les dones i reforçar la seva dignitat.

Tanmateix, considerem que aquesta Proposició de llei s'ha alineat també amb les recomanacions de la Convenció per a l'eliminació i la discriminació

contra la dona. I m'explico. En el darrer informe del famós CEDAW, el Comitè ens recomanava en la seva recomanació número 18, col·laborar amb les associacions que treballen per la defensa dels drets de les dones i a donar suport a les seves iniciatives i la prohibició de publicitar la prostitució és una demanda històrica de, -vull citar expressament l'associació-, STOP VIOLÈNCIES, però em consta que compartida per totes les altres associacions feministes.

Per tant, com no podria ser d'altra manera, votarem favorablement a l'admissió a tràmit de la modificació legislativa proposada.

El lila és un color profundament identificatiu del nostre projecte polític, però més enllà de les banderes polítiques, en la defensa dels drets de les dones ens hi trobaran sempre, perquè entenem que és responsabilitat de totes i de tots emprendre les mesures necessàries per corregir la desigualtat, la discriminació i, per suposat, la violència a les que es puguin continuar sotmetent les dones. És la nostra responsabilitat i el nostre deure i, insisteixo, en aquest sentit ens trobaran sempre disposats a treballar de valent.

Gràcies Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Moltes gràcies Sra. Salazar.

El Govern desitja intervenir...

Sr. Rossell.

El Sr. Josep Maria Rossell:

Sí, gràcies Sra. síndica.

En primer lloc, pel que fa a la intervenció del Sr. Joan Carles Camp de Terceravia agrair-li, doncs, el fet que comparteixi el criteri de Govern en una qüestió tan sensible com és aquesta que hem estat debatent ara fa uns instants.

Pel que fa referència a la menció que vostè ha fet de l'article 8.1 del Codi Penal que té com a objecte l'aplicació de la llei penal en l'espai, si ho he sabut entendre, m'imagino que el que vostè volia dir és que tots els delictes que es produeixen al Principat d'Andorra tenen cabuda dins del Codi Penal i per tant han de ser evidentment contemplats en el mateix i per tant objecte de què en qualsevol moment alguna de les conductes tipificades que siguin objecte d'aquests delictes puguin ser jutjats al Principat d'Andorra

Penso que anava en aquest sentit, no sé si és així ben bé però crec que ha estat una mica el que jo he copsat.

És cert també d'altra banda, vostè ha fet referència als mitjans electrònics. M'imagino que també es volia referir als mitjans electrònics que es poden obtenir a través d'internet. Efectivament, aquí potser tenim algun buit legal i hauríem de mirar entre tots a veure si això es podria legislar en quant a aquesta qüestió.

Pel que fa a la Sra. Judith Salazar, doncs agrair-li també la seva intervenció, la qual també comparteix el criteri del Govern. D'alguna manera vostè ha compartit doncs cadascun dels criteris que jo he nomenat en la meua intervenció, per tant li agraeixo en aquest sentit el to i sobretot també el sentit al qual vostè s'ha expressat en aquesta qüestió. Penso que és una qüestió molt sensible, sobretot per les dones i per tant en aquest sentit, li voldria agrair la seva intervenció.

I pel que fa a la Sra. Ester Molné, doncs agrair-li també la seva intervenció en la qual comparteix el seu punt de vista sobre aquesta qüestió pels grups de la majoria.

Moltes gràcies Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies Sr. Rossell.

Altres intervencions...

A la vista de les intervencions, proposo la presa en consideració per assentiment.

Es pren en consideració la proposició de llei i segons disposa l'article 104 del Reglament del Consell General, s'obre un termini de 15 dies per a poder-hi presentar esmenes, que no poden ser de totalitat.

Arribat a aquest punt, farem una pausa de vint minuts.

Se suspèn la sessió.

(Són les 18.06h)

Es reprèn la sessió.

(Són les 18.35h)

La Sra. síndica general:

Reprenem la sessió.

Punt número 4.

4- Examen i votació del Projecte de llei de crèdit extraordinari destinat a incrementar el capital fundacional per posar en funcionament la Fundació Cimera Iberoamericana.

El Projecte de llei fou publicat en el Butlletí número 76/2019 de l'11 de novembre, i no s'hi ha formulat cap esmena.

Alguna intervenció per part de Govern...

Sra. Ubach.

La Sra. Maria Ubach:

Gràcies Sra. síndica.

El mes de novembre del 2018, Andorra va ser escollida pels Estats membres de la Conferència Iberoamericana com a seu de la 27èna Cimera Iberoamericana de caps d'Estat i de Govern per l'any 2020, i de totes les reunions prèvies que tenen lloc durant el bienni 2019 i 2020.

Organitzar la Cimera Iberoamericana al 2020 és una oportunitat pel nostre país. Serà un dels esdeveniments de més envergadura que Andorra haurà organitzat des de què forma part de l'escena internacional.

El treball realitzat i l'experiència adquirida a nivell internacional en el curs d'aquests darrers 25 anys, ha permès que Andorra guanyi credibilitat i transmeti confiança prop dels seus socis internacionals.

Durant els dos anys en els quals Andorra assumeix la secretaria pro tempore, és a dir la presidència de la Conferència Iberoamericana, personalitats polítiques i econòmiques de la regió iberoamericana visitaran el nostre país.

Una trentena d'actes seran organitzats durant el bienni, dels quals uns vint a Andorra i la resta en diferents països membres de la comunitat iberoamericana.

De ben segur, que l'impacte mediàtic serà important i permetrà donar a conèixer el nostre país em els mercats iberoamericans amb molt potencial. Serà l'ocasió per promoure la negociació d'acords bilaterals en l'àmbit fiscal i econòmic i d'aquesta manera contribuir a la diversificació de la nostra economia, un dels objectius de la coalició governamental.

En el moment de l'elaboració del pressupost 2019, es va decidir dotar una partida d'un milió d'euros per al Departament d'Affers Multilaterals i Cooperació del Ministeri d'Affers Exteriors.

Posteriorment, amb l'arribada del nou Govern aquest projecte va ser transferit integralment al Departament Cimera Iberoamericana per fer front a les despeses d'organització de les reunions durant el 2019.

Si bé ja existia la decisió que fos una fundació que desenvolupés aquestes tasques, es va decidir incloure aquest import en el capítol 2 per poder fer front a les

despeses inherents a l'activitat de la fundació, mentre aquesta no hagués estat creada. És per aquest motiu que del milió d'euros pressupostats inicialment, es transfereixen a la fundació 778.545,28 euros.

Doncs és el resultat de la gestió de les activitats que hauria hagut de desenvolupar la fundació de l'1 de gener del 2019 fins a la data de la transferència efectiva, així com els diners previstos pel funcionament del Departament d'Afers Multilaterals del Ministeri d'Afers Exteriors.

El 21 de juny del 2019, el Govern d'Andorra en qualitat de fundador, va constituir mitjançant document públic, la fundació privada del sector públic Oficina Cimera Iberoamericana Andorra 2020.

La fundació a través de l'Oficina Cimera Iberoamericana té per finalitat fundacional contribuir a garantir l'organització del conjunt d'actes que tindran lloc a Andorra durant el bienni 2019 i 2020.

Específicament per a complir la seva finalitat fundacional, la fundació pot dur a terme entre d'altres, les actuacions següents:

- La comunicació relativa a la Cimera Iberoamericana.
- La gestió administrativa i pressupostària de la Cimera Iberoamericana.
- La gestió operativa de la Cimera Iberoamericana.
- I el seguiment permanent de les tasques que assigni a la secretaria tècnica.

Per acomplir les seves finalitats, la Fundació ha de comptar amb una estructura eficient de recursos econòmics, materials i humans que permeti dur a terme els seus objectius tant a l'any 2019 com a l'any 2020.

L'estructura d'ingressos que es va preveure per l'any 2019, correspon a la dotació inicial efectuada en el moment de la constitució per part d'Andorra Turisme de 100.000 euros, a la transferència prevista per part del Govern d'Andorra, 778.545,28 euros, i una subvenció atorgada per la Universitat d'Andorra de 10.000 euros. Això fa un total de 888.545,28 euros.

Es mostrava així una xifra equilibrada entre les despeses i els ingressos corresponents a l'any 2019.

A data d'avui la liquidació provisional de despeses, fa entreveure que els comptes finals de l'any 2019, presentaran una desviació pressupostària positiva, la xifra exacta de la qual serà confirmada en finalitzar el darrer moviment de tresoreria en els propers dies.

Els comptes finals seran presentats degudament al patronat.

Adicionalment la secretaria iberoamericana assumeix determinades despeses per un import de 175.000 euros per l'any 2019, corresponents bàsicament a l'adequació dels locals i al pagament d'allotjaments dels assistents a les reunions celebrades durant el 2019.

El projecte de llei de crèdit extraordinari destinat a incrementar el capital fundacional per posar en funcionament la Fundació Cimera Iberoamericana que avui se sotmet a l'aprovació del Consell General, dona resposta a l'aportació de capital a la fundació.

Respecte a l'estructura de despeses, s'ha de considerar en primer lloc, que donat que la finalitat de la fundació té un límit temporal associat al calendari de celebració dels esdeveniments, no es preveu efectuar despeses d'inversió. Així totes les despeses seran corrents.

El Govern va aprovar un decret d'avenç de fons el 23 d'octubre del 2019 que fou publicat al BOPA el 30 d'octubre del mateix any atesa la urgent necessitat de disposar dels 778.545,28 euros.

La urgència era deguda al fet que la fundació ja es trobava en ple funcionament i els primers esdeveniments que es van celebrar a Andorra en qualitat de seu de la Cimera 2020, van tenir lloc entre el mes d'octubre i novembre del 2019.

És per aquest motiu que demano l'aprovació del Consell General d'aquest projecte de llei perquè el decret d'avenç de fons a la Fundació Cimera Iberoamericana sigui ratificat i pugui d'aquesta manera permetre continuar desenvolupant les activitats necessàries per dur a terme la tasca relativa a l'organització de les reunions de la Conferència Iberoamericana durant el bienni 2019-2020 durant el qual Andorra assumeix les tasques de secretaria pro tempore.

Gràcies Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies Sra. Ubach.

Alguna intervenció per part dels grups...

Per part del Grup Parlamentari Ciutadans Compromesos, Sr. Carles Naudi d'Areny-Plandolit.

El Sr. Carles Naudi:

Gràcies Sra. síndica.

Bé Sra. ministra, quan parlem de la Cimera Iberoamericana estem parlant de seure a la taula dels grans i ens satisfà molt que això aquest any que ve

sigui una realitat, a Andorra sigui una realitat, per tot el que significa.

No oblidem la importància que té a nivell mundial participar en una cimera i ser-ne l'amfitrió. Estem parlant, perquè en siguem conscients, que més de mig continent americà, Espanya, Portugal i Andorra els seus caps d'Estat i de Govern, però també en les diferents conferències, els seus ministres, secretaris d'Estat i també els grups parlamentaris estaran aquí al nostre país.

I això que dic de seure a la taula dels grans vol dir que serem l'epicentre mundial, l'epicentre de l'interès geopolític de tots els mitjans de comunicació que s'acreditaran, que sense dubte seran molts aquí al país.

I més enllà dels temes que s'hi tractaran vull encoratjar el Ministeri d'Afers Exteriors i a tot el seu equip perquè se'ns brinda una oportunitat d'or ser els amfitrions en aquesta cimera per obrir aquell camí a tots aquells tractats, i m'agradaria destacar els CDI's, que poden donar peu a les interlocucions, trobades i reunions amb tota una sèrie de representants de tots aquests països.

Vostès com saben reclamem que es facin CDI's amb Anglaterra, amb Alemanya, amb l'Índia, amb Rússia i amb Xina, que són països que ens semblen que són d'alt interès econòmic per al nostre país i que tenir CDI's amb aquests països pot significar per Andorra l'aportació de molta riquesa i l'intercanvi econòmic molt favorable. Però, evidentment, aquests països que he mencionat que no són part de la Cimera Iberoamericana poden ser una mostra dels molts altres CDI's, Sra. ministra, que poden començar a negociar gràcies a la realitat d'aquesta Cimera Iberoamericana que tindrà lloc aquí a Andorra. I per això, deixant clar que no és un augment de despesa sinó que es trasllada a un pressupost que ja estava previst del Ministeri d'Exteriors a la fundació que es fa per motius pràctics d'organització i de logística, no podem més que insistir en encoratjar al Govern d'Andorra a què això sigui una realitat i que sigui l'inici de relacions diplomàtiques i econòmiques, que porti CDI's al nostre país i que, al final dins del marc de l'OCDE, dins de l'homologació, dins de la transparència, millori la nostra posició fiscal i que Andorra sigui més pròsper econòmicament.

Per tant, el nostre grup parlamentari votarà favorablement la seva Proposta, Sra. ministra.

Gràcies Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies Sr. Naudi.

Pel Grup Parlamentari Terceravia + Unió Laurediana + Independents, Sr. Joan Carles Camp.

El Sr. Joan Carles Camp:

Gràcies Sra. síndica.

Començaré també amb les mateixes paraules que ha dit el company Carles Naudi, i és cert, estar i organitzar la Cimera Iberoamericana d'Andorra 2020 és seure a la taula dels grans.

I també com s'explica en diversos fragments en l'exposició de motius de la present Llei que se'ns aporta avui aquí a votar, la posada en marxa d'un nou model fiscal, el desplegament d'una xarxa de convenis per evitar la doble imposició, l'obertura econòmica a la inversió estrangera i la construcció d'un marc estable de relacions amb el mercat interior europeu han estat i encara són les principals reformes que han de permetre assolir aquest objectiu. En aquest sentit també el company Carles Naudi doncs, parlava d'això.

La posició d'Andorra en el món és una qüestió clau que està directament relacionada amb les oportunitats de creixement de la nostra economia, i l'organització de la Cimera Iberoamericana Andorra 2020, cal emmarcar-la en aquesta voluntat, i que un país com Andorra que vol ser obert, que vol ser divers i amb una economia i amb una societat internacionalitzades, ha de saber aprofitar una oportunitat com aquesta.

Amb aquests principis, senyores i senyors consellers, hi estarem tots d'acord. Ara bé, tots estarem d'acord que els compromisos per acollir la Cimera Iberoamericana a Andorra, a casa nostra, no ha estat una decisió d'última hora, així ens ho recordava la ministra. Del compromís que va agafar el Govern d'Andorra fins a l'organització de la mateixa ha passat molt temps i quan l'Organització va acordar donar-nos l'organització com a país amfitrió doncs, era a finals del 2018.

Per tant, senyores i senyors del Govern, calia tenir la previsió escaient en matèria pressupostària, així com també tenir clar els objectius cercats en l'Organització de la Cimera Iberoamericana 2020.

És cert, en els pressupostos hi eren -ho explicava la ministra- però, ja ens tenen acostumats amb la seva tècnica pressupostària que no sabem mai on van els diners, ara els fiquen i ara els treuen. Per tant doncs, si haguessin tingut previsió potser no els haguessin tret.

Una vegada més, demostra que el nostre Govern sovint agafa compromisos sense tenir les previsions cobertes o contemplades i ens ho demostra amb aquest crèdit extraordinari que podia estar reflectit

en el pressupost del 2019. Per tant, estem com ja ens tenen acostumats, una vegada més estem amb una manca de previsió. I ja els hi vull donar el benefici del dubte, però cal ser curosos i que els compromisos que s'agafin en aquesta cimera que Andorra, que el nostre Estat, els pugui assumir. No solament organitzarem la cimera sinó que segurament participarem i hi ha coses que seran ben interessants, com deia, estarem asseguts a la taula dels grans però també tenim les nostres petiteses que són les nostres forteses i hem de saber treure profit en el sentit més positiu pel nostre país.

Malgrat l'exposat i els dubtes sorgits, el Grup Parlamentari Terceravia donarà el seu vot favorable per a què aquest crèdit extraordinari es pugui fer efectiu i desitgem vertaderament que la Cimera Iberoamericana Andorra 2020 sigui un èxit tant per l'Organització com pels fruits que en puguem treure.

Gràcies Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Moltes gràcies Sr. Camp.

Pel Grup Parlamentari Liberal, Sra. Eva López.

La Sra. Eva López:

Moltes gràcies Sra. síndica.

Tal i com ha quedat palès en aquesta Cambra, el present Projecte de llei de crèdit extraordinari obeeix a la necessitat de dotar dels fons necessaris per tal de poder portar a terme els reptes, objectius i finalitats de la Fundació.

Com tothom és coneixedor -i em refereixo de manera directa al Sr. Camp-, quan es fa la planificació d'un projecte es preveuen una sèrie de despeses que no sempre són exactes a mida que es desenvolupa. És per això que estem aquí, per debatre la necessitat i la urgència d'aquest Projecte de llei.

Aquest de fet, tal com he dit, és el cas que ens ocupa. D'una banda, la Fundació té la voluntat de posar en marxa l'Organització de fòrums internacionals, que representa una plataforma i un altaveu inqüestionable perquè Andorra faci un nou pas en l'estratègia per reforçar la seva presència internacional, i d'altra banda tal i com ha exposat la ministra d'Afers Exteriors, s'assumeix la Secretaria *Pro Tempore* de la Conferència Iberoamericana, tal i com ha quedat palès.

Cal afegir en aquest punt que una part del crèdit extraordinari va destinat a la participació parlamentària en la Cimera, una participació del legislatiu que va estar degudament acordada per la nostra institució.

Per aquests motius, el Grup Parlamentari Liberal, en un intent de fomentar la projecció d'Andorra al món, i vista la necessitat raonada i urgent, votarà a favor del Projecte de llei presentat pel Govern.

Moltes gràcies Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies Sra. López.

Pel Grup Parlamentari Socialdemòcrata, Sra. Susanna Vela.

La Sra. Susanna Vela:

Gràcies Sra. síndica.

Avui debatem l'aprovació del Projecte de llei de crèdit extraordinari destinat a incrementar el capital fundacional per posar en funcionament la Fundació Cimera Iberoamericana.

En la seva exposició de motius es justifica la necessitat i la urgència d'aquesta despesa i s'expliquen pel fet de posar en marxa la Fundació al més aviat possible amb la voluntat decidida de fomentar la projecció d'Andorra al món, no només durant la Cimera iberoamericana de caps d'Estat i de Govern, sinó també en aquests dos anys que el Ministeri d'Afers Exteriors ha assumit la Secretaria *Pro Tempore* de la Conferència Iberoamericana, durant els quals cal organitzar multitud d'actes, reunions i conferències.

Des del Grup Parlamentari Socialdemòcrata podem compartir que fòrums internacionals com la CIBA2020 representen una plataforma i un altaveu inqüestionable perquè Andorra faci un nou pas en l'estratègia per reforçar la seva presència internacional. I hem de saber aprofitar aquesta oportunitat, organitzant les trobades previstes a Andorra i participant en totes aquelles que es facin arreu d'Iberoamèrica.

No entrarem a debatre, en general, si aquestes cimeres tenen resultats tangibles, si les seves implementacions són modestes o de què, més que el contingut, el que importa és la foto dels assistents. Avui no estem per discutir l'existència d'aquestes cimeres i potser, compartim amb alguns experts, que són necessàries i útils encara que no siguin particularment rellevats des d'un punt de vista polític.

Una mica escèptics, però, ens reconeixem.

Avui debatem l'aprovació, o no, d'un crèdit extraordinari per a la posada en funcionament de l'entitat privada del sector públic la Fundació Cimera Iberoamericana que té l'encàrrec de posar en

marxa l'organització de fòrums internacionals com la CIBA2020.

El Grup Socialdemòcrata no estem d'acord de com s'ha organitzat la realització d'aquest esdeveniment més enllà de la Secretaria Pro Tempore de la Cimera, del Comitè Organitzador i de la Secretaria tècnica. En concret l'opció de crear la Fundació Privada del Sector Públic Oficina Cimera Iberoamericana 2020 per ocupar-se de la comunicació, de la gestió administrativa i pressupostària relativa a la CIBA2020 i de la seva gestió operativa i el seguiment de les tasques que assigni a la Secretaria Tècnica.

Després d'analitzar les respostes del Govern del 29 d'octubre passat, a les preguntes relatives a la situació, estructura i nomenaments del Departament de la Cimera Iberoamericana, i després de les respostes de Govern en seu parlamentària el passat 23 de novembre en relació a la Fundació de la Cimera, la posició del Grup Parlamentari Socialdemòcrata no és favorable a l'estructura ni al funcionament de la mateixa.

Les explicacions donades en aquesta mateixa Cambra no ens van ser de massa ajuda per conèixer alguna de les tasques encomanades a la Fundació ni el perquè de les contractacions "digitals" que es van produir a diverses persones.

La nostra intervenció sembla que pel que va servir, va ser perquè la Fundació rectificqués i hagi convocat des d'aleshores els concursos públics per al subministrament de serveis professionals.

Repeteixo, no compartim les contractacions fetes durant el 2019 ja que no es van sotmetre a la contractació de serveis als principis de publicitat, concurrència i objectivitat, incomplint clarament la Llei de Fundacions, de l'any 2008.

Coneixem els diners previstos pressupostats pel Ministeri d'Afers Exteriors i l'aportació a la Fundació Cimera Iberoamericana. Ens sobta també, com bé ha dit el conseller, sobta aquesta manca de previsió respecte al pressupost del 2019 que provoca la demanda d'aquest crèdit extraordinari.

Com hem dit en altres ocasions, desconeixem els beneficis exactes de la Cimera i quin serà el rèdit que n'obtidrem en el futur. S'ha parlat de seure a la taula dels grans, però és clar, m'agradaria saber, doncs, per fer què.

Desconeixem encara les actuacions que s'estan preparant per donar a conèixer Andorra en el mercat iberoamericà i internacional. Tampoc sabem si s'està fent i qui està fent els contactes amb les institucions públiques i privades, empresaris, periodistes, intel·lectuals i membres de la societat

civil de tots els països que formen la Comunitat Iberoamericana i quins fruits s'estan traient d'aquests contactes, d'aquestes relacions.

Estarem molt atents als resultats d'aquests esdeveniments, si són, com vostès diuen: "la plataforma i l'altaveu inqüestionable perquè Andorra faci un nou pas en la seva estratègia per reforçar la nostra presència internacional". Ens interessa a tots que resulti bé pel bé del nostre país. És a dir, no qüestionem l'organització de la cimera a Andorra i desitgem que funcioni.

De l'esdeveniment en general, trobem a faltar elements d'anàlisi i d'avaluació dels esdeveniments realitzats, així com una metodologia d'avaluació *ante i post* del que fem i del que esperem. Desconeixem si s'ha planificat una avaluació definint clarament els objectius que es persegueixen; si està previst fer una avaluació contínua que acompanyi tot el seu desenvolupament i que aposti per la transparència fonamental per a la legitimitat i credibilitat dels seus resultats. Necessariem una avaluació feta amb independència i imparcialitat.

Com ja vaig dir la passada vegada, hi ha esdeveniments que sobrepassen la capacitat de comprensió del ciutadà per la seva dimensió i en aquest cas la Cimera Iberoamericana n'és un exemple. Tornem per això a demanar a Govern més pedagogia i publicitat activa per poder compartir amb la ciutadania els beneficis que s'espera obtenir d'aquesta Cimera Iberoamericana.

Mentrestant i pels motius esmentats, el grup parlamentari votarà en contra aquest crèdit extraordinari.

Gràcies Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies Sra. Vela.

Pel Grup Parlamentari Demòcrata, Sr. Carles Enseñat.

El Sr. Carles Enseñat:

Gràcies Sra. síndica.

Prenc la paraula en nom del Grup Parlamentari Demòcrata per mostrar el nostre suport a aquest Projecte de Llei plantejat pel Govern. I ho fem per 4 motius.

El primer i més important és perquè estem del tot d'acord amb la celebració de la cimera. La trobada de caps d'Estat i de Govern al novembre d'aquest any, culminarà en un seguit de fòrums i trobades que es realitzaran en el nostre país durant aquest 2020. Les trobades sectorials dels ministres iberoamericans

al fòrum parlamentari, al fòrum de governs locals, al fòrum de la joventut, al fòrum empresarial o la trobada de centres de pensaments iberoamericans ens convertiran durant els propers mesos en l'epicentre del món hispanoamericà.

Andorra té al davant una oportunitat de projecció institucional a escala global que ha d'aprofitar a fons.

El segon dels motius és perquè estem totalment d'acord amb el tema central de la cimera iberoamericana, innovació per al desenvolupament sostenible objectiu 2030. D'aquí una estona debatrem la declaració d'emergència climàtica entrada pels grups que donem suport a aquest Govern, i aquest 2020 serem l'escenari de debats transcendentals de com alinear tot el món hispanoamericà amb una estratègia global efectiva, innovadora i respectuosa amb el medi ambient.

El tercer motiu pel qual votarem favorablement el Projecte de Llei és perquè estem d'acord que el sistema de gestió d'un esdeveniment excepcional i limitat en el temps, com és la cimera, sigui a través d'una fundació creada ad hoc. De fet, aquest ha estat l'instrument utilitzat per altres estats que han aconseguit anteriorment la cimera, una fundació pública, un instrument de gestió més àgil, però igualment sotmès a la fiscalització del Tribunal de Comptes, com ha de ser.

M'ha cridat l'atenció quan es parlava de manca de previsió, com si ara ens haguéssim assabentat d'aquesta partida pressupostària. Com saben, el pressupost del 2019 que recollia una partida per aquesta cimera es va entrar al setembre-octubre del 2018 i, per tant, en aquell moment, no existia la fundació. El pressupost votat per aquesta Cambra per a l'any 2019 ja preveia totes aquestes partides, i així ho va acceptar i ho va votar el Consell General.

L'únic que fem avui és traspasar aquesta partida ja aprovada per aquesta Cambra, del Ministeri d'Exteriors a la fundació que gestionarà la Cimera Iberoamericana.

Per últim, el darrer motiu per al nostre sí, és perquè volem que Andorra aculli una cimera i uns actes associats amb uns bons estàndards d'organització per garantir-ne, no només el seu èxit, sinó una inversió en la imatge internacional del Principat d'Andorra. Els 22 països participants i tots els seus mitjans de comunicació centraran la seva mirada cap a Andorra aquest 2020. És sens dubte, una oportunitat històrica que cal aprofitar per explicar-nos i projectar-nos al món.

Per tot l'exposat i com ja he avançat, el nostre vot serà favorable.

Gràcies Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Moltes gràcies Sr. Enseñat.

Iniciem el segon torn d'intervencions, si així escau.

Pel Govern, Sra. Ubach.

La Sra. Maria Ubach:

Gràcies Sra. síndica.

Primer de tot voldria agrair, doncs, el suport per part dels diferents grups polítics en relació a aquest Projecte de Llei i també el fet que s'hagi reconegut que el fet que Andorra pugui organitzar un esdeveniment d'aquest tipus en el nostre territori, doncs, és una oportunitat per al nostre país, una oportunitat per a les nostres empreses i ciutadans, tenint en compte que, doncs durant aquest any 2020 i ja durant l'any 2019, doncs, es van organitzar diverses reunions aquí a Andorra. La qual cosa també permet de desenvolupar, també, l'activitat econòmica en el si d'Andorra.

L'altra part també, és que permet de donar una visibilitat a Andorra i el fet de poder posar Andorra en el mapa que els països iberoamericans també aprenguin a conèixer que és Andorra, i que d'aquesta manera també puguem desenvolupar activitats econòmiques amb altres països a través, doncs, de la negociació de convenis per evitar les dobles imposicions o altres tipus de convenis econòmics, això és un element molt positiu per Andorra, i també com deia en el meu discurs inicial, també ajudarà a fer tot el treball de diversificació econòmica, que és el que estem buscant.

A nivell de la previsió pressupostària que comentaven consellers generals, doncs la previsió estava feta. Com ha dit el conseller Enseñat, en el moment d'elaborar el pressupost 2019, això és a dir que ho vam fer l'any 2018, ja sabíem que Andorra assumiria la Cimera Iberoamericana i que necessitava un pressupost, i aquest pressupost es va preveure a dins del pressupost del Ministeri d'Afers Exteriors. I per tant, aquest milió d'euros es va preveure, i el que fem avui a través d'aquest projecte de Llei és traspasar aquests diners del Ministeri d'Afers Exteriors cap a la fundació. Que la fundació també era un òrgan que també en el seu moment es va decidir que es crearia. L'única cosa és que es va crear al juny del 2019, i per tant no es podia capacitar aquesta fundació d'aquests diners, i per tant va ser el Ministeri d'Afers Exteriors, que és el ministeri de tutela que va preveure aquesta quantitat de diners per fer front a les despeses de funcionament i d'organització dels diferents actes que es duen a terme durant aquest bienni.

Després també en relació a la consellera Vela que també parlava de tota la qüestió de la contractació, això el que ha fet la fundació, i això és un element que és essencial per a nosaltres, és que se segueixin els procediments de contractació de serveis. I s'ha efectuat seguint doncs el reglament de contractació de la fundació i sempre respectant les disposicions legals. Hi ha doncs diferents plecs de bases que s'han llençat aquest any 2020 per fer tota la contractació de totes les qüestions vinculades en particular amb qüestions de comunicació i entre altres.

Pel que fa a les despeses que estaven previstes al 2019 per l'organització dels diferents actes, vist el timing que era un timing molt just, el que es va fer és que es va demanar tres pressupostos. O sigui, mai s'ha volgut procedir d'una altra manera que de fer-ho com us deia, seguint el reglament o a través de la demanda de tres pressupostos. Doncs així és la filosofia i la manera de procedir de la fundació en aquest sentit. I això és tot Sra. síndica.

Gràcies.

La Sra. síndica general:

Gràcies Sra. Ubach.

Pel Grup Parlamentari Ciutadans Compromesos...

Pel Grup Parlamentari Terceravia + Unió Laurediana + Independents, Sr. Camp.

El Sr. Joan Carles Camp:

Sí, gràcies Sra. síndica.

Bé en definitiva, cada vegada em queda una mica més clar. Tots érem conscients de què hi havia una partida pressupostària per organitzar la Cimera Iberoamericana. També s'ha dit en aquest hemicicle que quan s'organitzen esdeveniments d'aquest tipus, doncs es creen fundacions. Doncs per tant, ja sabem que hi havia un pressupost, un pressupost que anava a exteriors, que era per l'organització d'aquesta Cimera Iberoamericana, doncs per tant s'hagués hagut de fer una previsió d'un pressupost, doncs que aquests diners anessin destinats a la creació de la Fundació per a l'organització de la Cimera Iberoamericana. En definitiva, estem dient tots el mateix. El que passa és que vostès en el pressupost han ficat el milió d'euros, ara l'han tret. Per tant tenen un excedent en el pressupost i ara doncs demanen un crèdit extraordinari per poder fer front a aquestes despeses, més o menys.

Gràcies Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies Sr. Camp.

Pel Grup Parlamentari Liberal...

Pel Grup Parlamentari Socialdemòcrata...

Sra. Vela.

La Sra. Susanna Vela:

Gràcies Sra. síndica.

No, només remarcar que des del Partit Socialdemòcrata no tenim cap interès que la cimera, que aquests esdeveniments no funcionin i no siguin un èxit. Però nosaltres el que valorem és que l'èxit ha d'anar més enllà de la pròpia organització, que només faltaria que amb tots els recursos no sigui un èxit. Per a nosaltres els èxits seran els resultats que la Cimera pugui aportar a la ciutadania. Volem creure que és una oportunitat per Andorra, però volem tenir molta més informació i saber doncs com aquesta organització complirà la voluntat manifestada per Govern. I repetim, no compartim que la millor manera de gestionar-ho fos la creació de la fundació, però bé la fundació ja està creada.

Gràcies Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies Sra. Vela.

Pel Grup Parlamentari Demòcrata, Sr. Enseñat.

El Sr. Carles Enseñat:

Gràcies Sra. síndica.

Sr. Camp, crec que no és ben bé així. Bàsicament el que es fa és que es guanya la candidatura d'Andorra per celebrar la Cimera Iberoamericana. A partir d'aquí es comença òbviament a pressupostar el què costarà, i es fa una partida en el pressupost del 2019, que això entra a tràmit en aquest Consell, a finals d'octubre del 2018. En aquell moment no existia la Fundació com a tal, no existia perquè no hi havia hagut temps d'aquest Consell tampoc d'acceptar-la, de votar-la i de crear-la.

Un cop això passa, el que està demanant el Govern és: Ja que ara existeix la Fundació Cimera Iberoamericana, agafar aquest milió que existeix en aquest cas al Ministeri d'Exteriors, i portar-lo a la Fundació. No es crea cap excedent de caixa perquè bàsicament es traslladen aquests diners a aquesta Fundació. No es duplica en aquest cas ni es crea cap partida alternativa.

Gràcies Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies Sr. Enseñat.

Alguna altra intervenció...

Sr. Espot.

El Sr. cap de Govern:

Molt breument Sra. síndica.

Sí, perquè és la segona vegada que la Sra. Vela segurament doncs per un error d'interpretació o en tot cas discrepo de la seva interpretació jurídica, ens manifesta, no pel que fa a la contractació de béns i serveis, sinó pel fet que sigui una fundació privada al sector públic, que la contractació de personal s'hauria de sotmetre als principis de publicitat i concurrència.

Bé, jo entenc que no és el que diu l'article 41 de la llei de fundacions. Quan parla de contractació, parla de la contractació de béns i serveis, i és en aquest sentit que la ministra li deia que precisament hi ha un reglament de contractació que ha aprovat el propi patronat de la Fundació, que ja estableix aquests principis de publicitat i de concurrència. Però jo entenc que aquest article 41 no fa referència a la contractació de personal. Simplement volia aclarir això perquè ja és la segona vegada que en parlem i dona una mica o cal la idea de què aquí s'ha contractat personal per part de la Fundació sense seguir aquests principis de publicitat i concurrència, i que això infringiria la llei de fundacions, i no és en cap cas la realitat, ni el que estableix la llei de fundacions.

Gràcies Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies Sr. Espot.

Els grups desitgen intervenir...

Per Ciutadans Compromesos...

El Sr. Carles Naudi:

Gràcies Sra. síndica.

Només per deixar una mica més clara la situació, si m'ho permeten, com ja he dit des de la tribuna i ha dit el meu company Carles Enseñat, això no suposa un augment de despesa pel país, no hi ha un augment d'endeutament, no hi ha cap partida així que se li pugui assimilar.

Llegint la llei, en l'article número 2 podem veure d'on surten aquests diners que es destinen a la Fundació. En concret surten de dos partides que es van pressupostar l'any passat, que és una partida d'atencions protocol·làries i de representació i una partida de reunions, conferències que sumen aquest import que s'afegeix a la Fundació, i que per tant, ja estaven votades l'any passat i que com he dit, no suposen un augment d'endeutament, no suposen un

augment d'impostos. Senzillament, s'agafen d'una partida i es passen a una altra. I no ens costa per dir-ho clarament, ni un duro més.

Gràcies Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies Sr. Naudi.

Sr. Camp, li correspondria a vostè.

El Sr. Joan Carles Camp:

Sí gràcies Sra. síndica.

A veure, tots en definitiva estem dient el mateix. Ara aquí el company Carles Naudi ho està repetint. A l'article 2 ho està dient, doncs hi havia 288.000 euros en accions protocol·làries, i hi havia 490.000 euros amb reunions, de conferències, etc. Però estaven doncs en el Departament de la Cimera Iberoamericana, no estaven en cap cas a la Fundació. Si sabíem que l'organització d'aquests esdeveniments passen a través de la Fundació, doncs calia crear una partida en aquest aspecte. No vol dir que al final en sobrin, però sí que al final aquestes quantitats doncs no estaran destinades on estaven previstes, i n'hi haurà una altra que estarà destinada en un altre lloc. Quan d'entrada quan se'ns diu que ja organitzarem la Cimera, suposo que se sap com s'ha dit aquí, doncs que sempre es fa a través de fundacions, l'organització d'aquest tipus d'esdeveniments.

Res més, moltes gràcies.

La Sra. síndica general:

Gràcies Sr. Camp.

Algú més vol intervenir...

Sra. Vela.

La Sra. Susanna Vela:

És a dir, Sr. cap de Govern jo entenc que de la mateixa manera que a partir del mes de desembre s'han publicat una sèrie d'edictes per proveir una sèrie de serveis, jo no veig massa la diferència amb els serveis evidentment de persones, perquè és el treball de persones, que es va proveir durant el 2019. Per a nosaltres segueixen sent serveis de persones, doncs servei de traducció o serveis de comunicació. Per tant, també s'hagués pogut optar pel mateix sistema de contractar empreses que poguessin subministrar aquests serveis concrets que es van concretar al Consell de l'any passat.

Gràcies Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies Sra. Vela.

Sr. Enseñat, vostè vol intervenir en el torn...

Algú més vol intervenir...

Acabades les intervencions, s'obre un breu termini de temps per votar.

(Votacions)

Sra. secretària, si vol procedir a donar lectura del resultat, si us plau.

La Sra. Sílvia Ferrer:

Gràcies Sra. síndica.

20 a favor, 7 en contra i 0 abstencions.

Gràcies Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies.

A la vista del resultat, declaro aprovat el Projecte de llei.

Punt número 5.

5- Examen i votació de la presa en consideració de la Proposició de llei qualificada de modificació de la Llei 30/2018, del 6 de desembre, qualificada de seguretat pública.

La Proposició de llei fou publicada en el Butlletí número 95/2019, del 18 de desembre. El criteri del Govern ha estat publicat en el Butlletí número 3/2020, del 9 de gener.

Intervé pel Govern per llegir el criteri, el Sr. Josep Maria Rossell.

El Sr. Josep Maria Rossell:

Gràcies Sra. síndica.

El Govern ha examinat la Proposició de llei qualificada de modificació de la Llei 30/2018, del 6 de desembre, qualificada de seguretat pública, presentada pels M. I. Srs. Raul Ferré Bonet, president suplent del Grup Parlamentari Ciutadans Compromesos; Ferran Costa Marimon, president del Grup Parlamentari Liberal, i Carles Enseñat Reig, president del Grup Parlamentari Demòcrata, i d'acord amb el que disposa l'article 103.2 del Reglament del Consell General, manifesta el seu criteri sobre la Proposició de llei esmentada basant-se en les següents consideracions.

La iniciativa legislativa proposada, segons consta en l'exposició de motius, neix de la preocupació que genera l'augment del consum d'alcohol i drogues tòxiques entre els adolescents, cada cop més joves. Entre les causes de l'augment del consum d'alcohol es troben la gran acceptació que té entre els joves, la manca de percepció d'estar prenent un tòxic i el fàcil accés a la beguda; per aquests motius, es vol tipificar al Codi penal tant la venda com la cessió d'alcohol a menors d'edat.

Així mateix, la Proposició de llei pretén lluitar contra els anomenats "botellons" definint un marc estricte dels llocs on es poden consumir begudes alcohòliques i estableix mecanismes per controlar l'accés dels menors de setze anys als locals d'oci nocturn. A més, la Proposició de llei preveu sancionar conductes incíviques que ara no són sancionables.

La Proposició de llei presentada modifica els articles 35, 38.5, 39, 50, 51, 52, 58 i 59 de la Llei 30/2018, a més d'afegir-hi l'article 43 bis. Per altra banda, es modifiquen els articles 174, 268, 269, 270, 271, 284, 499 i 500 del Codi penal i s'hi afegeixen els articles 286 bis i 286 ter i 499 bis. Finalment, s'encomana al Govern que en el termini de tres mesos actualitzi el Pla nacional contra les drogodependències tenint en compte les noves realitats socials, i als comuns que modifiquin les seves ordinacions en allò que contradiguin les disposicions d'aquesta llei.

L'aprovació per part del Consell General de la Llei 30/2018 va suposar un pas endavant important per tal d'actualitzar totes les normatives en matèria d'ordre públic, majoritàriament preconstitucionals i emanades dels veguers, perquè s'havia constatat que resultaven arcaiques i poc dissuasives per tal de garantir la convivència pacífica i evitar la violència. Havent transcorregut un any des de l'entrada en vigor de la llei esmentada, és un bon moment per analitzar si ha complert els objectius i si hi ha aspectes que poden millorar-se tenint en compte la realitat social canviant en què ens trobem. En aquest sentit, el Govern entén que s'ha de fer una valoració positiva de l'efecte de l'entrada en vigor d'aquesta llei durant aquest primer any però també convé ser ambiciosos, i més en una matèria com l'ordre públic, en què el Principat és i vol continuar sent un referent.

En aquest punt cal dir que el Govern comparteix, com no pot ser d'altra manera, la preocupació per l'augment del consum d'alcohol i drogues tòxiques entre la població en general i especialment entre els adolescents, perquè les conseqüències sobre aquests últims poden ser nefastes i causar greus seqüeles. En aquest sentit, en el marc del Pla nacional contra les drogodependències s'estan duent a terme des de fa

anys accions concretes de prevenció i sensibilització dels joves en relació amb el consum d'alcohol i drogues tòxiques, accions que s'hauran d'actualitzar per adaptar-les a la realitat social canviant que esmentàvem anteriorment, però donant continuïtat a les accions ja engegades, mantenint de manera prioritària les activitats en l'àmbit educatiu adreçades als joves i les accions preventives adreçades a reduir l'oferta de les substàncies de tràfic il·lícit i l'accés dels menors a l'alcohol i el tabac.

Analitzant les modificacions tant de la Llei 30/2018 com del Codi penal contingudes en aquesta Proposició de llei, cal dir que el Govern comparteix la necessitat d'introduir modificacions a les normes esmentades per lluitar de la forma més eficaç possible contra l'increment del consum d'alcohol i drogues tòxiques entre els joves, així com sancionar conductes incíviques que dificulten la convivència entre els ciutadans. Així mateix, i vista la línia jurisprudencial del Tribunal Europeu de Drets Humans, cal posar en relleu la problemàtica que a la pràctica suposa la doble incriminació de conductes que tenen una vessant administrativa i alhora penal. En aquest sentit, i malgrat que la Llei de seguretat pública preveu en els articles 44.1 i 47 una solució per als casos de doble incriminació, a la pràctica resulta obligada la doble tramitació, és a dir, un expedient per la via administrativa i diligències prèvies per la via penal; això implica, d'una banda, l'alentiment del procediment administratiu sancionador, que s'ha de suspendre en espera de la resolució de la causa penal, i d'altra banda fa més feixuga la tramitació d'aquesta darrera. És per aquest motiu que el Govern considera important que es puguin adoptar mesures legislatives per donar una solució pràctica a la problemàtica de la doble incriminació.

Finalment s'ha de posar en relleu que la modificació dels articles 50.2, 51.2 i 52.2, quan es fa la menció "*llevat que qualsevol d'ells pugui acreditar la responsabilitat exclusiva de l'altre*", implica un canvi respecte a les previsions del vigent Codi de l'Administració i del procediment sancionador administratiu en relació amb la càrrega de la prova; per tant, entenem que s'haurien d'analitzar les implicacions que tindria aquest canvi.

En conclusió, la Proposició de llei que ens ocupa respon a la necessitat de fer modificacions per lluitar de la forma més eficaç possible contra l'augment del consum d'alcohol i drogues tòxiques entre els joves, així com sancionar conductes incíviques que dificulten la convivència entre els ciutadans, motiu pel qual el criteri del Govern en relació amb la Proposició de llei qualificada de modificació de la

Llei 30/2018, del 6 de desembre, qualificada de seguretat pública és favorable.

Moltes gràcies Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies Sr. Rossell.

Intervé ara per presentar la Proposició de llei en representació dels grups parlamentaris Ciutadans Compromesos, Liberal i Demòcrata, el Sr. Carles Naudi d'Areny-Plandolit.

El Sr. Carles Naudi:

Moltes gràcies Sra. síndica.

No era una conducta incívica.

Com ha dit el Sr. Rossell, el Sr. ministre de Justícia i Interior, la seguretat del nostre país convindrem tots que és un dels grans pilars que tenim aquí a Andorra. Sempre "fardem" una mica de la seguretat que hi ha a Andorra: de què pots deixar les claus al cotxe, de què de vegades no tanques la porta del teu pis i que no passa res. I la realitat és que furts, robatoris no són gaire habituals i molt menys altres delictes molt més importants. I per tant, tots convindrem que la seguretat pública al nostre país és una preocupació, jo diria que dels 28 consellers i conselleres, però també no pot ser d'una altra forma, dels ministres i del cap de Govern.

Però bé, tot i que aquesta jove Llei 30/2018 de seguretat pública s'ha mostrat, com ha dit el ministre, efectiva, aquests darrers mesos hem vist situacions que no podem negar, ens han sorprès a tots. I quan dic a tots és a tots. I això no és una manca de previsió ni és una manca de visió. Els fets ens van sobrepassar.

Els fets ens sobrepassen quan veiem els joves insultant a la policia. Aquell cos que ens ha d'ajudar a mantenir l'ordre. Els fets ens sobrepassen quan nens de 13 o 14 anys arriben en coma etílic a la Clínica de Meritxell. Els fets ens sobrepassen quan vols sortir de casa teva i grups de joves t'increpen perquè vols sortir de casa teva, perquè vols sortir al matí i només hi ha que vidre i plàstic al portal de casa, perquè quan surts al matí hi ha vomitats i, diguem-ho clar, pixats a la porta de casa teva.

I jo crec que això ens sobrepassa a tots i no és l'Andorra que volem ni per nosaltres ni per als nostres fills ni tampoc, diguem-ho clar, pels turistes que ens visiten.

És evident que hi ha un fet que s'ha posat de moda sobretot a l'estiu, a l'hivern doncs, fa prou fred perquè passi, que és el mal anomenat en català "botellon". El "botellon" són joves diria de 13 en

amunt fins a vint i escaig anys, que es troben per consumir alcohol amb una música, amb el que sigui, a llocs que no estan destinats ni al consum d'alcohol i a fer-hi una festa, al portal de casa, a un portal d'un garatge, en una placeta molestant als veïns, etc. Això és el "botellon".

I malgrat, Sr. Padreny, com ja va explicar el ministre de l'Interior, com acaba d'explicar el ministre d'Interior hi ha una clara voluntat a la prevenció, a la pedagogia, a la formació, a insistir en el pla nacional de drogodependències. També està clar que hi ha un sector de la població que ja està format, ja està crescut i ha anat a l'escola i que sap molt bé que allò que està fent, per molt que li expliquin en anuncis, en tallers i en cursets, saben molt bé que allò està malament. No hi ha dubte que als nens i nenes petits al col·legi, els hi podem insistir en el pervers i dolent que pot ser la droga o l'alcohol en la seva salut, en la de la seva família i els efectes, deixi'm que digui des del meu punt de vista almenys, contraproductius que això els hi pot generar, de salut, de societat, de diners, etc.

I això es fa i se seguirà fent, només faltaria que no es potenciés amb el ministeri de la Sra. Vilarrubla, amb el ministeri del Sr. Rossell i amb el ministeri de sanitat del Sr. Martínez. Se seguirà potenciant el pla de prevenció contra les drogodependències. Només faltaria! Se seguiran fent tots els tallers que faci falta i més perquè els joves d'Andorra tinguin molt clar de què va això. Que això no és un joc! Que això no és guay! Perquè ens entenguem. Això és una cosa molt seriosa i que té moltes conseqüències negatives.

Però això no treu que, com deia, hi ha persones que ja han anat a l'escola, que ja tenen el batxillerat acabat, perquè ens entenguem, que ja s'afaiten, i que segueixen consumint drogues, consumint alcohol, i no ho fan a casa sense molestar a ningú fent-se mal només a si mateixos, si és que consideren que això fa mal. Ho fan molestant als altres, ho fan cedint o venent a altres. I això, des del nostre punt de vista ens ha sobrepasat.

Des d'aquest punt de vista, aquesta Llei comença per definir a quins espais es pot i no es pot fer determinades activitats. M'explico. Està molt clar que hi ha pels pubs, els bars, les discoteques on allí la gent hi va, balla, veu una copa o les que cregui que ha de veure, sempre i quant no estiguin en mal estat, perquè llavors el responsable de dir: "prou no et serveixo", això és el que diu aquest text.

I també està clar que es delimitarà quina és la zona on es fa la festa major. I amb això em vull aturar. Posem un exemple. És la festa major del Cap del Carrer. o anem a fer-ho una mica més gran, és la festa major d'Andorra la Vella. Doncs, ara semblava

que festa major d'Andorra la Vella vol dir, obro cometes, no ho dic jo, alguns es pensen que vol dir que si és la festa major d'Andorra la Vella puc anar a fer "botellon" on em doni la gana de la parròquia d'Andorra la Vella, molestant veïns, trencant vidres, tirant plàstics, pertorbant a persones que tenen fills petits i volen descansar, a persones que l'endemà treballen, a persones que no volen fer festa major que estan a casa descansant, a comerços que al matí quan obren la persiana hi ha una pixada o un vòmit a la porta del seu comerç.

Això no és festa major. Festa major és una tradició que evidentment volem conservar i preservar, perquè és un motiu d'aplegament, de retrobament, és fa la barbacoa, la botifarrada, es fa el ball de tarda, el ball de nit, els focs, el que vulguin. I només faltaria, per molts anys! Recordin que fa uns anys quasi les perdem algunes de les festes majors. Es van aconseguir recuperar. Però de fer festa major a fer llibertinatge, m'emborratxo, embruto i em pixo on em doni la gana, hi ha una gran diferència.

Per tant, la Llei delimita on és la festa major. La festa major és a la Plaça del Poble i allí es fa festa major, allí vostè pot beure una cervesa, un whisky, el que vulgui, a la Plaça del Poble on hi ha el bar, on hi ha la caseta, on hi ha la banda, on hi ha la música.

On s'acaba la Plaça del Poble, perquè ens entenguem, ja no és el lloc on la gent s'emborratxa i vol fer gresca i xerinola. No, allí la gent vol descansar. Qui vol fer festa se'n va a la plaça i qui no vol fer festa, si us plau, no el molestem.

Per tant, aquesta Llei deixa clarament que estarà delimitat els espais on es pot consumir l'alcohol. És a dir, als bars, les discoteques, els pubs o també aquells llocs on es facin festes populars i que així es determini.

Queda molt clar en qualsevol cas, que per sota de 18 anys no es pot tenir ni està en possessió d'aquest tipus de substàncies, ni un whisky, ni una cervesa ni res que tingui alcohol. I en tot cas les persones que siguin majors d'edat i estiguin consumint alcohol fora dels espais delimitats, estaran cometent una infracció greu que estarà sancionada entre 1.000 i 6.000 euros.

Aquesta modificació de Llei també fa èmfasi en la tinença i el consum de drogues i d'alcohols, deixant clarament una altra vegada que els menors no poden consumir alcohol, i en cap cas, ni majors ni menors, drogues.

Evidentment, els majors de 18 anys, doncs, els espais, com deia el de la festa major o els bars i discoteques, doncs, evidentment que podran consumir alcohol. En qualsevol cas, per exemple, els porros, el cànnabis, si una persona se la troba fumant

un porro, doncs, podrà estar o ser penalitzada entre 500 i 1.000 euros, i si ho fa en local públic... m'oblido de mencionar i amb una pena d'arrest de fins a un any, i si estigués fumant un porro, cànnabis, en un local públic, aquesta pena passaria a ser de 2 anys i la multa podria arribar fins als 2.500 euros.

A nivell dels establiments, els responsables dels bars, dels locals, de les discoteques, no només estan obligats a vetllar que en el seu local o discoteca no es consumeixin drogues, sinó que com a novetat, han de comunicar-ho a la policia. És a dir, si un responsable d'un establiment veu que s'estan consumint drogues al seu establiment, ha de comunicar-ho a la policia. No es val fer la vista grossa. Si fa la vista grossa, doncs, se'l sancionarà. És més, si un responsable d'un local té una persona que hi treballa, i diguem-ho clarament, va borratxo o drogat, l'ha de retirar del servei. És a dir, cada persona que va borratxa o drogat no pot estar servint copes en una discoteca. l'ha de retirar del servei. I si no ho fa, el responsable de l'establiment pot ser sancionat amb 500 euros.

A les discoteques, ja que parlava de locals, cal posar aquest cartell que anuncia que és el que està prohibit. No està permès l'entrada de menors de 16 anys. Evidentment, es preguntaran, però si entren de 17 anys, poden veure alcohol? No, poden entrar però no poden veure alcohol. Si entra un menor de 16 anys, el responsable d'aquest local pot rebre també una sanció de 500 euros i si s'ha colat un menor de 16 anys en una discoteca, evidentment sense beure alcohol doncs es pot haver colat pel motiu que sigui, i immediatament s'ha de comunicar això a la policia, i si no ho fa, el responsable d'establiment se'l pot sancionar amb 300 euros.

Excepcionalment evidentment, les famoses festes de l'institut o dels col·legis que fan els joves sense alcohol a les tardes, evidentment també es podran permetre, insisteixo, sense alcohol.

Queda prohibit escopir, defecar o orinar al carrer, als espais públics, però també a la porta de casa del veí. Perquè quan hi ha "botellon" resulta que quan un té ganes d'anar al lavabo, es val fer servir de lavabo la porta del veí d'enfront. Això també estarà penalitzat amb 300 euros.

Parlem d'una cosa molt seriosa. L'altre dia el Sr. Rossell explicava l'augment que hi ha hagut i donava xifres preocupants que pràcticament igualaven les drogues amb l'alcohol. I parlem de la conducció sota els efectes d'aquestes substàncies. Conduir amb drogues amb una equivalència del que seria 0,8 grams per litre de sang, estarà o podrà estar sancionat amb penes de fins a un any, amb retirades del permís fins a tres anys, i amb multa d'entre 600 i

3000 euros. Però en el cas que això ho faci un xofer d'un vehicle col·lectiu, perquè ens entenguem, el xofer d'un autobús, les sancions ja són més dures, fins a dos anys de presó, retirada del permís fins a quatre anys i una multa d'entre 1.200 i 6.000 euros sense perdre de vista la inhabilitació durant quatre anys. En el mateix sentit rebrien aspectes o delictes com una conducció temerària, i en un punt on en vull aturar abans d'acabar és amb el que segurament ajudarà a acabar amb el "botellon", i és la venda i la cessió d'alcohol a menors.

Escenari: una canalla, uns jovenets van a un súper determinat, ja sigui a la tarda, a la nit, quan sigui, i compren una ampolla del que més els hi agradi amb contingut d'alcohol. Aquell establiment i la persona que ho fa, pot rebre pena de presó i fins a 6.000 euros. I si diuen que hi anirà un amic que ja té els 18, i a aquest amic sí que li vendran, i després l'amic els hi revindrà o ho donarà a aquest grup de joves de menys de 18 anys. Doncs això també està penat. Això està penat amb arrest i amb penes de 1000 euros. Per tant, sense perdre de vista la importància que l'altre dia comentava de planificar, de prevenir, d'educar a tots els nostres joves però en general a tota la nostra societat, pensem que no només amb això, però també amb els aldarulls, amb el "botellon", amb el que significa la tinença de les drogues o el consum de drogues, aquesta llei és un pas més endavant per intentar que aquest mal no vagi a més. És evident que cal treballar molt, i que ens puguem trobar que durant aquesta legislatura encara li trobem més modificacions a fer. Pensem que són pel bé de la seguretat pública, pensem que són pel bé de la seguretat pública a més a més perquè agilitzen administrativament que es pugui sancionar els subjectes que han de ser sancionats, multats o fins i tot arrestats. I per tant pensem que vist el què ha passat l'últim any, vists els aldarulls, vists els insults, vist com deixen els carrers i les places les persones quan hi ha festa major, pensem que no podríem quedar-nos plegats de braços i mans i esperar a l'estiu que ara arriba, que tornés a passar el mateix que va passar l'any passat. D'aquí la proposta d'aquesta llei de seguretat ciutadana que fem els grups Liberal, Demòcrata i Ciutadans Compromesos.

Moltes gràcies Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies Sr. Naudi.

Pel Grup Parlamentari Terceravia + Unió Laurediana + Independents, Sr. Camp.

El Sr. Joan Carles Camp:

Moltes gràcies Sra. síndica.

Bé, comparteixo gairebé fil per randa les paraules que ha pronunciat el ministre i el company Carles Naudi.

Aquesta llei neix per la preocupació que genera l'augment de consum d'alcohol i de les drogues tòxiques majoritàriament entre els adolescents. Malauradament, un sector de la població que no té la percepció que el consum d'alcohol és un tòxic, i que segons el consum modifica el comportament i les percepcions dels actes tant del propi consumidor com el que pugui afectar a la resta de població.

Malauradament, tal i com es descriu en la proposició de llei, aquest consum desmesurat afecta als més joves amb la pràctica de l'anomenat "botellon", que massa sovint acaba amb ingestes de grans quantitats d'alcohol i també massa sovint acompanyat de drogues. Tot plegat forma un còctel explosiu en els consumidors que afecta de forma immediata la seva actitud i el seu comportament. També afecta a les seves famílies. No vull deixar de banda el patiment que tenen les famílies quan a casa seva tenen un jove que consumeix drogues, el trasbals que tenen és majúscul, és desmesurat. No només això sinó que aquests joves consumidors d'alcohol i de drogues poden tenir quan siguin adults seqüeles en el seu estat de salut. Per tant, això també afecta al consum de la societat amb més despesa i menys qualitat de vida per a ells mateixos.

Des de Terceravia entenem que cal prevenció en el consum d'aquests productes tòxics i en diverses vessants i accions, tant en l'àmbit de l'educació com en l'àmbit de la informació, de la conscienciació, com també, no faltaria, el de la repressió, sense deixar de banda la reinserció d'aquelles persones que es trobin afectades en l'actualitat.

Al nostre entendre, cal destinar també més recursos als distribuïdors i venedors de productes estupefaents, amb penes més potents, incloent la doble incriminació, només faltaria!

No pots fer que aquests individus, aquests traficants, destrossin persones i famílies, no pot ser, no es pot tolerar.

Aquesta proposició de llei també aprofita per modificar i regular altres aspectes com la videovigilància en la darrera llei que vam votar, la tinença d'armes, el capítol d'infraaccions, la injúria a l'autoritat, afecta també el Codi de circulació amb altres penes, entre altres.

En tots aquests aspectes ens trobaran al seu costat i treballarem amb benefici de la ciutadania, dels joves i pel futur de la salut del país. No faltaria més, donarem ple suport a aquesta proposició de llei.

Moltes gràcies Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies Sr. Camp.

Pel Grup Parlamentari Socialdemòcrata, Sra. Judith Salazar.

La Sra. Judith Salazar:

Gràcies Sra. síndica.

Doncs bé, si hem de parlar de seguretat pública, jo no vull començar, permeti'm la llicència, sense parlar de la policia, sense el nostre reconeixement exprés i explícit al servei d'ordre, a la gent que forma part del Cos de Policia, que són ells els que garanteixen aquest bé preuat, compartit per tots, que és un valor que al nostre Estat tenim la sort de gaudir. Per això i en aquest sentit, continuarem treballant al costat dels sindicats per tal de què el Cos de Policia es dimensioni correctament a nivell del punt de recursos humans i a nivell d'equipaments.

Dit això, abans d'entrar pròpiament en l'anàlisi de la proposició de llei, sí que em voldria referir al criteri del Govern, i aquí volem novament compartir la percepció que fa el Govern pel que fa a la càrrega de la prova, aspecte que nosaltres també ens genera dubtes i que tindrem l'ocasió, segur de treballar en comissió, i pel que fa a la doble incriminació, que recordem ja el Tribunal Europeu de Drets Humans, però no només el Tribunal Europeu sinó tots els principis generals del dret ens diuen que la doble incriminació està prohibida i no es poden sancionar dos vegades pels mateixos fets. I doncs per tant aquí, sí que no em vull oblidar de referir-me a la feina que va fer el meu company Gerard Alís en la legislatura passada quan tractaven la Llei de seguretat pública, quan va fer aproximadament diria al tomb de les deu esmenes, intentant que no es sancionessin conductes amb una llei que és d'àmbit administratiu si ja estaven tipificades al Codi penal, perquè la rellevància dels fets fa que estiguin tipificades penalment i doncs, per tant, potser és un anàlisi que ens hauríem de fer de no tipificar doblement les mateixes conductes. Però bé, insisteixo, això ja tindrem ocasió de tractar-ho en comissió.

Més enllà d'això, parlant expressament de la Proposició de llei. Compartim que hi ha mesures que són encertades, és a dir, em sembla molt bé que es sancionin conductes que són incíviques, que es persegueixin i després també compartim completament que els organitzadors de determinats esdeveniments tinguin algun tipus de responsabilitat més perquè a nosaltres ens sembla especialment sagnant el fet de què assistim a una festa popular i al dia següent veiem els diaris carregats de les intervencions hospitalàries per ús, abús del consum d'alcohol. Per tant, aquí crec que com a

administracions públiques, en aquest cas les comunals, també tenim una responsabilitat per vetllar perquè això no passi.

Però, més enllà del que ens apropa que aquí segurament estarem tots més o menys d'acord, crec que és interessant pel debat que parlem de les mancances que nosaltres li trobem a aquesta Proposició de Llei. No podem compartir que, com deia el Sr. Naudi, se'ns digui que la llei ha resultat efectiva però els fets el darrer any ens obliguen a reaccionar. Nosaltres creiem que és un comportament que no s'està produint només en el darrer any tret del que va passar amb la intervenció en contra de la Policia. Sí que és veritat que l'ús i abús de tòxics no és una situació que es vingui produint només durant el darrer any. I el que sí que constatem és, que des del nostre punt de vista, que la Llei de seguretat pública ha avançat en aquest sentit però hem de ser prou humils per reconèixer que no n'hi ha hagut prou. Doncs, per tant la nostra tasca com a legisladors és introduir nous factors correctius. Fins aquí d'acord.

El que passa és que nosaltres trobem a faltar mesures orientades a la pedagogia, a la reeducació i a la rehabilitació, no només conductes que es sancionin que estem d'acord que calen. Ja sabem que els infractors saben que estan fent mal fet i per tant cal una vigilància per vetllar que això no es produeixi, i si es produeix que es sancioni. Però enfocar una llei d'aquest calat només des de la sanció, que insisteixo també, per a nosaltres és insuficient.

La Proposició de Llei ens parla de la revisió del Pla nacional contra les drogodependències en un termini de tres mesos, però tant avui com en la darrera sessió de control al Govern el ministre ens va informar que el Pla nacional contra les drogodependències es revisa permanentment i doncs, per tant, aquí potser hem de fer alguna cosa més, que no vol dir que això no s'hagi de fer però potser s'han de fer més passos. Per citar un exemple, l'antiga... en la llei original, quan va haver-hi el debat d'esmenes en comissió, torno a citar el nostre company el Gerard Alís, establia una mesura, una pena que anava dirigida a un programa de rehabilitació per a joves i infractors menors, i establia també, o proposava també penes de treballs en benefici de la comunitat. L'esmena es va transaccionar i finalment va quedar la llei amb un "han de promoure" i senyalo el "promoure" perquè ja sabem l'obligatorietat que suposa el fomentar, i el promoure i el vetllar. Programes, accions dirigides a la convivència cívica i a la consciència per la salut. Doncs, aquí és on nosaltres volem incidir, no volem treure les sancions benentès, entenem que són necessàries però les volem acompanyar de mesures

que al nostre entendre siguin mesures concretes dirigides a rehabilitar i a reeducar.

I, doncs, en aquest sentit i per sintetitzar el sentit del nostre vot, nosaltres votarem favorablement a l'admissió a tràmit d'aquesta Llei però no deixarem de treballar en comissió la introducció de mesures que reeduquin i que rehabilitin als menors, no només que els sancionin.

Gràcies Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies Sra. Salazar.

El Govern desitja intervenir...

El Sr. Josep Maria Rossell:

Sí, gràcies Sra. síndica.

Bé, en primer lloc el que voldria és agrair als grups de la majoria pel seu suport al criteri de la Llei. El Sr. Naudi ha exposat extensament en què consisteix aquesta Proposició de llei.

En definitiva del que es tracta és de millorar-la a fi i efecte de dotar de millors eines al Govern perquè pugui actuar en situacions com les que darrerament s'han produït doncs al nostre país. Com tots vostès saben durant aquest estiu es van produir tota una sèrie d'esdeveniments que ens han portat a la reflexió de poder presentar avui aquí aquesta Proposició de llei a fi i efecte de què sigui estudiada posteriorment pel Consell General en el sentit de millorar en tot el que sigui possible la nostra societat en definitiva.

Des del Govern estem molt preocupats, com no pot ser d'una altra manera, pel consum de drogues i d'alcohol dels joves. En aquest sentit, com ja vaig exposar en la darrera sessió de preguntes aquí al Consell General, el Govern ha posat en marxa la Taula nacional contra les drogodependències, i en aquest sentit doncs des del Ministeri de Salut es destinaran dues persones que lideraran aquesta nova Taula. És cert que cal impulsar-la, és cert que cal donar-li més contingut i, per tant, totes aquelles propostes, totes aquelles propostes que vinguin dels socialistes en aquest cas, del Grup Parlamentari Socialista en aquest sentit, doncs seran benvingudes, només faltaria! Seran estudiades i si són conforme al que nosaltres considerem que han de ser doncs, seran acceptades, faltaria més!

Tanmateix només per acabar doncs agrair a tots els grups parlamentaris el seu vot favorable a la presa en consideració de la modificació de la Llei de seguretat pública.

Gràcies Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies Sr. Rossell.

Els grups desitgen intervenir...

Pels grups parlamentaris Ciutadans Compromesos, Liberal i Demòcrata intervé, el Sr. Joan Carles Ramos.

Sra. Eva López, s'han de partir el temps...

Vostè no, ells dos.

Sr. Naudi vostè no intervé, o sí...

No sé si em demana d'intervenir... en l'altre torn, doncs.

Comencem amb ells dos i s'han de partir el temps. Tenen set minuts i mig cadascú.

El Sr. Joan Carles Ramos:

Gràcies Sra. síndica.

És sobradament sabut que el consum d'alcohol i de drogues tòxiques és greument perjudicial per a la salut. A més, el consum d'alcohol i de drogues porta sovint associada la realització de conductes incíviques, fins i tot delictives, que pertorben la pau social.

Anant a Andorra, el nostre sistema de seguretat ciutadana s'ha caracteritzat des de sempre per un alt estatus de llibertat i convivència.

Però l'augment del consum abusiú d'alcohol i de drogues, sobretot entre la població més jove, és un factor que perjudica aquest estàndard de seguretat ciutadana. I poso alguns exemples.

Els darrers anys hem viscut un increment de les incidències en les carreteres, associades a la conducció en estat d'embriaguesa i sota els efectes de l'alcohol i drogues tòxiques.

Així mateix, s'han incrementat les concentracions de joves que es troben expressament per consumir alcohol i drogues al carrer, els anomenats "botellons".

En aquestes trobades els joves causen sovint molèsties i perjudicis: com aldarulls, brutícia, soroll, baralles, afectacions al descans dels veïns o, fins i tot, i ho hem viscut aquest mateix estiu a les festes de St. Julià de Lòria, la confrontació amb els agents de policia.

Aquests fets són indicatius de l'existència d'una problemàtica que s'ha tornat seriosa.

El Pla nacional de drogodependències, aprovat l'any 2014, i les campanyes preventives sobre els perills d'un consum abusiú d'alcohol i drogues són mitjans efectius de conscienciació social per afrontar aquesta problemàtica.

Amb això estem d'acord amb el Partit Socialdemòcrata.

A la vegada, i en l'àmbit legal, el Codi penal i la Llei seguretat ciutadana van establir mesures de caire coercitiu relacionades amb el consum d'alcohol i de drogues a la via pública.

Els grups de la coalició hem considerat que era necessari tornar a avaluar les mesures d'aquestes lleis, amb la voluntat de millorar-les. Considerem que s'ha de donar una solució més acurada i directa a la problemàtica.

En aquesta direcció, la present Proposició de Llei que se sotmet avui al Consell General té per objectiu la revisió i establiment de mesures coercitives, però també la reorientació de les mesures preventives.

En aquest punt, recordem que tot just fa una setmana debatíem al Ple del Consell General el nombre de detencions per consum d'alcohol i drogues al volant, arran d'una pregunta del Grup Parlamentari Socialdemòcrata. L'oposició ens demanava accions. Doncs aquí les tenen. Estem segurs que les modificacions que introduïm contribuiran a reduir les infraccions.

Anant ara al contingut de la Proposició de Llei, el Grup Parlamentari Demòcrata demanem al Govern que continuï incidint en l'actualització del pla nacional contra les drogodependències. I, en paral·lel, amb les campanyes educatives i de conscienciació.

Cal adaptar-nos a les noves necessitats socials, implicant més als joves, educant-los, i orientant millor les famílies.

No és senzill per a les mares i els pares tractar amb una situació d'un fill que té problemes relacionats amb el consum d'alcohol i drogues. Es poden sentir perduts, desorientats sobre com han d'actuar. Hem de posar totes les mesures possibles per ajudar-los perquè, al final, la reconducció d'aquests joves s'ha de fer amb l'ajuda de les famílies.

A la vegada, s'han de concretar més les mesures de caire coercitiu, per garantir la seguretat de totes les ciutadanes i ciutadans.

Els objectius i mesures d'aquesta Proposició de Llei han estat molt detallades ja pel conseller Carles Naudi i, per tant, no em reiteraré.

Des del Grup Demòcrata estem convençuts que són mesures idònies, que responen amb proporcionalitat a les exigències de l'interès general i que ens permetran actuar de manera més eficaç contra l'augment del consum d'alcohol i drogues entre els joves, així com per sancionar les conductes incíviques i delictives.

Són mesures que han de contribuir a què siguem sent un referent com a país pel que fa a seguretat ciutadana.

És una qualitat nostra, de la qual n'estem orgullosos, i que no podem, ni volem perdre.

Per tot l'esmentat, demano a tots els grups parlamentaris que votin a favor de la presa en consideració de la Proposició de llei.

Gràcies Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Moltes gràcies.

Sra. Eva López.

La Sra. Eva López:

Gràcies Sra. síndica.

Per tal de no ser repetitius, i donat que per part del Grup Parlamentari Ciutadans Compromesos ja s'han posat de manifest els diferents aspectes de la modificació de la Llei, ens limitarem a exposar els motius que han portat el nostre grup parlamentari a proposar la modificació de la Llei de seguretat pública d'acord amb els grups de la coalició.

No només les persones que tenim fills en edats complicades ens adonem del problema social existent. Val a dir en aquest punt que no considerem que s'hagin d'emprar únicament mesures coercitives, sinó que, tal com es proposa, s'encomana al Govern l'actualització del Pla nacional contra les drogodependències tot i desplegant els instruments necessaris que permetin de forma efectiva la implicació de les famílies i dels joves en el desenvolupament del Pla.

Estic totalment d'acord en aquest punt amb la consellera socialdemòcrata quan parla de mesures, programes i accions desenvolupats per la comunitat, però no podem obviar que aquestes mesures obligatòries s'han d'imposar en el marc d'un procés penal i, per tant, que el primer a establir és mitjans i previsions per tal que es puguin implementar.

De fet, el Codi penal ja ho preveu, però la implementació és bastant complicada degut als mitjans dels quals disposem actualment.

Efectivitat, això és el que es persegueix, que realment siguin eficaces les polítiques tant cap a les persones que tinguin algun tipus d'addicció, com polítiques de prevenció. Realment els nostres joves han de saber les greus conseqüències que tenen amb el consum de l'alcohol, de les drogues o de la conducció sota els seus efectes.

Cada vegada són més joves les persones que s'inicien en el consum. L'edat ha baixat de manera alarmant i

ja se situa per sota dels 14 anys. Parlo amb coneixement de causa, ja que primer com a mare, interrogo als meus fills cada vegada que tinc l'oportunitat, i després igualment, per la meua professió, he d'assistir a les declaracions de menors acompanyats dels seus pares que expliquen com tenen un fàcil accés tant a les drogues com al alcohol. I ho veuen amb total normalitat.

Realment és preocupant que la situació s'estigui normalitzant per ells, que no vegin els riscos de la situació, i que de fet, aquest consum sigui moltes vegades propiciat per persones majors d'edat que veuen un negoci il·lícit present i futur en la cessió.

Aquest missatge per part de tota la Cambra és un missatge molt negatiu. És realment una visió molt negra de la situació i jo vull trencar una llança en favor dels nostres joves. Sí que és veritat que tenim un greu problema, però també considero que la gran majoria dels nostres joves estan en contra de les drogues, i considero que la gran majoria dels pares dels nostres joves estem al seu costat, els hi estem explicant el que són les drogues, els estem explicant les greus conseqüències. I considero que tots aquests punts d'aquesta societat que avui tenim, aconseguiran realment tirar endavant un projecte que ha de ser positiu, tot i que el que veiem cada dia a les notícies, el que malauradament i és el que ha de sortir, són les conductes incíviques i els comportaments d'aquests joves que realment fan un abús de les drogues i de l'alcohol. Però és veritat que no és la majoria de la societat i que des d'aquí crec que sincerament podem donar la volta a la situació.

D'altra banda també, el notable increment dels delictes contra la seguretat viària, no ja persones detingudes per primera vegada, sinó que cada vegada que fem un judici ràpid, una ordenança penal i a la persona se li treu el carnet de conduir, estrany és que aquesta persona no torni a incidir, que no torni a conduir i a sobre sota els efectes de l'alcohol.

Això directament, el que ens commina és a imposar una sanció econòmica addicional. Es veu que si realment no hi ha una sanció econòmica, doncs, aquestes persones no deixen de tenir aquests tipus de conductes i delictes penals.

Finalment, també tothom ha pogut constatar com sobretot els dies de festes majors, tal com ha explicat el company, existeix un consum d'alcohol al carrer del tot intolerable que fa necessari acotar els llocs de consum de begudes alcohòliques per part de majors d'edat, en el sentit descrit en el text de la proposta.

Per aquests motius, el Grup Parlamentari Liberal, havent presentat de manera conjunta amb els grups parlamentaris Demòcrata i Ciutadans Compromesos, i en creure fermament en la bondat de la proposició

de referència, votarem a favor de la seva presa en consideració, tot i sent conscients que el contingut haurà de ser sotmès a la comissió corresponent per tal de verificar les possibles esmenes que puguin millorar el text, com ja s'ha comentat tant la no doble incriminació o la inversió de la càrrega de la prova.

Moltes gràcies Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies Sra. López.

Acabem aquest torn.

Terceravia desitja intervenir...

El Grup Socialdemòcrata...

Sra. Salazar.

La Sra. Judith Salazar:

Gràcies Sra. síndica.

Jo només una puntualització. Evidentment insisteixo, estem d'acord amb les sancions, però partint de la base que imposar sancions o elevar les sancions en el cas de menors, finalment acaba repercutint sobre els pares i no pròpiament sobre els menors, i, doncs, per tant, del que estem parlant i el fil de l'exposició que ens acaba de fer la consellera López, és d'introduir mesures de reeducació i de rehabilitació.

Comentava Sra. López que és complicat i que s'han de disposar dels mecanismes legislatius per fer-ho. Jo crec que aquesta és la millor oportunitat perquè ens dotem d'aquests mecanismes legislatius. És a dir, si estem tractant un tema com aquest i si estem introduint modificacions al Codi penal en el sentit d'incrementar l'import de les sancions, potser també podrem introduir, n'estic absolutament convençuda, mesures al Codi penal per establir altres tipus de penes més dirigides a l'acció específica als menors, amb programes a la Unitat de Cures Addictives, amb treballs amb benefici de la comunitat, que no només, insisteixo i no vull ser repetitiva i ja acabaríem aquí, que no només a nivell d'elevar les sancions o de la prevenció que en cap cas es discuteix tampoc. Per tant, sintetitzant, prevenció sí, sancions també però reeducació i rehabilitació sobretot en el cas de menors, ben entès com a mínim des del nostre punt de vista.

Gràcies Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies Sra. Salazar.

El Govern desitja intervenir...

Sr. Rossell.

El Sr. Josep Maria Rossell:

Sí, gràcies Sra. síndica.

Penso que en definitiva hem arribat a un punt d'inflexió, tothom dins d'aquesta sala li preocupa evidentment el consum d'alcohol i drogues, sobretot en els joves. Penso que tots anem en la mateixa línia i ara que s'obrirà un període d'esmenes, penso que serà una oportunitat perquè cadascú es pugui pronunciar i pugui aportar doncs el seu granet d'arena.

És tot, gràcies Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies Sr. Rossell.

Alguna altra intervenció...

Sr. Naudi.

El Sr. Carles Naudi.

Gràcies Sra. síndica.

Doncs molt breument i si m'ho permeten el Sr. Enseñat i el Sr. Costa, en nom dels presentadors, agrair als companys del Partit Socialdemòcrata i els companys de Terceravia que admetin a tràmit una llei que el que busquem tots plegats és que acabin els aldarulls, que no s'insulti a persones que defensen la nostra seguretat com són la policia, que no hi hagi drogues als carrers i que no es vengui o es cedeixi alcohol als menors d'edat i moltes altres coses que ara no m'allargaré un altre cop a explicar. I per això evidentment ens hi trobaran Sra. Salazar a discutir aquelles esmenes que puguin anar a millorar això, no només en l'aspecte que vostè comentava de la reeducació, de la reinserció, de la pedagogia, evidentment ens hi trobaran i ho discutirem, i algunes amb el permís del Govern, el grup de la majoria doncs direm si les aprovem o no, però evidentment celebrem amics de Terceravia i del PS que això sigui així.

Moltes gràcies Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies Sr. Naudi.

A la vista de les intervencions, proposo la presa en consideració per assentiment.

Es pren en consideració la Proposició de llei, i segons disposa l'article 104 del Reglament del Consell General, s'obre un termini de quinze dies per a poder-hi presentar esmenes que no poden ser de totalitat.

Punt número 6.

6- Examen i votació de la Proposta d'acord de reconeixement de la crisi climàtica i de declaració de l'estat d'emergència i ecològica.

La proposta d'acord fou publicada en el Butlletí número 68/2019 del 23 d'octubre i s'hi ha presentat una esmena per part dels M. I. Srs. Roger Padreny, Carles Sánchez, Susanna Vela, Consellers Generals del Grup Parlamentari Socialdemòcrata, la qual ha estat publicada en el Butlletí número 5/2020 del 17 de gener.

Per defensar la proposta d'acord en representació dels grups parlamentaris Demòcrata, Liberal i Ciutadans Compromesos, intervé el Sr. Carles Enseñat.

El Sr. Carles Enseñat:

Gràcies Sra. síndica.

El món en què vivim no és només una herència dels nostres pares sinó que és sobretot un préstec dels nostres fills. És amb la certesa d'aquesta afirmació que tothom, tots els països i totes les persones hem d'actuar de forma conscient per deixar a les properes generacions un planeta viable.

No podem mirar cap a una altra banda, tots hi tenim responsabilitat, especialment aquelles persones que tenim l'encàrrec temporal de la ciutadania de legislar en el seu nom.

No val amagar-se darrera d'aquells grans països que no actuen, petits països com el nostre també hem de prendre consciència i actuar.

Andorra ha fet, fa i continuarà fent accions per lluitar contra el canvi climàtic i per afavorir un desenvolupament sostenible tal com va explicar fa unes setmanes el cap de Govern en la darrera Cimera de l'ONU per l'acció climàtica i també en el seu discurs en la 74ena Assemblea de les Nacions Unides aquest setembre a Nova York.

L'acord de reconeixement de la crisi climàtica i de declaració de l'estat d'emergència i climàtica i ecològica, és un pas significatiu en aquest compromís col·lectiu.

L'objectiu és clar, tot i no ser senzill. Ens comprometem com a país a reduir les emissions no absorbides de gasos d'efecte d'hivernacle amb un mínim del 37% anual a l'horitzó 2030. Alhora, impulsem la transició cap a la neutralitat de carboni del nostre país, en el context dels objectius de desenvolupament sostenible de Nacions Unides. Tot això amb l'objectiu de limitar l'augment de la

temperatura global per sota dels dos graus centígrads, tal i com es desprèn de l'Acord de la Cimera de París de l'any 2015 signada per Andorra.

Objectius ambiciosos alhora que necessaris, imprescindibles diria jo. Objectius que donen el nostre cas, es desgranen a 21 accions en l'àmbit de l'agricultura, de l'educació, de la participació ciutadana, de l'aigua i dels recursos hídrics, de la mobilitat i les ciutats sostenibles, de l'energia, de l'economia circular, del medi ambient, el paisatge i la biodiversitat.

Una estratègia potent i transversal que ens ha de conduir a assolir els esmentats compromisos amb els nostres conciutadans però també amb la resta de la comunitat internacional i sobretot amb les properes generacions.

Des dels grups que impulsem aquesta declaració d'emergència climàtica, Demòcrates, Liberals i Ciutadans Compromesos volem posar de manifest que aquesta ha estat una feina coral. Hem treballat amb els representants a Andorra del moviment "Fridays For Future" amb la ministra de Medi Ambient, Sra. Sílvia Calvó i també hem pogut treballar amb el grup parlamentari que hi ha presentat una esmena. Volem agrair la voluntat de consens que hem trobat en aquesta tasca.

Ja entrant en el contingut de la declaració que d'aquí una estona votarem, es proposa que el Consell General acordi reconèixer la crisi climàtica i en conseqüència declari l'estat d'emergència climàtica i ecològica per mobilitzar coherentment els recursos necessaris per com he comentat fa un moment reduir les emissions anuals de gasos d'efecte d'hivernacle en un mínim del 37% l'any 2010, i alhora impulsar la transició cap a la neutralitat de carboni del nostre país en el context dels objectius de Nacions Unides. I alhora, el Consell General encomana al Govern l'adopció de les mesures següents:

En l'àmbit de l'agricultura fomentar la diversificació de la producció agrícola i el consum dels productes de proximitat, així com fomentar les tradicions agrícoles ramaderes com a garants de la preservació del paisatge i la biodiversitat del medi a Andorra.

En l'àmbit de l'educació i la participació ciutadana, en primer lloc:

Incloure un representant dels joves a la Comissió Nacional de l'Energia i del Canvi Climàtic i a la Conferència de les parts del Conveni Marc de les Nacions Unides sobre el Canvi Climàtic, elegits tots dos pel Fòrum Nacional de la Joventut.

I en segon lloc, impulsar campanyes educatives a les escoles per conscienciar de la importància de la preservació del medi ambient i incentivar que el cent

per cent de les escoles del país esdevinguin escoles verdes.

En l'àmbit de l'aigua:

Preservar i gestionar l'aigua, des d'una perspectiva integral, per protegir els recursos hídrics i fomentar-ne la utilització responsable i sostenible, dotant el país d'una nova llei d'aigües que entri en vigor abans de l'any 2023.

Pel que fa a la mobilitat sostenible i de les ciutats sostenibles:

S'encomana elaborar l'estratègia nacional de mobilitat i els plans de mobilitat parroquial, així com promoure plans de mobilitat sostenible per als treballadors de totes les administracions, de les entitats públiques i les empreses privades de més de 100 treballadors, per tal de garantir el compliment dels objectius definits per la Litecc, d'acord amb els terminis fixats per la mateixa llei.

També s'encomana el prioritzar l'ús del transport públic col·lectiu i el transport compartit respecte al vehicle privat mitjançant el foment del transport públic inter modal, així com impulsar activament l'estudi de la viabilitat d'altres mitjans de transport sostenible.

Alhora, es demana seguir millorant la qualitat de l'aire mitjançant, entre altres mesures, el foment de l'adquisició de vehicles elèctrics, la renovació del parc mòbil de l'Estat per vehicles elèctrics, la instal·lació de més punts de càrrega per a vehicles també elèctrics, la implantació d'una plataforma nacional per compartir cotxe, l'augment de les parades de bicicleta elèctrica compartida i la creació de carrils bici a tot el país, fomentant zones a velocitat reduïda i la modificació de les tarifes dels aparcaments per aconseguir que beneficiï les estades llargues i en penalitzi les curtes.

Un altre dels acords és l'impuls a la creació d'una taxa del CO₂, el CO₂ finalista per dotar el fons verd abans de l'any 2022, així com promoure més espais i zones verdes als nuclis urbans i més espais destinats als vianants.

És també aquí on hem volgut fer constar la necessitat d'eliminar l'ús dels fitosanitaris en els espais verds públics abans de l'any 2022 i incentivar-ne l'eliminació en l'àmbit privat.

Per acabar amb aquest apartat es demana seguir incentivant fiscalment els vehicles menys contaminants en detriment dels més contaminants en funció dels criteris internacionals que es vagin acordant, promoure la mobilitat eficient i anar ajustant a llarg termini la taxa de tinença de vehicles que actualment ja es basa en els grams de CO₂

emesos per kilòmetre. La taxa de tinença de vehicles s'haurà de destinar íntegrament a aquest fons verd.

En l'àmbit de l'energia i el canvi climàtic en primer lloc i fruit d'una esmena del PS que tot seguit presentarà el Sr. Padreny, s'ha consensuat dotar al Fons verd en el pressupost del Govern a partir del 2021.

Tornant al redactat presentat pels grups Demòcrata, Liberal i de Ciutadans Compromesos s'ha acordat elaborar l'Estratègia Energètica Nacional d'acord amb la jerarquia establerta a la llei, per tal de garantir els objectius definits per la Litecc i concretament que la producció elèctrica nacional provingui en un 80% d'energies renovables fomentant l'energia hidràulica, la solar, l'eòlica, la geotèrmia i la biomassa. D'altra banda, l'any 2030 un terç de la producció elèctrica haurà de ser de producció nacional.

També s'ha recollit a la Declaració el seguir fomentant la rehabilitació dels habitatges per fer-los més eficients reduint-ne el consum d'energia i permetent una millor integració en l'entorn, així com assegurar un rol exemplar de tota l'Administració mitjançant la col·locació d'energia renovable a tots els edificis de l'Administració començant per les escoles, reduint el consum d'electricitat i calefacció en els establiments públics i millorant l'eficiència de l'enllumenat públic amb la regulació de la contaminació lumínica mitjançant l'elaboració d'un reglament en el termini d'un any a comptar a partir de la publicació d'aquesta Declaració.

Les administracions també hauran d'incorporar un gestor energètic abans de finalitzar l'any 2020 i realitzar auditories de tots els seus edificis calefactats abans de l'any 2022.

Dins d'un altre punt de la Declaració es contempla la necessitat d'informar als consumidors mitjançant l'etiqueta energètica per als vehicles, electrodomèstics i edificis abans de l'any 2023.

De la mateixa manera incorporar les mesures resultants del procés participatiu pel que fa al procés d'adaptació al canvi climàtic, a l'Estratègia Energètica Nacional i de lluita contra el canvi climàtic.

En l'àmbit de l'economia circular la Declaració preveu: prevenir la generació de residus mitjançant la prohibició dels plàstics d'un sol ús a partir de l'1 de gener del 2021; fomentar l'ús de l'aigua de l'aixeta, especialment al sector hotel·ler; promoure la reducció de l'ús de l'aigua embotellada, i implementar un sistema de devolució i retorn d'envasos. Alhora, s'encomana instal·lar més contenidors de reciclatge i

més punts de recollida amb una atenció especial a les zones habitades allunyades dels nuclis urbans.

Per últim, i en l'àmbit del medi ambient el paisatge i la biodiversitat, volem que es declari Andorra com a Reserva de la Biosfera prenent com a exemple el procediment emprat a la Parròquia d'Ordino. Volem també donar valor al riu com a espai natural i de biodiversitat dins del nucli urbà potenciant els passeigs del riu als nuclis urbans i mantenir-lo lliure de deixalles.

Fruit de l'abans esmentada esmena del PS també es demana a Govern i als comuns evitar construccions, especialment edificacions, sobre el riu.

Per acabar, i fruit del consens durant el treball de les esmenes presentades, els tres grups de la majoria: Demòcrates, Liberals i Ciutadans Compromesos junt amb el PS, hem acordat treballar conjuntament una proposta d'acord relativa a l'auditoria i eliminació de l'amiant als edificis d'Andorra. Pensem que aquesta és una proposta que no té color polític doncs, busca la seguretat i la salut per a tots els ciutadans.

Com després explicarà amb molt major detall el Sr. Padreny, aquesta Proposta serà treballada i presentada per aquests quatre grups estenent, com no pot ser d'una altra manera, la mà a Terceravia per si hi volgués participar.

Iniciava la meua intervenció dient que el món en el que vivim no és només una herència dels nostres pares sinó que és sobretot un préstec dels nostres fills. Per això, en nom dels grups parlamentaris Demòcrata, Liberal i de Ciutadans Compromesos demano a tots els consellers d'aquesta Cambra el seu vot a favor d'aquesta Declaració d'emergència climàtica, un vot per canviar les coses, un vot en definitiva pel medi ambient.

Davant la mecànica voraç de consumir el planeta, pròpia del segle XIX i XX, una nova generació de servidors públics, activistes i ciutadans interpel·lem per un canvi de model que sigui realment conscient que a l'esquena d'aquella societat a què al seu pas arrenca i aniquila tot allò que troba, sols queda terra ferma incapaç de brotar-hi nova vida i nous recursos. Vulgui ser Andorra exemple d'aquesta nova forma de viure a la terra, que allò que hem pogut rebre durant generacions cuidat, ho puguem llegar a les generacions que vindran perquè puguin gaudir-ho i no destruir-ho.

Gràcies Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies Sr. Enseñat.

A continuació intervé per exposar l'esmena presentada pels M. I. Srs. Roger Padreny, Carles

Sánchez i Susanna Vela, consellers generals del Grup Parlamentari Socialdemòcrata, el Sr. Roger Padreny.

El Sr. Roger Padreny:

Moltes gràcies Sra. síndica.

Bona tarda i bon vespre a totes i a tots.

En primer lloc, expressar que des del Grup Parlamentari Socialdemòcrata estem contents d'avui poder tractar aquesta qüestió, aquesta Proposta d'acord d'un tema al qual medi ambient i canvi climàtic n'estem tots conscienciades i conscienciats.

Estem contents i encoratjats perquè des del Grup Parlamentari Socialdemòcrata, el canvi climàtic i la lluita per la protecció del medi ambient ha estat i és constantment en la nostra activitat parlamentària, com també en l'activitat parlamentària passada, com en aquella activitat que es fa des dels comuns, un punt referent en tota l'activitat tant legislativa com la que es fa des dels comuns.

En aquest sentit, com bé ha expressat el company Carles Enseñat, nosaltres hem dut a terme una esmena la qual partim d'aquests diferents punts exposats anteriorment n'afegeix onze de nous, a més a més també afegeix determinat contingut en alguns dels punts de la primera Proposta d'acord.

És a dir aquesta, la nostra esmena, és una esmena que no toca ni el contingut, ni la forma, ni l'essència de la Proposta d'acord inicial. A més a més, també tenim en compte totes aquelles aportacions que el col·lectiu "Fridays for Future" va dur a terme en el treball inicial de la Proposta d'acord.

L'objectiu final de la nostra esmena no era cap altre que fer un text aplicable, un text aplicable i també més complert que passi a ser un text de naturalesa declarativa, un text que sigui una veritable declaració efectiva des del primer moment en què aquesta Cambra espero que aprovem avui.

A més a més, si s'analitza la nostra esmena inicial es pot observar com també hem afegit determinats terminis per tal de poder complir determinades qüestions les quals nosaltres consideràvem prioritàries i, a més a més, també consideràvem que necessitàvem un temps establert per poder tenir aquella seguretat que es compliria.

En aquest sentit vull felicitar la iniciativa del Grup Parlamentari Demòcrata conjuntament amb el Grup Parlamentari Liberal i el Grup Parlamentari Ciutadans Compromesos, així com també felicitar al grup de joves i associació "Fridays for Future", gràcies per les seves aportacions a aquest text, així com també poder-nos reunir amb ells i també poder aportar aquestes diverses opinions contrastades en aquestes reunions a la nostra esmena.

Com s'ha explicat abans, i des del Grup Parlamentari Socialdemòcrata, també compartim la lluita contra el canvi climàtic és més necessària que mai. És una lluita de fa anys per la qual avui en dia evidenciem els seus efectes, per exemple el Glòria, el famós Glòria que està i que ha arribat també al nostre país de forma sobtada i inesperada, de forma més forta també és una evidència també d'aquest canvi climàtic i dels efectes que està suposant al nostre entorn.

A més a més, el creixement constant de l'escalfament global i les dades que demostren aquest creixement de l'escalfament global, posa en evidència tots aquells i totes aquelles que a dia d'avui neguen l'evidència del canvi climàtic.

A nivell local des d'Andorra encara hem de fer feina, és evident que hem de fer molta feina, però a nivell local des d'Andorra hem de continuar aplicant allò que nosaltres hem acordat. Per exemple l'Acord de París, un acord que com s'ha explicat és un acord que té una data de fa uns anys i que aquest Consell General ja va aprovar per unanimitat el passat 30 de novembre del 2016.

A més a més, també tenim una llei, com és la Llei de transició energètica i de canvi climàtic, la qual té un articulat que si tots l'apliquem en el futur, millorarem tant la sostenibilitat del nostre país com la lluita pel canvi climàtic a nivell global.

La proposta que avui presentem és un text que busca complir millor aquest acord de París, i a més a més és una proposta que busca complementar, implementar i donar un impuls a la Llei de transició energètica i del canvi climàtic també coneguda com Litecc.

El resultat d'aquesta proposta com els hi he evidenciat al principi, és el resultat d'una suma de diferents opinions, és el resultat de la suma de diferents arguments i també és el resultat de la suma de diferents prioritats.

El resultat d'aquesta Proposta d'acord no és cap altra que l'evidència del millor que la política pot fer. És l'evidència que al dia d'avui s'ha de buscar al màxim possible, que és el consens.

Aquesta declaració que esperem que podrem aprovar avui, com he dit al principi, esperem que sigui aplicable i que sigui efectiva.

Concretament, nosaltres i passo a explicar les propostes inicials que portàvem en la nostra Proposta d'acord, eren propostes que es dividien en 4 àmbits.

En primer lloc mesures pròpies pel que fa al nostre programa electoral, mesures pròpies que el PS ja portava a les eleccions generals del 2019.

Però per una altra banda també aportàvem mesures, com els hi explicava, per millorar l'aplicació de la

Litecc, com també estudis que creiem que eren pertinents per aconseguir dades, les quals ens permetrien dur a terme després millors polítiques públiques mediambientals i de lluita contra el canvi climàtic.

I per últim un seguit de propostes que buscaven la mitigació de les emissions així com també la protecció del medi ambient.

Passo a resumir de forma concreta a nivell de la protecció dels recursos hídrics, és a dir en l'àmbit de l'aigua, des del Partit Socialdemòcrata, des del Grup Parlamentari Socialdemòcrata aportàvem com a nova proposta la creació d'una agència nacional de l'aigua, una idea la qual formava part d'aquestes propostes que aportàvem al programa de les generals del 2019, i que no era cap altra que buscar una institució que a nivell nacional gestionés de la forma més eficient i eficaç possible els nostres recursos hídrics. Per exemple, els aqüífers naturals que tenim al nostre país.

Per una altra banda, també, dintre del nostre programa portàvem promoure polítiques de reciclatge que incentivin el reciclatge total de residus. I en aquest sentit, una proposta que s'enquadra dins de la proposta d'acord en l'economia circular, és una proposta que el que busca és que es realitzi un estudi sobre la viabilitat de reducció de residus al nostre país.

Un objectiu que creiem que ha de tenir tot Govern, sobretot ara que el forn incinerador de la Comella, el centre de tractament de residus de la Comella és de propietat 100% pública.

Per una altra banda, dintre de les mesures que buscava aplicar la Litecc, nosaltres apostàvem per finalitzar el 2020 aquestes estratègies de mobilitat sostenible, o també, ha citat abans, aconseguir que al nostre país tinguéssim una mobilitat i un sistema de mobilitat més sostenible però també més eficaç.

Per una altra banda buscàvem també destinar una taxa turística al fons verd que la Litecc ja preveu, una taxa turística que nosaltres la considerem una taxa necessària; necessària perquè avui en dia rebem cada cop més turistes. Avui han sortit les dades que no, que rebem una mica menys que l'any passat, però les dades són molt altes del nombre de turistes que entren al nostre país, i l'impacte mediambiental representa un impacte important. I per aquest motiu nosaltres apostàvem per incloure una taxa turística que minvés aquest impacte mediambiental. Perquè si per exemple si es duen a terme polítiques de promoció del vehicle elèctric, però al mateix moment entren 8 milions de turistes a l'any al país, els quals molts d'aquests vehicles potser no són elèctrics, creiem pertinent dur a terme aquesta taxa.

Per una altra banda, com ja ha esmentat el company i conseller Carles Enseñat, proposàvem dur a terme una dotació al fons verd, pel que fa al fons verd del pressupost del Govern del 2021. Crèiem que era un compromís que s'havia d'establir en aquesta declaració per tal de fixar aquesta previsió ja en la propera declaració.

Per una altra banda, també apostàvem per promoure polítiques que no afavorissin l'ús d'energies fòssils. I en aquest sentit parlàvem concretament dels projectes de cogeneració que fan ús del gas com a energia alguns d'ells i altres quan utilitzen biomassa o l'ús de la calor fruit de la incineració de residus, i en aquest sentit la nostra proposta el que buscava és que s'apostés, per exemple, en aquests projectes i en altres per les energies renovables.

En aquest sentit, els hi deia que també incloïem dos propostes pel que fa a estudis. Un estudi que buscava dur a terme una auditoria ambiental sobre els sectors econòmics del país, i en aquest sentit parlem dels sectors turístic, comercial i industrial incloent la construcció, i l'impacte mediambiental que té cada un d'aquests sectors a la nostra societat. Per exemple analitzant la quantitat de gasos d'efecte hivernacle, les necessitats de consum energètic o per exemple també la producció de residus de cada un d'aquests sectors. Tot tipus de dades que ens permetrien, com els hi he dit a l'inici, dur a terme millors polítiques públiques.

I també dur a terme un estudi sobre la petjada ecològica, un estudi que el que buscava no era cap altra cosa que tenir també més dades i, en aquest sentit, renovades, perquè és un estudi ja de fa anys, renovades sobre l'estudi de la petjada ecològica, en aquest sentit l'impacte que té la ciutadania en el nostre medi ambient.

Fa uns anys, les dades provinents d'aquests antics estudis, deien que Andorra necessitaria ser 21 cops més gran per tal de cobrir les necessitats de la població del seu moment.

També m'agradaria esmentar que vam apostar també per dos tipus de propostes que el que volien eren protegir el nostre medi ambient. Concretament, com ha esmentat el company Enseñat, una que es basava en treballar des del Govern i els comuns per la protecció del nostre medi ambient i, concretament, per evitar les construccions sobre el riu.

I per últim, garantir que Andorra fos un espai lliure d'instal·lacions aeroportuàries. I quan parlem d'instal·lacions aeroportuàries vull concretar, perquè alguns i algunes m'han fet arribar els seus dubtes, parlem d'un espai lliure d'aeroport, concretament d'aeroport, ja que si estem a favor de la protecció, ja que si volem apostar, concretament, candidatures

com la reserva de la biosfera, creiem que també hem de ser capdavanters en la protecció total del medi ambient i en qualsevol circumstància. Per això no hem de permetre projectes com el de l'aeroport, el qual pot suposar un impacte mediambiental molt important.

M'agradaria concloure esmentant que a dia d'avui estic content d'aquest treball que s'ha dut a terme i que posteriorment mostrarem, com a treball de transacció ja que, tant des de l'inici duent a terme aquesta esmena com durant tot aquest procés de revisió de la nova proposta d'acord, s'ha dut a terme de forma constructiva. I a més a més crec que s'ha entès la nostra voluntat inicial de completar el text i fer-lo més ampli pel que fa al contingut, com també fer-lo més aplicable.

I des de l'aplicabilitat, com els hi he dit, basem tota la nostra proposta, una aplicabilitat que busca donar eficàcia i efectivitat al text des del primer moment, perquè Andorra pugui complir tant aquests compromisos internacionals que abans els esmentava, com també complir la nostra legislació nacional.

Una legislació nacional la qual...

La Sra. síndica general:

Ha d'anar acabant Sr. Padreny.

El Sr. Roger Padreny:

Acabo.

...és molt clara i evidencia un clar i ferm compromís amb la protecció del medi ambient.

Si apliquem finalment el contingut d'aquesta declaració que avui esperem aprovar com també el contingut de totes les nostres premisses legals, crec que avui en dia Andorra podrà dir que està complint tant a nivell internacional en la lluita contra el canvi climàtic com a nivell nacional en la protecció del medi ambient. I el que és més important, recordem que la protecció del medi ambient no només afavoreix el medi ambient, sinó la qualitat de vida de totes les persones que avui en dia vivim a Andorra.

Moltes gràcies Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies Sr. Padreny.

Pel Grup Parlamentari Terceravia + Unió Laurediana + Independents, Sr. Oliver Alis.

El Sr. Oliver Alis:

Gràcies Sra. síndica.

Avui se sotmet a aquest Ple la Proposta d'acord de reconeixement de la crisi climàtica i de declaració de l'estat d'emergència climàtica i ecològica.

Des del naixement de la humanitat, l'ésser humà ha posat tots els seus esforços en la millora de la seva qualitat de vida i de la gent del seu entorn.

Aquesta necessitat innata de facilitar i d'agilitzar i finalment d'optimitzar els processos de producció, van portar a l'enginy de la humanitat a la creació i utilització de ginyes mecànics de producció durant la revolució industrial. En els països amb economies desenvolupades i que durant els dos darrers segles, s'han generalitzat en tots els continents.

Aquests processos industrials que ha acabat reeixint a tots els sectors econòmics, encara que de diferent manera, sovint han estat la font principal de contaminació i d'empobriment del medi ambient. I tal com demostren les dades científiques són avui una de les principals causes de l'acceleració del canvi climàtic que ens condueix a una crisi climàtica sense precedents i que ja afecta al món i a totes les espècies que en ella habiten.

La present Proposta d'acord té per objecte encomanar a Govern l'adopció i desenvolupament d'un decàleg de 21 mesures amb certa concreció i el PS presenta una altra proposta on n'hi ha 32. Què entenem? Cadascuna d'elles generarà diversitat d'accions que entre altres coses provocaran la modificació, redacció i aplicació de lleis, reglaments per tal de garantir que tant l'acció dels estaments públics com empreses privades i ciutadans, en general, esdevingui el més sostenible mediambientalment possible i que l'empremta mediambiental d'aquests sigui mínima i, a poder ser, negativa.

Des del Grup Parlamentari Terceravia + Unió Laurediana + Independents, som plenament conscients que des de fa anys vivim aquesta crisi climàtica i que tant des dels estaments públics com des de les petites accions que pugui desenvolupar l'individu, en general, cal adoptar accions que garanteixin no tan sols la continuïtat de la vida a la terra, tal com l'hem rebut dels nostres avantpassats, sinó que vagin encarades en la mesura del possible en millorar la situació ecològica que ens hem trobat.

Com no pot ser d'altra manera, també creiem que cal trobar l'equilibri entre continuar millorant la qualitat de vida de l'ésser humà perseguint l'optimització de processos i obtenint així el creixement tant econòmic com humà, sempre garantint que les accions que se'n derivin guardin una coherència tant econòmica com mediambiental i no bloquegin les possibilitats de desenvolupament del país.

En aquest sentit, tant el Govern com totes les forces de l'arc parlamentari com qualsevol estament tant nacional com internacional, ens trobarà al seu costat perquè com ja he volgut dir anteriorment, garantim, entre tots, que deixarem a les generacions futures un món més sostenible i habitable.

És doncs, per tot l'exposat que el Grup Parlamentari Terceravia + Unió Laurediana + Independents votarà a favor de la Proposta d'acord de reconeixement de la crisi climàtica i de declaració d'emergència climàtica i ecològica.

D'altra banda, no voldria deixar de fer observar que durant l'anàlisi que portem fent des de fa setmanes del pressupost general del Govern d'Andorra per a l'exercici 2020, inclosos els compromisos al futur d'aquest, i que debatrem aviat, hem pogut deduir que certes de les accions que la proposta d'acord que avui debatem s'hi troben reflectides.

Ara bé, repeteixo, que creiem que cal trobar l'equilibri entre les accions a dur a terme i la disposició econòmica que hi podem destinar, sense comprometre l'estabilitat econòmica del Govern.

Finalment, des de Terceravia veuríem necessari que des de l'acció del Ministeri de Medi Ambient, Agricultura i sostenibilitat, es doni més visibilitat a la població del Principat d'Andorra de quins tractaments fem ja al centre de tractament de residus, dels residus que dipositem en els diferents contenidors d'escombraries i de reciclatge, organitzant visites guiades obertes a la població al CTR i, per què no, fent un reportatge audiovisual i publicar-lo tant a Andorra Televisió com a les xarxes socials. Ja seria una acció concreta i un bon punt d'inici per millorar la consciència ecològica dels nostres conciutadans i així millorar-ne els índexs de reciclatge de les famílies i empreses andorranes.

Moltes gràcies Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies Sr. Alis.

Iniciariem, si escau, el segon torn d'intervencions.

Pels grups que han presentat conjuntament, intervé el Sr. Carles Naudi.

Disposa de 7 minuts i mig i després Sr. Magallon.

El Sr. Carles Naudi:

Gràcies Sra. síndica.

Sr. Padreny una vaca emet em sembla que són 1.000 vegades més que una persona, i no eradicares les vaques d'Andorra, a què no? Només li dic que cada cosa s'ha de posar en la seva justa mesura. Les vaques estan en qüestió a vegades, però nosaltres

creiem que s'han de conservar. Li feia la broma per començar que celebrem des dels grups presentadors que hi hagi aquest consens avui aquí al Consell General, per tirar endavant un aspecte tan important com ha explicat el Sr. Enseñat, que hi ha el préstec que tenim nosaltres i que hem de deixar als nostres fills, com és el medi natural, el nostre medi ambient.

I és veritat que Andorra és un país petit, però no per ser petits podem obviar l'educació i la transmissió de valors a les persones del nostre voltant i pensar "bé, si total a Àsia allí tiren els plàstics al mar i contaminen i fan de tot i aquí total, com que som pocs, doncs, no tenim incidència". No només sí que tenim incidència i la nostra responsabilitat és que aquesta incidència sigui palpable, sinó que a més a més hem de fer-ho i hem de conscienciar i hem d'actuar, que a vegades ens portarà a situacions de menys confort de les que tenim fins a dia d'avui. Ens hi pot portar, és evident, però no tenim altra que assumir amb responsabilitat que el que està passant va molt seriosament.

Ara ho deia el Sr. Padreny, Gloria ha vingut i els de la nostra generació jo crec que no havíem vist mai unes destrosses d'aquesta magnitud al país veí del sud al qual ens lliga llaços molt afectius i amics i familiars, alguns hi van a estiuejar. I hem vist a les notícies les destrosses i les vides que això està costant.

I el que està passant no és aquells canvis climàtics històrics, sinó que està passant per efecte de l'home. Per tant, pensem que s'ha de treballar per reduir els gasos efecte hivernacle. Acabem de patir un dels pitjors estius a nivell de temperatura. Es diu que a finals de segle, llocs com l'Estartit, qualsevol lloc de la costa catalana, pràcticament haurà desaparegut perquè l'aigua pujarà un metre.

I vull fer incís en què hi ha dos aspectes que ara no els estem veient, però és que les migracions no són per causes de guerra, de persecucions, són per causes climàtiques. Avui dia 20 milions de persones han de marxar del poble on viuen, majoritàriament a Àsia i Àfrica per problemes climàtics. Però s'estima que d'aquí a 30 anys, 30 anys ens passaran volant, si no complim els compromisos de París i evitem que la temperatura pugui dos graus, és més hem d'intentar evitar que pugui més d'un grau i mig, podem arribar a 100 milions de persones que hagin de marxar de casa seva.

A més a més, un augment de temperatura cada cop provocarà més guerres, guerres per l'aigua, guerres pel territori, i no hem d'ajudar que això passi, al contrari, hem de fer que amb aquest consens i amb aquest treball això sigui possible.

Per tant, avui és un dia, que jo diria, històric per Andorra. Seguim l'exemple que va començar, encara no fa un any, Escòcia, i ho han seguit països com Irlanda, Canadà, Àustria, Malta, Bangladesh, Espanya, Argentina o la pròpia Unió Europea.

Com s'ha dit, tots crec que portàvem mesures d'aquest tipus en els nostres programes d'eficiència energètica, de reducció d'emissions, de fer que l'Administració tingui un ús eficient de l'energia que aquesta sigui renovable, potenciar els projectes energètics renovables, carrils bici, etc.

Però vull aprofitar també en un dels primers punts de la proposta de resolució que parlava del foment de l'agricultura, posar sobre la taula, Sr. ministre de l'Interior i Sra. Ester Molné, presidenta de la Comissió d'Interior, que potser va sent el moment de preveure quins altres cultius vinculats a la medicina d'una cosa que parlàvem fa una estona, sempre parlem d'un punt de vista terapèutic, poden ajudar a mantenir la nostra agricultura, poden ajudar a mantenir els camps verds i poden ajudar a retenir talent i a crear riquesa.

Gràcies Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies Sr. Naudi.

Sr. Magallon.

El Sr. Marc Magallon:

Bé, el document que es va treballar en concret aquest estiu i a l'inici de la tardor del 2019, conjuntament amb la formació juvenil, l'associació "Fridays for Future" i el Ministeri de Medi Ambient, Agricultura i Sostenibilitat, aquesta Proposta d'acord ens recorda que ja la mateixa Constitució ens exposa que l'Estat ha de vetllar per la utilització racional del sòl i dels recursos naturals, així com ha de garantir a les generacions futures l'equilibri ecològic racional en l'atmosfera, l'aigua i la terra.

En aquest sentit, i tenint en compte que l'escalfament del sistema climàtic és inequívoc amb afectacions que ja es noten a Andorra, demanem sumar-nos a les ja moltes iniciatives arreu del món a la Declaració d'emergència climàtica.

En clau nacional creiem que aquesta Declaració ha d'anar acompanyada del desplegament prioritari de la Llei d'impuls de la transició energètica i del canvi climàtic del 2018, una llei capdavantera i innovadora aprovada per unanimitat el passat octubre del 2018 en aquest hemicicle.

En aquest sentit amb aquesta Proposta d'acord demanem que el Consell General en ple aprovi el compromís de reduir les emissions anuals de gasos

d'efecte hivernacle en un número del 37% el 2030 i impulsar la transició cap a la neutralitat de carboni.

Per aquesta raó encomanem al Govern dur a terme una sèrie d'accions en el marc dels objectius de desenvolupament sostenible (ODS). Entre aquestes destaca, per exemple: el foment dels productes de proximitat, elaborar una nova llei d'aigües abans del 2023, promoure plans de mobilitat sostenible per als treballadors de totes les administracions, implantar una plataforma nacional per compartir cotxe, impulsar la creació d'una taxa de diòxid de carbó finalista, destinar la taxa de tinença de vehicles a un Fons verd, fomentar la producció elèctrica nacional de manera que al 2030 representi un terç del total de la producció, la prohibició dels plàstics d'un sol ús a partir del 2021.

Així mateix, per implicar els joves en la lluita contra el canvi climàtic i fer valer les seves opinions, demanem incloure un representant d'aquests joves en la Comissió Nacional de l'Energia i del Canvi Climàtic, així com a la Conferència de les Parts del Conveni marc de les Nacions Unides sobre el canvi climàtic.

Creiem que adoptar una Proposta d'acord de reconeixement de canvi climàtic i declaració de l'estat d'emergència climàtica i ecològica és un deure i una responsabilitat com a parlamentaris de la qual no podem defugir.

Cal ajuntar tot i la iniciativa dels grups parlamentaris que donen suport a l'acció del Govern. Aquesta Proposta que proposem avui ha estat complementada per aportacions del Grup Socialdemòcrata, les quals hem arribat a completar i millorar el document inicialment consensuat i el qual ja va deixar molt satisfets els integrants tant de l'associació "Fridays for Future", que des d'aquí els vull agrair la molta col·laboració que hem tingut i que hem treballat conjuntament, així com amb el Ministeri de Medi Ambient.

Accions decidides per impedir l'escalfament local i el canvi climàtic que afectarà tot el planeta.

Per totes aquestes raons, senyors i senyores consellers, us demanaria a tots plegats un vot favorable per aquesta Proposta d'acord, al meu entendre cabdal pel futur del nostre planeta.

Gràcies Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies Sr. Magallon.

En aquest torn el Grup Parlamentari Socialdemòcrata vol tornar a intervenir...

Sr. Padreny.

El Sr. Roger Padreny:

Moltes gràcies Sra. síndica.

Aquí en aquest sentit voldré exposar que tot i que en la Proposta d'acord que finalment el company del Grup Parlamentari Demòcrata, Carles Enseñat proposarà, no s'inclou un punt que nosaltres ja havíem previst incloure en la nostra proposta inicial com és realitzar una auditoria de la presència d'amiant als edificis públics i privats i també legislar això que faci falta per poder dur a terme aquestes auditories, proposem a tots els grups del Consell General, a tots els grups parlamentaris, dur a terme en un futur una proposta d'acord conjunta per lluitar contra aquesta presència d'amiant que és present en molts dels edificis d'Andorra. Una proposta d'acord la qual nosaltres considerem necessària i d'aquesta necessitat també volem exemplificar la necessitat de consens per tal de fer front a una problemàtica la qual necessita un treball parlamentari amb el màxim consens possible.

Moltes gràcies Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies Sr. Padreny.

Grup Parlamentari Terceravia + Unió Laurediana + Independents desitja intervenir...

Sr. Alis.

El Sr. Oliver Alis:

Sí, bé, tan sols voldria transmetre a la Cambra algunes reflexions en el Marc d'aquesta proposta de llei i amb qüestions que ens agradaria que fossin més clares. Per exemple, pel que fa a l'índex de contaminació a Andorra gairebé sempre hem pogut veure que els resultats dels indicadors de la qualitat de l'aire són bons, estem molt contents, però creiem que els aparells de mesura d'aquests índexs en cap cas estan situats en punts de gran passatge de vehicles, és normal que es prenguin les mesures en punts allunyats de les zones de gran afluència de vehicles? No ho acabem de veure.

Per una altra part, quant al transport públic demanaríem a Govern de prendre les accions oportunes per tal d'analitzar tant des del punt de vista econòmic com tècnic la possibilitat de crear un transport públic eficient i ràpid que vagi amb via pròpia i la creació d'aparcaments multimodals a cada parròquia on tant turistes com veïns puguin deixar els vehicles. És veritat que una part d'aquesta demanda ja està represa en la Proposta d'acord però també voldríem veure com evoluciona el transport públic.

I finalment, pel que fa al Projecte de pressupost de Govern del 2020 hem pogut comprovar que el Govern preveu destinar el Pla Engega, que és el programa per subvencionar la compra de vehicles elèctrics a particulars i a empreses, al voltant d'un 25% més que l'exercici anterior: en total un milió d'euros. Creiem que és una mesura eminentment cara, poc imparcial i poc efectiva: cara pel creixement desmesurat de la seva assignació pressupostària -però això ja ho debatrem en el seu moment-; poc imparcial perquè la majoria de persones que poden adquirir un vehicle elèctric, sent aquest ja de base molt més car que els que no gaudeixen d'aquesta tecnologia, són persones amb un alt poder adquisitiu que possiblement no necessitin una subvenció; i poc efectiva a nivell del parc automobilístic global, ja que segons el que hem vist estadísticament se'n compren una vintena per any.

Per ara seria tot.

Gràcies Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies Sr. Alis.

Desitja intervenir el Sr. Enseñat...

El Sr. Carles Enseñat:

Gràcies Sra. síndica.

En primer lloc, òbviament reforçar l'oferta que ha fet el Sr. Padreny de què totes les forces d'aquest Parlament puguin entrar conjuntament i òbviament les tres forces que formem la majoria hi estarem, una proposta d'acord en relació a l'eliminació de l'amiant. Vam estar parlant amb el Sr. Padreny justament de poder-la entrar al mes de març. Crec que serà una bona cosa i serà una bona proposta més enllà de la política.

Pel que fa al comentari del Sr. Alis, les estacions de qualitat han estat emplaçades sota l'assessorament i supervisió d'un organisme públic francès que, a més, és expert en la matèria i, comentar-li que es van fer molts estudis abans d'ubicar-les. Òbviament això no es fa de forma improvisada.

Gràcies Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies Sr. Enseñat.

En aquest torn el Grup Socialdemòcrata desitja intervenir...

Sr. Padreny.

El Sr. Roger Padreny:

Sí, moltes gràcies Sra. síndica.

Abans els exposava que un dels punts als quals no hem pogut arribar a un acord és aquesta futura proposta d'acord que espero que puguem arribar tots a un consens i, en aquest sentit, tot i exposar inicialment la constructivitat i el bon treball que s'ha fet i s'ha dut a terme per poder arribar a un text final consensuat, és evident que aquí s'han mostrat diferents diferències, nosaltres prioritzàvem l'Agència Nacional de l'Aigua o un espai lliure d'aeroports a Andorra, o per exemple també promoure la taxa turística que són tres punts als quals nosaltres hem volgut fer molt èmfasi i hem establert en aquesta proposta inicial, que són tres punts que tot i que no entren en la proposta final transaccionada, volem ja evidenciar aquí que ja vam dir des d'un principi que el text que s'havia presentat per part dels tres grups que donaven suport al Govern, era un text que nosaltres aprovaríem tant si se'ns aprovaven alguns dels nostres punts o no. Per tant, volíem expressar que ja teníem aquesta proposta inicial plantejada per acceptar i per votar a favor, i tot i això volem expressar també el bon treball que s'ha dut a terme, i en aquest sentit personalment, -i aquí faig la meua referència personal-, abans explicava que estàvem contents i contentes des del Grup Parlamentari Socialdemòcrata de poder avui parlar sobre aquestes qüestions i poder aprovar un text com el que estem tractant. Jo estic personalment content com a jove representant d'Andorra, que fa deu anys vaig poder representar el meu país a la Cimera de la COP que es va dur a terme a Copenhage. Ho dic perquè aquell fa deu anys, poder pensar d'estar avui, podent tocar i tractar qüestions com el canvi climàtic en la seu del Consell General, és tot un honor personal i en aquest sentit també una satisfacció veure com des del Consell General arribem a acords en una qüestió, la qual ja fa deu anys preocupava la ciutadania, i que avui en dia està preocupant encara més gràcies a moviments com el "Fridays For Future".

Per tot això, evidenciar el vot a favor del text final per part del Grup Parlamentari Socialdemòcrata.

Moltes gràcies Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies Sr. Padreny.

Alguna altra intervenció...

Sr. Alis.

El Sr. Oliver Alis:

Sí només sense buscar més discussió sobre el tema, però responent al Sr. Enseñat, ens apareix aquest càlcul de contaminació de l'aire, no dubto que ho hagi decidit una empresa independent, però estan ubicats al camí de Prada Casadet, a l'aparcament del Prat Gran d'Escaldes, un a Engolasters i l'altre a Encamp prop del Prat Gran. Zones molt contaminables no ho són, però bé en tot cas ja li repeteixo, ja em sembla bé que si vostès ho troben oportú que estiguin aquí, jo crec que potser n'haurien d'haver-n'hi més i en zones més complicades.

En tot cas, voldria comentar que pensem que valdria la pena, ja que s'aprova aquesta proposta d'acord que trobem molt interessant i també molt encertada, pensem que valdria la pena revisar anyalment el grau d'acompliment d'aquestes 28 accions. Així que encomanaria a la ministra de què dins d'un any almenys ens posi al dia de com estan totes aquestes accions que avui votarem.

Moltíssimes gràcies.

La Sra. síndica general:

Gràcies Sr. Alis.

Sr. Enseñat.

El Sr. Carles Enseñat:

Gràcies Sra. síndica.

Miri Sr. Alis, per això estaven les esmenes, per fer-les. Si no les fa doncs òbviament no ho podem contemplar. Ens hagués agradat trobar esmenes per part seva en aquesta proposta d'acord justament en aquesta línia. Perquè miri, l'esmena del Sr. Padreny en algun tema no ens hem trobat del tot, però n'ha sorgit una nova, ha sorgit una nova proposta d'acord. Una nova proposta d'acord on totes les forces, en aquest cas quatre, i ja li hem dit que li estenem la mà a la seva força, que per cert no ha dit si estava d'acord o no, presentarem una proposta d'acord. I això és un bon símbol de què quan es fan les coses, tot i quan la majoria té els vots per aprovar-ho sol, quan es fan les coses amb respecte, i es fan les coses amb idea de sumar, doncs òbviament tots ens hi trobem. I jo crec que... no vull dir que es poc oportú que faci aquest comentari, al contrari, vostè pot fer el comentari que vulgui, però per exemple una proposta així, possiblement si hagués fet alguna esmena en aquest text, segurament l'haguéssim pogut debatre.

Gràcies Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies Sr Enseñat.

Sr. Padreny li correspondria el torn, vol tornar a intervenir...

Sr. Alis, vol intervenir...

Ha aixecat la mà...

El Sr. Oliver Alis:

Sí, sí, gràcies Sra. síndica.

Només comentar-li que òbviament que ens assentarem amb vostès a treballar aquesta proposta d'acord per l'eliminació de l'amiant, només faltaria!

També m'hagués agradat estar informat que havien transaccionat aquesta proposta d'acord entre els dos grups i poder haver estat millor informats sobre la situació. Ara bé, gràcies per la seva aportació, per una propera vegada ja estaré més atent.

La Sra. síndica general:

Gràcies Sr. Alis.

Si no hi ha més intervencions, demanaria als proposants quin és el text final que es sotmet a votació.

Sr. Enseñat.

El Sr. Carles Enseñat:

Gràcies Sra. síndica.

Fruit de les reunions de treball mantingudes amb el Sr. Padreny, hem consensuat unes transaccions al text inicial que proposàvem Demòcrates, Liberal i Ciutadans Compromesos.

Passo a llegir els canvis per no tornar a repetir tots els punts que abans he explicat i que es poden trobar a la web del Consell i al Butlletí del Consell General.

Dins dels punts que recull la proposta d'acord se n'afegeix un, el cinquè que diu, i cito:

"Impulsar polítiques que redueixin el consum, per evitar la producció de residus innecessaris".

També s'afegeix un nou punt 14 que "Encomana al Govern dotar al fons verd en el pressupost del Govern a partir del 2021".

Via transacció també s'ha fixat un termini per l'elaboració de l'estratègia energètica nacional que haurà d'estar acabada durant aquest any 2020.

En relació a l'apartat que tracta l'àmbit de l'energia i del canvi climàtic, s'ha fet un canvi al redactat del punt 16 de la declaració i s'han afegit tres punts que passo a llegir per tal d'evitar errors.

El primer punt diu:

“Incorporar les mesures resultants del procés participatiu pel que fa al procés d’adaptació al canvi climàtic a l’estratègia energètica nacional i de lluita contra el canvi climàtic, reeditant l’esmentat procés participatiu en el cas que sigui necessari incorporar noves mesures per tal d’adaptar l’estratègia als canvis i necessitats que poden esdevenir”.

El següents punts afegits diuen, en primer lloc:

“Dur a terme una auditoria ambiental dels sectors econòmics turístic, comercial i industrial (on s’inclou la construcció) en el termini de tres anys a la data d’aprovació d’aquesta declaració. Concretament, aquesta auditoria ha d’analitzar tant l’impacte mediambiental (gasos d’efecte hivernacle generats, quantitat de generació de residus, etc.), les necessitats de consum (per exemple, energètic) i de producció d’aquests sectors”.

En segon lloc:

“Incorporar tallers a l’Escola Andorrana -oberts a la participació dels altres sistemes educatius- per l’estudi de la petjada ecològica per tal de conscienciar del canvi climàtic i fomentar un millor ús dels recursos naturals”.

I en tercer lloc:

“Promoure projectes de creació d’energia que no afavoreixin l’ús d’energies fòssils”.

Un altre dels punts afegits és el nou número 25 que diu i cito:

“Promoure polítiques de reciclatge que incentivin el reciclatge total dels residus que es produeixen al país, al mateix temps que es realitza un estudi sobre la viabilitat de reduir la incineració de residus a Andorra”.

Pensem que aquest és un punt important sobre el que cal treballar.

Per últim i en l’apartat que tracta sobre el medi natural, el paisatge i la biodiversitat, s’ha volgut puntualitzar que el procediment per tal de declarar Andorra com a reserva de la biosfera ha de néixer d’una candidatura elaborada pel Govern i sota els paràmetres de la UNESCO. Ja s’ha fet així a Ordino, i aquesta és la idea sobre la que Govern treballa, però no fa cap mal deixar-ho per escrit.

També s’ha volgut puntualitzar quan es parla del riu com a espai natural dins del nucli urbà, que Govern i comuns han de treballar per evitar construccions especialment edificacions sobre el riu.

I ja per acabar un nou punt, el número 29 i que tanca la declaració:

“Vetllar des de totes les institucions, tant governamentals com comunals, per l’aplicació i no vulneració de la Llei de conservació del medi natural, de la biodiversitat i del paisatge”.

És aquest últim punt el que podria ser el resum de la tasca endegada per Demòcrates, Liberals i Ciutadans Compromesos, també per Govern. I que els membres del “Fridays For Future” primer i el PS després, han volgut enriquir. Això és que amb aquesta declaració que el Consell General votarà ara, totes les institucions del país es posin a treballar per tal de fer del medi ambient una prioritat de país. Perquè volem que la protecció del planeta i la sostenibilitat del medi ambient sigui un nou fet diferencial i distintiu del nostre país, un que es sumi a la seguretat, a la neutralitat, a ser terra d’oportunitats i també d’acollida.

Sres. i Srs. consellers, avui Andorra fa un pas de gegant, avui Andorra es presenta davant de la comunitat internacional com un dels primers països del món a declarar l’emergència climàtica. Ho fa poc després de Canadà, Irlanda, França, Àustria, Malta, el Parlament Europeu, i fa just dos dies Espanya. Andorra es situa al davant de la iniciativa i no pas a la cua. Però això és anècdota i no té cap mena d’importància, el que sí que és important és el que fa uns segons els hi deia. Avui Andorra fa aquest pas de gegant perquè amb aquesta votació ens posem a treballar tots per una Andorra millor.

Gràcies Sra. síndica.

La Sra. síndica general:

Gràcies Sr. Ensenyat.

A la vista de les intervencions, proposo l’adopció del text fruit de la transacció per assentiment.

Doncs queda aprovat.

No havent-hi més punts a l’ordre del dia, s’aixeca la sessió.

(Són les 21.02h)

Diari de Sessions del Consell General

Dipòsit legal: And. 275/94
ISSN 1024-9052

Preu de l'exemplar: 1,20 €
Subscripcions: Tel. 877877